

TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN AMAÇLARI

I. Genel Amaçlar:

Madde 2. Türk millî eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini;

1. Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin millî, ahlâki, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış hâline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek,

2. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek,

3. İlgî, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak,

Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu arttırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

II. Özel Amaçlar:

Madde 3. Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçları ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir.

TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN TEMEL İLKELERİ

I. Genellik ve Eşitlik:

Madde 4. Eğitim kurumları dil, ırk, cinsiyet ve din ayrımı gözetilmeksizin herkese açıktır. Eğitimde hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.

II. Ferdin ve Toplumun İhtiyaçları:

Madde 5. Millî eğitim hizmeti, Türk vatandaşlarının istek ve kabiliyetleri ile Türk toplumunun ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

III. Yöntem:

Madde 6. Fertler, eğitimleri süresince ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler.

Millî eğitim sistemi, her bakımdan, bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir.

Yöneltmede ve başarının ölçülmesinde rehberlik hizmetlerinden ve objektif ölçme ve değerlendirme metotlarından yararlanılır.

IV. Eğitim Hakkı:

Madde 7. İlköğretim görmek her Türk vatandaşının hakkıdır. İlköğretim kurumlarından sonraki eğitim kurumlarından vatandaşlar ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanırlar.

V. Fırsat ve İmkân Eşitliği:

Madde 8. Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır.

Maddî imkânlardan yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve başka yollarla gerekli yardımlar yapılır.

Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.

VI. Süreklilik:

Madde 9. Fertlerin genel ve meslekî eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır.

Gençlerin eğitimi yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere, yetişkinlerin sürekli eğitimini sağlamak için gerekli tedbirleri almak da bir eğitim görevidir.

VII. Atatürk İnkılâp ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği:

Madde 10. Eğitim sistemimizin her derece ve türü ile ilgili ders programlarının hazırlanıp uygulanmasında ve her türlü eğitim faaliyetlerinde Atatürk inkılâp ve ilkeleri ve Anayasa'da ifadesini bulmuş olan Atatürk milliyetçiliği temel olarak alınır. Millî ahlâk ve millî kültürün bozulup yozlaşmadan kendimize has şekli ile evrensel kültür içinde korunup geliştirilmesine ve öğretilmesine önem verilir.

Millî birlik ve bütünlüğün temel unsurlarından biri olarak Türk dilinin eğitimin her kademesinde, özellikleri bozulmadan ve aşırılığa kaçılmadan öğretilmesine önem verilir; çağdaş eğitim ve bilim dili hâlinde zenginleşmesine çalışılır ve bu maksatla Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ile iş birliği yapılarak Millî Eğitim Bakanlığınca gerekli tedbirler alınır.

VIII. Demokrasi Eğitimi:

Madde 11. Güçlü ve istikrarlı, hür ve demokratik bir toplum düzeninin gerçekleşmesi ve devamı için yurttaşların sahip olmaları gereken demokrasi bilincinin, yurt yönetimine ait bilgi, anlayış ve davranışlarla sorumluluk duygusunun ve manevî değerlere saygının, her türlü eğitim çalışmalarında öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesine çalışılır; ancak, eğitim kurumlarında Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine aykırı siyasî ve ideolojik telkinler yapılmasına ve bu nitelikteki günlük siyasî olay ve tartışmalara karışılmasına hiçbir şekilde meydan verilmez.

IX. Laiklik:

Madde 12. Türk millî eğitiminde laiklik esastır. Din kültürü ve ahlâk öğretimi ilköğretim ve ortaokullar ile lise ve dengi okullarda okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.

X. Bilimsellik:

Madde 13. Her derece ve türdeki ders programları ve eğitim metotlarıyla ders araç ve gereçleri, bilimsel ve teknolojik esaslara ve yeniliklere, çevre ve ülke ihtiyaçlarına göre sürekli olarak geliştirilir.

Eğitimde verimliliğin artırılması ve sürekli olarak gelişme ve yenileşmenin sağlanması bilimsel araştırma ve değerlendirmelere dayalı olarak yapılır.

Bilgi ve teknoloji üretmek ve kültürümüzü geliştirmekle görevli eğitim kurumları gereğince donatılıp güçlendirilir, bu yöndeki çalışmalar maddî ve manevî bakımdan teşvik edilir ve desteklenir.

XI. Planlılık:

Madde 14. Millî eğitimin gelişmesi iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınma hedeflerine uygun olarak, eğitim-insan gücü- istihdam ilişkileri alınmak suretiyle, sanayileşme ve tarımda modernleşmede gerekli teknolojik gelişmeyi sağlayacak meslekî ve teknik eğitime ağırlık verecek biçimde planlanır ve gerçekleştirilir.

Mesleklerin kademeleri ve her kademenin unvan, yetki ve sorumlulukları kanunla tespit edilir ve her derece ve türdeki örgün ve yaygın meslekî eğitim kurumlarının kuruluş ve programları bu kademelere uygun olarak düzenlenir.

Eğitim kurumlarının yer, personel, bina, tesis ve ekleri, donatım, araç gereç ve kapasiteleri ile ilgili standartlar önceden tespit edilir ve kurumların bu standartlara göre optimal büyüklükte kurulması ve verimli olarak işletilmesi sağlanır.

XII. Karma Eğitim:

Madde 15. Okullarda kız ve erkek karma eğitim yapılması esastır. Ancak eğitimin türüne, imkân ve zorunluluklara göre bazı okullar yalnızca kız ve yalnızca erkek öğrencilere ayrılabilir.

XIII. Okul ile Ailenin İş Birliği:

Madde 16. Eğitim kurumlarının amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmak için okul ile aile arasında iş birliği sağlanır.

Bu maksatla okullarda okul-aile birlikleri kurulur. Okul-aile birliklerinin kuruluş ve işleyişleri Millî Eğitim Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

XIV. Her Yerde Eğitim:

Madde 17. Millî eğitimin amaçları yalnız resmî ve özel eğitim kurumlarında değil, aynı zamanda evde, çevrede, iş yerlerinde, her yerde ve her fırsatta gerçekleştirilmeye çalışılır.

Resmî, özel ve gönüllü her kuruluşun eğitimle ilgili faaliyetleri, Millî eğitimin amaçlarına uygunluğu bakımından Millî Eğitim Bakanlığının denetimine tâbidir.

ÖZEL EĞİTİM

Çeşitli nedenlerle, bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından akranlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren birey, özel eğitim gerektiren bireydir.

Özel eğitim; bu bireylerin eğitim ve sosyal gereksinimlerini karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri ile onların bireysel yeterliliklerine dayalı, gelişim özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitimidir.

ÖZEL EĞİTİM KURUMLARININ AMAÇLARI

Özel eğitim kurumlarının amaçları, Türk Milli Eğitiminin genel amaç ve temel ilkeleri doğrultusunda, özel eğitim gerektiren bireyin;

1. Toplum içindeki rollerini gerçekleştirebilen, başkaları ile iyi ilişkiler kurabilen, iş birliği içinde çalışabilen, çevresine uyum sağlayabilen, üretici ve mutlu bir vatandaş olarak yetişmelerini,
2. Kendi kendine yeterli bir duruma gelmeleri için temel yaşam becerilerini geliştirmelerini,
3. Uygun eğitim programları ile özel yöntem, personel ve araç gereç kullanarak ilgileri, gereksinimleri, yetenekleri ve yeterlilikleri doğrultusunda, üst öğrenime, iş ve meslek alanlarına ve yaşama hazırlanmalarını, amaçlar.

ÖZEL EĞİTİMİN İLKELERİ

Türk Millî Eğitiminin genel amaçları doğrultusunda özel eğitimin temel ilkeleri şunlardır:

1. Özel eğitim gerektiren tüm bireyler; ilgi, istek, yeterlilik ve yetenekleri doğrultusunda ve ölçüsünde özel eğitim hizmetlerinden yararlandırılır.
2. Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimine erken yaşta başlanması esastır.
3. Özel eğitim hizmetleri, özel eğitim gerektiren bireyi, sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan planlanır ve yürütülür.
4. Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitim performansları dikkate alınarak; amaç, içerik ve öğretim süreçlerinde uyarlamalar yapılarak, yetersizliği olmayan akranları ile birlikte eğitimlerine öncelik verilir.
5. Özel eğitim gerektiren bireyin, her tür ve kademedeki eğitimlerini kesintisiz sürdürebilmeleri için her türlü rehabilitasyonlarını sağlayacak kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılır.
6. Özel eğitim gerektiren birey için, bireysel eğitim planı hazırlanır ve eğitim programları bireyselleştirilerek uygulanır.
7. Ailelerin, özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif katılmaları ve eğitimleri sağlanır.
8. Özel eğitim politikalarının geliştirilmesinde, özel eğitim gerektiren bireye yönelik etkinlik gösteren sivil toplum örgütlerinin görüşlerine önem verilir.
9. Özel eğitim hizmetleri, özel eğitim gerektiren bireyin toplumla etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde planlanır.

ORTA DÜZEYDE ÖĞRENME YETERSİZLİĞİ (EĞİTİLEBİLİR) OLAN ÇOCUKLARIN GENEL ÖZELLİKLERİ

Orta düzeyde zihinsel öğrenme yetersizliği; bireyin gecikmeli konuşma ve dil gelişimi, sosyal, duygusal veya davranış problemleri ile temel okuma yazma ve sayma becerileri kazanmasında ortaya çıkan gecikme durumudur.

Öğrenmenin gerçekleşmesinde geçirilen basamaklara bakıldığında, bu çocuklar ile yaşlıları olan diğer çocukların farklı basamaklardan geçmediği görülmektedir. Ancak, bu çocukların, bu

basamaklardan geçmeleri daha yavaş olmaktadır. Ayrıca, bu çocuklara karşı toplumun gösterdiği olumsuz tutum ve davranışlar ile çocukların geçmişte yaşadıkları çeşitli başarısızlıklar onlarda kaygı, başarısızlık beklentileri ve engellenme duygularını yoğun bir biçimde ortaya çıkarmaktadır. Bu duygular ise çocukların akademik başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Öğrenme süreci dikkate alındığında, orta düzeyde öğrenme yetersizliği olan çocukların dikkat, bellekte tutma, hatırlama vb. konularda bazı eksikliklerinin olduğu görülmektedir. Bu çocukların dikkatlerinin kısa süreli ve dağınık olduğu, herhangi bir uyarana karşı dikkatlerini yoğunlaştırmada ya da sürdürmede daha fazla deneme ve zamana ihtiyaç duydukları bilinmektedir. Öğrenilen bilgilerin bellekte tutulmasında da bazı problemleri görülmektedir. Özellikle kısa süreli bellekteki bilgileri uzun süreli belleğe aktarmada zorluklarla karşılaşmaktadırlar.

Zihinsel öğrenme yetersizliği olan çocuklar da yaşlıları gibi bir iş sahibi olma gereksinimi duyarlar. Bu çocuklardan bazıları sürekli, bazıları aralıklı kontrollerle ve bir kısmı da kendi başlarına toplumun ihtiyaç duyduğu işleri sürdürebilirler.

Bu çocuklara iş ve çalışma kuralları kazandırıldıktan sonra bu kurallara uymaya özen gösterirler. İşlerine bağlıdırlar. Monoton işleri yapmaktan hoşlanırlar. Hemen bıkmazlar. Kendilerine öğretilen işleri hiçbir hileye sapsadan aynen yaparlar. Monoton işlerde diğer çocuklardan üstün başarı gösterirler.

Bu çocukların yapılacak işin basamaklarını bir anda kavramaları zordur. Yapılacak işi daha kolay kavramaları için iş belli aşamalara ayrılmalı ve buna göre planlanmalıdır. Her aşama ayrı açıklanıp somutlaştırılarak yaptırılmalıdır.

Zihinsel öğrenme yetersizliği olan çocuklar başarılı olduklarında kendilerine olan güvenleri gelişir ve kendileriyle gurur duyarlar. Bedenen bir şeyler yapmaktan, ortaya bir ürün çıkarmaktan çok hoşlanırlar. Başarısızlığa düştüklerinde ise kolaylıkla kendilerine olan güvenlerini kaybederler. Etkinliklerin seçilmesinde ve alıştırmaların yapılmasında çok dikkatli olmak, çocuğun hangi işi ne seviyede başaracağını önceden kestirmek gerekir. Ayrıca bu çocuklar başarısızlık yaşadıklarında veya kendi başlarına çözemeyecekleri bir problemle karşılaştıklarında yanlarında birilerinin olmasına ihtiyaç duyarlar.

Sonuç olarak, orta düzeyde öğrenme yetersizliği bulunan çocukların eğitim öğretimlerinde; onlara uygun öğretim yöntemlerinin seçilmesi, başarısızlık duygusunu yaşamayacakları ya da en az yaşayacakları ortamların hazırlanması, başarılı olma girişimlerinin desteklenmesi ve pekiştirilmesi, yeteneklerine ilişkin güvenlerinin artırılması, güdülenmelerinin yeterli ölçüde sağlanması gibi öğeler dikkate alınmalıdır. Böylece, bu çocukların gerçekte başarabilecekleri düzeye ulaşmaları da sağlanmış olacaktır.

PROGRAMIN UYGULANMASI İLE İLGİLİ ESASLAR

Bu program, ilköğretimlerini tamamlayan orta düzeyde zihinsel öğrenme yetersizliği olanlar veya ilköğretimlerini tamamlayıp genel ve meslekî orta öğretim programlarına devam edemeyecek özel eğitim gerektiren bireylerin gelişim alanlarına ait özellikler dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Bu programda; Türkçe, Matematik, Beden Eğitimi, Resim İş, Müzik, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi disiplin alanları yanında öğrenci gereksinimleri ve gelişim alanları dikkate alınarak “Sosyal Hayat” ve “İş Eğitimi ve Meslek Ahlâkı” adı altında disiplin alanlarına yer verilmiştir.

Zihinsel öğrenme yetersizliği olan bireylerin zihinsel, sosyal, bedensel ve devinimsel özellikleri ile bireysel farklılıklarından dolayı programda yer alan amaç ve davranışlarda sınıf ve yaş gruplamasına gidilmemiştir. Hazırlanan bu program bir çerçeve program özelliği taşımaktadır. Bu nedenle öğretmen çevresel faktörler, öğrencilerin özellikleri ve gereksinimlerini göz önünde

bulundurarak programda yer alan konu, amaç ve davranışların dışında yeni konu, amaç ve davranışlar geliştirebilir.

Zihinsel öğrenme yetersizliği olan çocukların farklı özelliklere sahip olmaları nedeniyle eğitsel gereksinimlerinin karşılanabilmesi için hazırlanan bu çerçeve program esas alınarak her çocuk için bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI

Bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) çocuğun performans düzeyi dikkate alınarak hazırlanan öğretim materyalidir. BEP geliştirmenin öğeleri; çocukla ilgili bilginin toplanması ve karar verme, performans düzeyinin belirlenmesi, öncelikli gereksinimlerinin belirlenmesi, performans düzeyine göre öğretim planlarının hazırlanması ve öğretimin değerlendirilmesi aşamalarından oluşmaktadır.

1. Bilgi Toplama ve Karar Verme

Bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlamanın ilk basamağı çocuğun ihtiyaçlarının belirlenmesidir. Çocuk, BEP geliştirme birimi tarafından bilgi toplama amacıyla değerlendirmeye alınır. Sınıfta bulunan bütün çocuklar değerlendirildikten sonra, toplanan bilgiler doğrultusunda belirlenen disiplin alanlarında, öğretim yılı boyunca sınıfta işlenecek ünitelere ve konulara karar verilir. Daha sonra bu ünite ve konularla ilgili kaba değerlendirme yapılarak alt konular belirlenir. Alt konular belirlendikten sonra ayrıntılı değerlendirmeye gidilir.

2. Performans Düzeyi Belirleme ve Değerlendirme

Performans düzeyinin belirlenmesinde, ölçüt bağımlı ölçü aracı ve gözlem formu kullanılır. Bu ölçü araçları aynı zamanda değerlendirmede de kullanılır.

Ölçüt bağımlı ölçü aracının hazırlanması

Ölçüt bağımlı ölçü aracı hazırlayabilmek için ilk önce kavram, beceri ya da bunların dışında kalan konuların belirlenmesi gerekir. Bu basamağı belirlenen kavram, beceri ya da bunların dışında kalan konuların analizinin yapılması takip eder. Analiz basamağı tamamlandıktan sonra ön koşul becerileri belirlenir. Belirlenen ön koşul becerilerin analizi yapılır. Bu basamakları tablo oluşturma izler. Tablo oluşturulurken ölçüt, sorular, yönergeler, bildirimler ve değerlendirmenin koşulları belirlenir. Değerlendirmenin (Performans almak için) koşulları belirlenirken ortam, araçlar vb. unsurlar tespit edilmelidir.

Beceri ile İlgili Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracının Uygulanması

Beceride performans düzeyini belirlemenin amacı, çocuğun becerinin her bir basamağını bağımsız olarak gerçekleştirip gerçekleştirmediğini ya da hangi ipucu verildiğinde gerçekleştirdiğini belirlemektir. Beceride performans düzeyi belirlerken öncelikle uygulamanın yapılacağı ortam düzenlenir. Bunun için performans alımı sırasında ortam, çocukla bire bir çalışılabilecek şekilde düzenlenmelidir. Öğretmen gerektiğinde model olabilmek için performans alımı sırasında çocuğun yanında durmalıdır ve öğretmenin önünde de aynı araç seti bulunmalıdır.

Daha sonra çocuğa beceriyle ilgili ana yönerge verilir. Çocuğun bağımsız olarak gerçekleştirdiği basamaklar, ölçüt bağımlı ölçü aracında, ilgili basamağın karşısına, “bağımsız” olarak kaydedilir. Çocuk bir beceri basamağını bağımsız olarak yapamaz ya da hatalı yaparsa durdurulur ve o beceri basamağıyla ilgili sözel ipucu verilir. Çocuk sözel ipucu verildiğinde beceri basamağını gerçekleştirirse ölçüt bağımlı ölçü aracında, ilgili basamağın karşısına, “sözel ipucu” olarak kaydedilir. Çocuk, sözel ipucu verildiğinde de beceri basamağını gerçekleştiremezse öğretmen o beceri basamağını kendi önündeki materyallerle açıklayarak yapar ve çocuktan da yapmasını ister. Çocuk,

öğretmen tarafından beceri basamağı açıklanarak gösterildiğinde, beceri basamağını gerçekleştirse ölçüt bağımlı ölçü aracında, ilgili basamağın karşısına, “model olma” olarak kaydedilir. Çocuk, öğretmen tarafından model olduğunda da beceri basamağını gerçekleştiremezse ölçüt bağımlı ölçü aracında ilgili basamağın karşısına “fiziksel yardım” olarak kaydedilir. Fiziksel yardım sütununun işaretlendiği basamak, daha sonraki beceri basamaklarının ön koşulu niteliğindeyse performans alımı durdurulur; ancak fiziksel yardımın işaretlendiği basamak, daha sonraki beceri basamaklarının ön koşulu niteliğinde değilse bu basamak öğretmen tarafından yapılır. Çocuğun daha sonraki basamakları bağımsız olarak gerçekleştirmesine olanak sağlamak amacıyla “Devam et.” denerek birkaç saniye beklenir. Eğer çocuk bu beceri basamağını yapamazsa ya da hatalı yaparsa buraya kadar açıklandığı şekilde ipuçları kullanılarak performans düzeyinin belirlenmesine devam edilir.

Kavram ve Diğer Konularla İlgili Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracının Uygulanması

Kavram ve konularla ilgili performans düzeyi belirlenirken analizlerden yararlanılarak hazırlanan her bildirim için yer alan sorular, çocuğa sorularak doğru ve yanlış tepkiler, ilgili basamağın karşısına, kayıt sütununda “+” veya “-” sembolleri ile kaydedilir.

Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracının Uygulanmasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Performans alımında her bildirimle ilgili olarak kullanılan araç çeşitlerinin birbirinden farklı olmasına özen gösterilmelidir. Beceri, kavram ya da bunların dışında kalan konularla ilgili olarak hazırlanan ölçü aracıyla çocuğun performans düzeyi belirlenirken seçenek işaretleme, verileni tamamlama vb. çalışmalar yapılmayacaksa değerlendirmenin bire bir ortamda yapılması gerekir. Bunun nedeni, çocuğun sınıfta bulunan diğer çocukları model alarak tepkide bulunmasını önlemektir. Bire bir ortam, çocuğun olumsuz davranışlar göstermesine engel olmak için kimseyi göremeyeceği ve dikkat dağıtıcı öğelerden arındırılmış bir şekilde, sınıftan bir paravanla ayrılmış bölme olabileceği gibi, ayrı bir oda şeklinde de planlanabilir.

Performans alımına başlamadan önce, çocuğa hangi konu üzerinde çalışılacağı genel olarak açıklanmalıdır. Çalışma sırasında, çocuğun uyması gereken kurallar söylenmeli, gerektiğinde bu kuralların dramatize edilmesi istenmeli, çalışma sonunda ne yapacağı açıklanmalıdır. Çalışma sırasında tepkisini nasıl göstereceği anlatılmalı ve gerekirse canlandırma yoluyla gösterilmelidir. Bu kurallara uyduğu takdirde, “... kazanacaksın.” diyerek verilecek pekiştirecin ne olduğu söylenmelidir.

Performans alımında kullanılacak araçlar, çoğunlukla öğretmenin kullandığı eli tarafında, masanın yanındaki daha alçak bir masada, sehpa ya da kutu içinde, bildirim sıralarına uygun olarak yerleştirilmiş olmalıdır. Çalışmaya başlamadan önce, araçlar çocuğa gösterilmeli ve incelemesine fırsat verilmelidir.

Hazırlık aşamasında, çocukların tepkilerini işaretlemek üzere, üzerinde sorular, soru örnekleri, çocuğun adı, tepkilerin işaretleneceği sütunlar ve sonuç sütununun olduğu bir kayıt çizelgesi hazırlanmalıdır. Bu kayıt çizelgesi, çocuğun dikkatini dağıtmayacağı düşünülüyorsa, öğretmenin kullandığı eli tarafında masanın köşesine yapıştırılmalıdır. Çalışmaya başlamadan önce, bu kayıt çizelgesinin ne için kullanıldığı açıklanmalıdır. Eğer çocuğun dikkatini dağıtacağı düşünülüyorsa, kayıt çizelgesi, öğretmenin kucağında ya da masanın, öğretmenin kullandığı eli tarafındaki yan yüzünde bulundurulabilir.

Performans alımı sırasında öğretmen, çocuğun, masaya koyduğu araçlara teker teker bakmasını sağlamak ve rastlantısal tepkileri önlemek için, soru yönergesini vermeden önce, çocuğa ellerini masadan indirmesi gerektiğini söyler. Eğer çocuk soru sorulduktan sonra, birkaç saniye içerisinde tepki göstermemişse öğretmen, tekrar araçları inceleyerek soru yönergesini yinelemelidir. Eğer çocuk yine tepki göstermezse, bu tepkisizlik yanlış olarak kaydedilir. Soru sorulduktan sonra çocuk önce doğru, sonra hemen yanlış cevap vermişse ya da bunun tam tersini yapmışsa öğretmen hiçbir şey söylemeden masadaki araçları toplamalı, çocuğun oturuşunu tekrar düzenlemeli ve araçları dizip tekrar bakmasını sağlayarak soru yönergesini tekrarlamalıdır.

Performans alımı süresince, çocuğun tüm tepkilerine öğretmenin tepkisiz kalması gerekir. Ancak çocuk, çalışma süresince uygun oturduğu, gösterilen araçlara baktığı, araçları dizmeye ve toplamaya yardım ettiği için pekiştirilmelidir.

Bazı ölçüt bağımlı ölçü araçlarında, özellikle söyleme düzeyiyle ilgili bildirimler, ondan önce gelen bildirimler için ipucu niteliği taşıdığından, söylemeyle ilgili bildirimler, göstermeyle ilgili bildirimlerden önce olacak şekilde sorulur.

Çalışma tamamlandığında, çocuğa, çalışma sırasında uyduğu kurallar betimlenerek teşekkür edilmeli ve eğer bir pekiştirme verileceği söylendiye verilmelidir.

Öğretmen performans alımı süresince soru yönergelerini tutarlı bir şekilde kullanmalıdır. Araçlara baktırırken ve soru yönergelerini verirken kullandığı ses tonu, çocuğu pekiştirirken kullandığı ses tonundan ayırt edilmelidir. Öğretmen çalışmayı mümkün olduğunca zevkli hâle getirmek için dinamik olmalı, her an gözleriyle çocuğun gözlerini kontrol etmelidir.

Gözlem formu

Gözlem formu, uygulama ya da duyuşsal alandaki davranışların hangi düzeyde gerçekleşip gerçekleşmediğini ölçmek amacıyla kullanılır. Çocuğun söz konusu davranışı ne ölçüde gerçekleştirdiği gözleniyorsa, ilgili davranışın karşısına bir işaret konarak değerlendirilir. Gözlenecek davranışın türüne göre farklı formlar geliştirilerek kullanılabilir.

3. Öğretimin Planlanması

Plan; önceden belirlenen eğitim hedeflerine ulaşmak için öğretim konusu içinde yer alan etkinliklerden hangilerinin seçileceğinin, bunların öğrencilere niçin ve nasıl verileceğinin, ne gibi yardımcı ve tamamlayıcı kaynak ve araçların kullanılacağına, elde edilen başarının nasıl değerlendirileceğinin önceden tasarlanıp kâğıt üzerinde saptanmasıdır.

Eğitim ve öğretim planlı, programlı olarak yapılan geliştirici bir çalışmadır. Eğitim-öğretimin etkin, verimli olabilmesi planlamaya gereken önemin verilmesi ve öğretmenlerin sınıflarına hazırlıklı girmesi ile olanaklıdır.

Eğitim-öğretim çalışmaları planlanırken;

- Öğrenme-öğretme süreci etkin hâle getirilerek eğitimdeki yeni gelişmeler, çevre özellikleri, öğrencilerin bireysel gelişim özellikleri, ailenin görüş ve önerileri, çocuklara verilecek destek hizmetler (fizyoterapi, dil ve konuşma terapisi vb.) ile okul-çevre ilişkileri dikkate alınmalıdır.
- Plan yaparken, öğrenci merkezli bireyselleştirilmiş öğretim, tam öğrenme, aktif öğrenme-öğretme ve disiplinler arası çalışmaları esas alan uygulanabilir etkinliklere dayalı olmasına dikkat edilmelidir.
- Plan gerektiğinde konu, süre ve uygulamada değişiklikler yapılabilecek esneklikte olmalıdır.
- Plan eğitim öğretimin hedeflerine ve öğretim kurumlarının özel amaçlarına uygun olmalıdır.
- Konuların işlenişinde kullanılacak öğrenme-öğretme yaklaşımları, araç gereç, kaynaklar, öğrenci etkinlikleri, gezi gözlem ve deneylerin önceden belirlenmesine, belli bir süreyi kapsayacak şekilde olmasına dikkat edilmelidir.

Eğitim-öğretim çalışmalarında ünitelendirilmiş yıllık plan ve ders planı olmak üzere iki çeşit plan hazırlanır.

Ünitelendirilmiş Yıllık Plan

Özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için ünitelendirilmiş yıllık plan hazırlanırken her öğrenci için uygun yıllık amaçlar belirlenmeli ve bütünlük içinde ele alınarak ünitelerin seçimi ve süresi konusunda öğrenci performansı dikkate alınmalıdır.

Ünitelendirilmiş yıllık plan, öğretim yılı süresince programdaki belli üniteleri ya da konuları hangi aylarda yaklaşık olarak ne kadar sürede işleyeceklerini gösteren, Bireysel Eğitim Programları Geliştirme Birimince hazırlanarak ders yılı başında okul yönetimine verilen çalışma planıdır.

Ünitelendirilmiş yıllık plan hazırlanırken;

- Öğrenci ihtiyaçlarının saptanması için belli bir süre ayrılmalı ve bu süre planda gösterilmelidir.
- Önerilen süre bölümünde her ay hangi sınıfta haftada kaç saat ders okutulacağı belirlenmelidir
- İşlenecek derslere ait ünitenin kaç konuya ayrılacağı ve konunun işlenişi için kaç ders saatine ihtiyaç olacağı saptanmalıdır.
- Tatil, bayram ve diğer özel günler belirlenerek çalışma takvimi hazırlanmalıdır.

Ders Planı

Ders planı, bir ders için o ders ile ilgili eğitim programlarında yer alan ve birbirleriyle ilişkili öğrenci kazanımlarını (amaç ve davranışlarını) bir ya da birkaç ders saatinde işlenecek konu örüntüsünü, konuya ilişkin deney, tartışma soruları, proje ve ödevleri, uygulama çalışmalarını, ders araç gerecini içine alan ve uygulanmasından ders öğretmeninin sorumlu olduğu bir plandır. Ders planı, belli bir ders için bir ya da birden çok ders saatinde işlenecek konuların plânlanmasıdır.

Ders planı hazırlanırken;

- Dersin doğası ve öğretim basamağındaki diğer derslerle olan ilişkisi belirlenmelidir.
- İşlenecek konu örüntüsü saptanmalıdır.
- BEP birimince önceden saptanmış amaç ve davranışlar öğrenci adı yazılarak bu planda gösterilmelidir.
- Konunun işleneceği tarih ve olası süre belirlenmelidir.
- Konunun etkin biçimde işlenebilmesi için gerekli olan eğitim araç gereçleri ile başvurulacak kaynaklar belirlenmelidir.
- Öğrenme-öğretme süreçlerine yönelik etkinlikler gerekiyorsa güvenlik önlemleri, deney ve gözlemi saptanmalıdır.
- Konunun işleneceği sınıftaki öğrencilerin bireysel özellikleri ve farklılıkları öğretim sürecinde göz önünde bulundurulmalıdır.
- Öğrenme- öğretme sürecini değerlendirmeye yönelik ölçme etkinlikleri ve değerlendirme yaklaşımları saptanmalıdır.

ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Özel eğitimde; genel eğitimde de kullanılan anlatım, soru cevap, problem çözme, rol oynama vb. yöntemlerin yanında, aşağıda açıklamaları verilen yöntemler de kullanılmaktadır:

1. Açık Anlatım Yöntemi

Açık anlatım yöntemi “tümdengelim ya da doğrudan öğretim” olarak da adlandırılmaktadır. Bu öğretim yöntemi hem düzenli bir programı hem de araçların kullanımında sistematik olmayı gerektirmektedir.

Açık anlatım yönteminde ayırt edici öğrenme sürecinden yararlanılmaktadır. Bunun için öğretmen, öğreteceği kavramın ilişkili ve ilişkisiz niteliklerini belirler. Daha sonra kavramın olumlu ve olumsuz örneklerini oluşturur. Kavramın ilişkili nitelikleri kavramı tanımlar ve onun benzer örneklerini oluşturur. İlişkisiz nitelikler ise kavramı tanımlamayan, ancak kavramın yapısında var olan niteliklerdir. İlişkisiz nitelikler, kavramın örneklerinin farklı olmasını sağlar. Örneğin, “kırmızı” kavramı için tek ilişkili nitelik onun rengidir. Kırmızıyı temsil eden nesnenin şekli, malzemesi gibi nitelikler ilişkisiz niteliklerdir.

Kavramın olumlu örnekleri, kavramı tanımlayan nitelikleri gösterir. Kavramın olumsuz örnekleri ise kavramı tanımlamayan nitelikleri gösterir. Örneğin, “kırmızı” kavramının olumlu örnekleri “kırmızı plastik boncuk”, “kırmızı tahta silindir”, “kırmızı el işi kâğıdı”dır. Kırmızı kavramının olumsuz örnekleri ise, “sarı plastik boncuk”, “yeşil tahta silindir”, “mavi el işi kâğıdı”dır.

Kavramın olumlu ve olumsuz örnekleri hazırlanırken örnek sayısının çok olmasına ve ilişkisiz niteliklerin değişmesine dikkat edilmelidir. Daha sonra, çocuğa olumlu ve olumsuz örnekler sunulmalı, çocukların doğru tepkileri pekiştirilmeli, yanlış tepkiler görmezlikten gelinip tekrar sunu yapılmalıdır. Böylece ayırt edici pekiştirmelere yer verilerek öğrenme gerçekleştirilmelidir.

2. Basamaklandırılmış Yöntem

Bu yöntemin öğretim süreci “yap”, “göster”, “söyle” ve “yaz” basamaklarına ilişkin etkinlikleri içermektedir. Yap, göster, söyle ve yaz basamaklarında öğretmenin gerçekleştirdiği hareketin her biri çocuk tarafından bir karşı hareketi gerektirir. Çocuklar, öğretmeni beceri yaparken görürler, beceriyi açıklamasını dinlerler. Daha sonra çocuklar beceriyi kendileri yaparlar, gösterirler, ne yaptıklarını söylerler ve yazarlar. Basamaklandırılmış yöntemle öğretim yapılırken çocuktan; yaparak, göstererek, sözlü ve yazılı dil kullanarak bir tepkide bulunması beklenmektedir. Çocuk doğru tepki verdiği davranışı pekiştirilmekte, yanlış tepki verdiğinde ise öğretime geri dönülmektedir.

Yap Basamağı: “Yap” basamağında öğretmen, gerçek nesnelere kullanır ve çocuk da yanıtlarını gerçek nesnelere kullanarak verir. “Yap” basamağı, çocukların birbirleriyle ve öğretmenle aralarında yakınlık kurmalarına yardımcı olur. Çocuğun gruba katılımını sağlamak için kullanılan etkili bir öğretim yoludur. Bu basamak “yap yap”, “yap göster”, “yap söyle”, “yap yaz” alt basamaklarından oluşmaktadır.

Göster Basamağı: “Göster” basamağında öğretmen, çocuğa görsel bir uyarı verir ve çocuktan doğru tepki vermesi beklenir. Öğretmen, uyarıcıları çocuğun görebileceği şekilde sunar. Bu basamak “göster yap”, “göster göster”, “göster söyle”, “göster yaz” alt basamaklarından oluşmaktadır.

Söyle Basamağı: “Söyle” basamağında öğretmen, çocuğa sembolik uyarıyı sözlü olarak verir ve çocuktan da doğru tepki vermesini bekler. Bu basamak “söyle yap”, “söyle göster”, “söyle söyle”, “söyle yaz” alt basamaklarından oluşmaktadır.

Yaz Basamağı: “Yaz” basamağında öğretmen, çocuğa sembolik uyarıyı yazılı olarak verir ve çocuktan da doğru tepki vermesi beklenir. Bu basamak “yaz yap”, “yaz göster”, “yaz söyle”, “yaz yaz” alt basamaklarından oluşmaktadır.

3. Beceri Öğretim Yöntemleri

İleri zincirleme yöntemi, tüm beceri yöntemi ve tersine zincirleme yöntemlerinin tümüne birden “beceri öğretim yöntemleri” denilmektedir. Bunlar:

İleri Zincirleme Yöntemi

İleri zincirleme yöntemine göre öğretim yapabilmek için performans alımı öncesi hazırlanan beceri analizinin ilk yapılandan son yapılandan doğru düzenlenmesi gerekir. Öğretim yapılırken becerinin ilk basamağı üzerinde durulup diğer basamakların öğretimi yapılmaz. Çocuk, becerinin ilk basamağını bağımsız olarak gerçekleştirdikten sonra ikinci basamağın öğretimine geçilir.

Tüm Beceri Yöntemi

Bu yöntemin kullanılabilmesi için de performans alımı öncesi hazırlanan beceri analizinin, ileri zincirlemeye göre yapılması gerekir. Bu yöntemin uygulanması sırasında becerinin bütün basamakları için öğretim yapılır. Her öğretim oturumunda beceri basamaklarındaki ipuçları yavaş yavaş çekilerek becerinin tümü gerçekleştirilmeye çalışılır.

Tersine Zincirleme Yöntemi

Bu öğretim yönteminin kullanılabilmesi için performans alımı öncesinde hazırlanan beceri analizinin tersine zincirleme yöntemine göre yapılması gerekir. Yani beceri analizi son yapılandan ilk yapılandan doğru düzenlenerek oluşturulmalıdır. Öğretim yapılırken becerinin son basamağı üzerinde durulur; diğer basamakların öğretimi yapılmaz. Çocuk, becerinin son basamağında bağımsızlığa ulaştıktan sonra bir önceki basamağın öğretimine geçilir. Her oturumda çocuğun bağımsız gerçekleştirdiği basamakları da yaparak beceriyi tamamlaması istenir.

Tersine zincirleme yöntemi her beceri için uygun olmayabilir. Özellikle giyinme becerilerinde ve bazı meslekî becerilerde tersine zincirleme yönteminin diğer yöntemlere göre daha etkili olduğu bilinmektedir. Bunun nedeni; çocuğun başlangıçta gerçekleştirmesini beklediğimiz becerinin oldukça az sayıda basamağı içermesi, kolaylıkla başarıya ulaşmasının mümkün olması ve diğer basamakların öğretimi yapılırken bağımsızlığa ulaştığı basamakları da tekrarlamasıdır.

ÖĞRETİMDE KULLANILAN İPUÇLARI

İpucu, çocuğa belli bir uyarının varlığında doğru tepkide bulunmasını sağlamak amacıyla nasıl davranacağı ve ne yapacağına ilişkin hatırlatmada bulunmadır. İpuçları; sözel ipucu, işaret ipucu, model olma ve fiziksel yardımcı içerir.

Sözel İpucu: Çocuğun yapmasını istediğimiz şeyi, sözcüklerle ifade etmektir. Sözel ipucu, bireyler kendilerine söylenen anladıkları takdirde hareketleri yapmalarına yardım eden kullanışlı bir yoldur. Ayrıca sözel ipucu, çocuğa bir beceriyi gerçekleştirmesi için en az yardım etme yoludur. Öğretimde sadece sözel ipucunun kullanılması düşünülmüyorsa kullanılacak sözel ipuçlarının çocuk için anlamlı olup olmadığının araştırılması gerekmektedir. Çocuk için bir anlamı olmayan sözel ipuçları verip çocuğun beceriyi gerçekleştirmesini beklemek, çocuğu başarısız kılma anlamına gelmektedir. Bu nedenle pek çok durumda sözel ipucu, fiziksel yardımcı ve model olma ipuçlarıyla birlikte kullanılarak sözel ipuçlarının çocuk için anlamlı hale getirilmesi amaçlanmaktadır. Öğretimde kullanılan sözel ipuçlarının çocuklar başarılı oldukça geri çekilmesi gerekmektedir.

İşaret İpucu: Fiziksel temas olmadan çocuğun dikkatini bir şeye çekmek için yapılan hareketlerdir. Bu hareketler; kol, el, baş gibi hareketlerden; parmak, göz gibi hareketlere doğru bir yol izler. İşaret ipucuyla birlikte sözel ipucu verilerek çocuktan ne yapması beklendiği ifade edilir. Öğretimde kullanılan işaret ipuçlarının, çocuk başarılı oldukça geri çekilmesi gerekmektedir.

Model Olma: Bir kişinin yaptığı hareketi gözleyerek ve taklit ederek yapma ve öğrenmedir. Beceri öğretiminde model olma ipucunun kullanılabilmesi için çocuğun taklit etme becerisine sahip olması gerekmektedir. Ancak, taklit etme becerisi de öğretilen bir beceridir. Bu nedenle taklit etme, model olmadan önce öğrenilmelidir. Model olmada öğretmen, çocuğun o davranışı hangi eliyle, ayağıyla yapmasını bekliyorsa kendisi de o elini ve ayağını kullanarak beceriyi gerçekleştirmelidir.

Bunu yaparken öğretmenin, çocuğun kullandığı eli tarafında ve hafifçe ona dönerek durması daha uygun olmaktadır.

Öğretmen, çocuğun karşısına geçerek model olduğunda, çocuk öğretmenin beceri basamağını yaptığı eli ya da koluyla beceri basamağını yapmaya çalışmakta ve bu durum karışıklık yaratabilmektedir.

Model olma ipucu da diğer ipuçlarında olduğu gibi geri çekilmelidir. Model olma, sözel ipuçlarıyla birlikte kullanılır ve öğretim süreci içinde model olmanın ipuçları sistematik olarak geri çekilerek çocuğun sadece sözel ipuçlarıyla hareketi yapması sağlanır. Model olma ipucu, hareketin tamamının yapılıp açıklanması ve yönerge verilmesinden, hareketi başlatacakmış gibi bir davranış yapılıp açıklanması ve yönerge verilmesine doğru küçük basamaklar halinde geri çekilmelidir. Model olma ipucunun kaç basamakta geri çekileceği, tamamıyla çocuğa bağlıdır. Öğretmen, çocuğun her beceri basamağında ne kadar modele gereksinimi olduğunu saptamalıdır. Eğer model, öğretmen dışında başka birisi olacaksa bu kişinin, öğretimi yapılan çocuk tarafından kabul gören bir kişi olmasına dikkat edilmelidir.

Fiziksel Yardım: Bir kişiye; el, kol, ayak vb.leriyle yapılan vücut hareketlerini içeren etkinlikleri öğretmek için uygulanan yardımdır. Fiziksel yardım, öğretmenin çocukla birlikte bir beceri basamağının tamamını yapması ve ne yapıldığını söylemesinden; beceri basamağını hiç yapmayıp ne yapılacağını söylemesine kadar değişen bir süreç içinde uygulanır. Fiziksel yardım uygulanırken sözel ipucu da birlikte verilir. Çocuğun beceri basamağını gerçekleştirmesini sağlamak amacıyla uygulanan fiziksel yardım geri çekilerek çocuk beceri basamağını sözel ipuçlarıyla yapar hale getirilir.

Fiziksel yardım uygulanırken, özellikle el ya da kol hareketlerine ipucu verilirken, ipucu veren kişinin nerede durduğu önemlidir. Öğretmenin, çocuğun arkasına geçerek ve beceri basamağını çocukla birlikte yaparak fiziksel yardım uygulaması, karışıklığı önlemektedir. Fiziksel yardımın amacı, çocuğa beceri basamağını nasıl yapacağını hissettirmek, zamanla beceri basamağını sözel ipucuyla yapmasını sağlamaktır.

Fiziksel yardım uygulanırken ilk başta öğretmen, eliyle çocuğun elinden ya da kolundan sıkıca tutarak beceri basamağını yaptırır. Daha sonra öğretmen, çocuğun beceri basamağına katıldığını hissedince elindeki baskıyı hafifletir. Çocuk, beceri basamağını yapar hale geldikçe öğretmenin eli; çocuğun bileğine, ön koluna, dirseğine ve omzuna doğru ilerler. Son olarak çocuk, güçlük hissettiğinde yardım etmek üzere elini, çocuğun elinin yakınında bulundurur.

Sözel ipucu, model olma ve fiziksel yardım ipuçları ile bunların her birinin kendi içindeki basamaklarıyla ilgili ipuçları geri çekilirken çocuğun özellikleri dikkate alınmalı ve ipuçları sistematik bir şekilde çekilmelidir. Çocuk çalışılan basamakta başarısız olursa öğretmenin ipuçlarını hızlı çektiği düşünülebilir. Bu durumda öğretmen, önceki basamakta kullanılan ipucuna geri dönerek çalışmaya devam etmelidir.

EĞİTİM ORTAMLARININ DÜZENLENMESİ

Eğitim ortamı, çocuğun etkileşimde bulunduğu ve öğretme öğrenme etkinliklerinin meydana geldiği çevredir. Psikolojik, sosyal ve fiziksel boyutları olan bu çevrenin, eğitim etkinliklerine uygun olarak düzenlenmesi gerekir. Eğitim ortamlarına ilişkin uygulamaların yeterli düzeyde bilinmesi ve amaca uygun olarak düzenlenmesi, eğitim için en temel koşullardandır.

Özel eğitim gerektiren bireylere hizmet veren eğitim kurumlarında; rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisi, kaynak oda, gözlem odası, bireysel çalışma odası, dinlenme odası, oyun odası, aile eğitim odası, müzik odası, revir, uygulama evi, resim atölyesi, çok amaçlı salon, kitaplık, bahçe, kış bahçesi, beden eğitimi salonu, gösteri salonu, rehabilite havuzu ve konuşma, dil laboratuvarları gibi bölümlere gereksinimler dahilinde yer verilmelidir.

Eğitim ortamlarının dzenlenmesinde en önemli etkenlerden biri fiziksel ortamın dzenlenmesidir. Bu açıdan eğitim kurumlarında koridor, lavabo, yemekhane, sınıf ve bahçe gibi ortak kullanım alanları tekerlekli sandalye ile dolaşmayı sağlayacak şekilde dzenlenmeli; gerek görülen yerlerde rampa ve tutamak gibi ek önlemler alınmalıdır. Ayrıca sınıf zemini yumuşak ve kolay temizlenebilir bir malzeme ile kaplanmalıdır. Sınıfların yeterince hava, ısı ve ışık alması sağlanmalıdır.

Eğitim ortamlarının dzenlenmesinde belirleyici, özel eğitim öğretmenidir. Düzenlemenin, sınıftaki çocukların her bir öğretim amacını gerçekleştirmelerini sağlayacak şekilde yapılmasında özel eğitim öğretmenin görüş ve önerileri dikkate alınmalıdır.

Eğitim öğretim amaçlarının uygulanmasına yönelik olarak; sınıf ortamında bulunan yazı tahtası, panolar hareketli ve taşınabilir olmalıdır. Dolaplar kapalı olmalı, böylece eğitim sırasında çocukların dikkatini dağıtacak çeşitli unsurların kontrol altında tutulması sağlanmalıdır.

Sınıf ortamı grup ve bire bir çalışmaya olanak verecek şekilde dzenlenmelidir. Bunun için masa ve sıralar sabit olmamalıdır. Sınıfta masa başı ve yer etkinliklerine hizmet edecek eşyalar bulunmalıdır. Konuların işlenişine uygun olan işitsel ve görsel ortamların dzenlenmesi, üç boyutlu modeller, film, televizyon, bilgisayar paket programları CD vb. araç gereçlerden yararlanılmalıdır. Konuların işlenişinde yeri geldikçe gezi ve gözlemlere yer verilmelidir.

AİLE EĞİTİMİ

Eğitim, yalnızca okulda yürütölen bir süreç değildir. Çocuk, doğduğu andan itibaren evde bir eğitim ortamı içindedir. Çocuğun gelişim dönemi içinde ilk deneyimlerini edindiği ve etkileşimde bulunduğu ortam “aile”dir. Çocukların okul çağına kadar zamanlarının büyük çoğunluğunu aileleri ile birlikte geçirdikleri düşünöldüğünde, anne babaların çocukları üzerindeki rolünün eğitim etkinliklerini önemli ölçüde etkileyeceği görölmektedir.

Ailelerin; çocuğu yetiştirmenin yanı sıra onların yeterlik ve yetersizlikleri ile eğitim ihtiyaçlarını iyi bilen kişiler olabildikleri, eğitim almaları durumunda çocuklarının eğitime daha etkin ve bilinçli bir biçimde katılabildikleri bilinmektedir.

Çocuğun farklı alanlardaki gelişimini hızlandıracak ortamların dzenlenmesinde ailenin rolü önemlidir. Çocukların başarıları yalnızca okulda aldıkları eğitime bağlı olmayıp evde aldıkları destek eğitime ve ailelerin eğitime katılımına bağlıdır.

Aile eğitimi, bir destek eğitim düzenlemesi olarak yetersizliği olan tüm çocuklar için önemlidir. Ailenin eğitilmesi; okula devam eden çocukların eğitimlerinin pekiştirilmesinin yanı sıra, kurumdan yararlanmak için sırada bekleyen çocukların okula hazırlık becerilerinin kazandırılmasına da katkıda bulunmaktadır.

Aile eğitimi, çocukların okuldan ya da çevreden öğrendiklerinin kalıcı olmasını sağlamaktadır. Zihinsel olarak öğrenme yetersizliği olan çocukların öğrenmelerinin kalıcı olması için sık tekrar yapılması ve farklı ortamlardan yararlanılarak eğitim verilmesi gerektiği göz önüne alındığında, ailelerin eğitilmesinin sağlayacağı yararlar açıkça görölebilir.

Çocuklarına nasıl davranacağını bilmeyen bir anne baba, farkında olmadan, ortadan kalkmasını istediği bir davranışın oluşum sıklığının artmasına ve yerleşmesine neden olabilir. Böyle durumlarda, öğretmenin sınıfta uyguladığı davranış değiştirme programının evde de uygulanarak istenmeyen davranışın ortadan kalkması için aile ile iş birliğine gidilmesi gerekir.

Ailelerin eğitilmesi, yetersizliği olan çocuklarının eğitime yönelik olarak öğrenmiş oldukları her türlü bilgi ve beceriyi, çocuklarının yeni problemlerini de çözmeye kullanmalarını sağlayacaktır.

Aile Eğitiminin Amaçları

Özel, eğitim gerektiren çocukların eğitiminde önemli yeri olduğu bilinen aile eğitiminin amaçları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Ailenin, özürlü çocuğun kabulünü sağlamak,
- Ailenin, haklarını ve sorumluluklarını anlamasını sağlamak,
- Aile ile iş birliği yapmak,
- Ailenin belli programları uygulamasını sağlamak,
- Aileyi diğer kaynaklar hakkında bilgilendirmek.

Her türlü aile eğitimi programının planlanmasında, ailenin ve çocuğun gereksinimlerinin belirlenmesi öncelikle ele alınmalıdır.

Aile eğitim programları, ailelerle birlikte belirlenecek zaman dilimlerinde ve her yıl geliştirilerek yeniden uygulanmalıdır.

Aile eğitim çalışmaları, gereksinimler dikkate alınarak bireysel ya da grup çalışması olarak planlanmalıdır.

Aile eğitim programları, bireyin anne babası, kardeşleri ve çocuğun bakımı ve eğitiminden sorumlu diğer bireylerin, koşullara göre birlikte ya da farklı eğitim programları içinde eğitilmeleri ve bilgilendirilmeleri sağlanarak sürdürülür.

Aile eğitim çalışmalarının; başlangıçta psikolojik danışma ağırlıklı olduğu, daha sonra, çocukların ihtiyaç duyduğu beceri ve davranışları öğretirken kullanacağı yöntemler konusunda bilgilendirmek şeklinde planlandığı görülmektedir.

Bu programlar; özel eğitim öğretmeni (sınıf öğretmeni), rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri servisi ile çocuğun eğitiminde yer alan diğer personelin iş birliği içinde yürütülmelidir.

Aile eğitim programları, konferanslar, çalışma toplantıları, ev ödevleri, evdeki uygulamaların gruba aktarılması biçimlerinde yürütülebilir. Bu programlar; uzman ve danışmanlar tarafından yürütülebildiği gibi, özel olarak yetiştirilmiş rehber aileler tarafından da yürütülebilmektedir.

Ev ve okula dayalı programların; yalnızca ev ya da okulda uygulanan programlara göre, ailelerin okuldaki etkinlikleri izlemesi, öğretmen eğitiminden geçmeleri ve çocukları ile doğrudan uygulamaya katılmaları biçiminde sürdürülmesi; ailelerin evde izlenmesi, onlara dönüt verilmesi ve danışmanlık yapılması gibi nedenlerle daha etkili ve verimli olduğu vurgulanmaktadır.

MESLEKÎ EĞİTİM MERKEZİ HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

Dersler	Hazırlık	1, 2 ve 3. Sınıf İşe Yerleştirilemeyenler	1, 2 ve 3. Sınıf İşe Yerleştirilenler
Türkçe	4	2	2
Matematik	2	2	2
Sosyal Hayat	3	3	2
Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi	2	1	1

Müzik	2	2	-
Resim İş	2	2	-
Beden Eğitimi	2	2	-
İş Eğitimi ve Meslek Ahlâkı	16	18	28
Seçmeli	2	3	-
TOPLAM	35	35	35

1. Rehberlik ve eğitici çalışmalar kapsamındaki öğrenci kişilik hizmetleri haftalık ders saatleri dışında yürütülür. Rehberlik ve eğitici çalışmalar ile ilgili etkinlikleri yürüten öğretmenler, bu görevlerine karşılık haftada üç saat üzerinden ücretli ek ders görevi yapmış sayılırlar. Bu görev haftalık zorunlu ek ders görevi içinde verilir ve ücret ödenir.

2. İşe yerleştirilen öğrencilerin iş eğitimi çalışmaları iş yerlerinde, hazırlık sınıfında; işe yerleştirilemeyen öğrencilerin iş eğitimi çalışmaları okulun atölyelerinde yapılır.

3. Seçmeli dersler, okul yönetimince öğretim yılı başında okul ve çevrenin koşulları, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları ile velilerin görüşleri dikkate alınarak, Aralık 1997 tarih ve 2483 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanarak yürürlüğe giren “ Özel Eğitim Okulları Seçmeli Dersler Listesi “nden belirlenir.

TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

AÇIKLAMALAR

Türkçe dersi öğretim programı konuları dört yılda işlenecek şekilde düzenlenmiştir.

Bireyler arasındaki bilgi alış verişini ana dilimizin dinleme, konuşma, okuma, yazma , görsel okuma ve görsel sunu olarak sınıflandırılan beş temel beceri alanı aracılığıyla gerçekleştiriyoruz. Dinleme ve okuma ana dilimizde anlama gücüne yönelik becerilerdir. Bu nedenle Türkçe öğretiminin temel amacı öğrencileri bu beceri alanlarında yetkinliğe ulaştırmaktır.

Zihinsel öğrenme yetersizliği olan bireylerin içinde buldukları toplumla iletişim kurmaları, bilgi alış verişinde bulunmaları için anlama ve anlatma gücüne yönelik becerilerini geliştirecek etkinlikler planlanmalıdır. Bu şekilde söylenenleri, okuduklarını anlamaları, düşüncelerini, duygularını, gördüklerini, isteklerini sözle, yazı ile ve görselleri kullanarak anlatmaları mümkün olabilir.

Öğretmen planlamayı yaparken öğrenci seviyelerini göz önünde bulundurmalı, eğitim ortamı ile ilgili düzenlemeler yapmalı, etkinlikleri iyi düzenlemelidir.

Bu kuruma gelen bazı öğrenciler, ilköğretimlerini tamamlamış olmalarına rağmen çeşitli nedenlerle tam olarak okuma yazma becerisi kazanmamış olabilirler. Öğretmen böyle bir durumda programda yer alan “İlk Okuma Yazma” bölümündeki amaçların öğretimi ile işe başlamalıdır. Ancak çevresel koşullar düzenlenip, uygun yöntemler kullanılmasına rağmen okuma yazma çalışmalarında hiçbir ilerleme kaydedemeyen öğrencilere işlevsel okuma yazma becerileri kazandırılmaya

çalışılmalıdır. Örneğin otobüslerin kenarlarında gittikleri semtleri belirten yazılar, gıda maddeleri üzerindeki yazılar, trafik işaretleri vb. yazılarla günlük yaşamlarında gereksinim duyabilecekleri okuma yazma becerileri görsel okuma/bütünsel okuma yöntemleri kullanılarak kazandırılmalıdır.

İlk okuma yazma öğretiminde amaç öğrenciye yaşamı boyunca ihtiyaç duyacağı okuma ve yazma becerisini kazandırmaktır.

Okuma yazma öğretiminde çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Bu yöntemlerden bazıları; harf, ses, hece, sözcük, karma ve çözümlene yöntemidir. Zihinsel öğrenme yetersizliği olan bireylere özgü bir okuma yazma yöntemi bulunmamaktadır. Ancak öğretmen öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak onların başarılı olabilecekleri bir yöntemle okuma yazma öğretimi yapabilir.

Okuma yazma çalışmalarında çocuklara kazandırılacak kelime ve cümleler onların yaşantıları ile ilişkilendirilmelidir. Okuma ve yazma etkinliği her zaman birlikte yürütülmeli, öğrencilerin okudukları kelime ve cümleler yazdırılmalıdır. Öğretmen cümleleri yazdırırken öğrencilerin dilbilgisi kurallarına uymalarını sağlamalı, çalışmalarını sürekli kontrol etmeli ve hatalı yazımları düzelttirmelidir.

Okuma ve yazmayı öğretme işinde, alıştırmaların büyük önemi vardır. Öğretmen çalışmalar sırasında eğitsel oyunlar düzenleyerek öğrenmenin sıkıcı olmadan kalıcı olmasını sağlamalıdır.

Anlama başlığı altında **dinleme ve izleme** ile **okuma** bölümleri ele alınmıştır.

Dinleme, konuşma ya da okuma yoluyla gönderilen bir bildirim algılanıp kavranmasıdır. Dinleme aynı zamanda öğrenme yollarından biridir ve belli bir amaç için yapılır.

Bireysel ve toplumsal hayatta okuma, konuşma ve dinleme eş değerinde önem taşır. Konuşma, okuma ve dinleme iletişim sürecinde kişiler kimi zaman konuşan, kimi zaman okuyan, kimi zaman dinleyen konumundadır. Dinleme; anlama, bilgilenme ve beğenmenin yanı sıra bir görgü kuralıdır. Dinlemenin kendine özgü bilgi, beceri ve alışkanlıkları vardır. Öğrencilere bu bilgi, beceri ve alışkanlığın kazandırılması ve dinleme yeteneklerinin geliştirilmesi gerekir.

Etkili dinlemenin birinci koşulu “Dinlemeye istekli olmaktır.”, ikinci koşulu ise “Dinlemeye hazırlanmaktır.”. Bunun için dinlenecek konu ile ilgili ön bilgileri kazandırma hazırlığının yapılması ve öğrencilerin bedensel, fiziksel olarak hazırlanmasının sağlanması gerekir.

Etkili dinlemeyi sağlamak ve dinleme öğretimini başarıya ulaştırabilmek için öğretmenlerin öğrencilerini iyi tanımaları, kendilerinin de iyi bir dinleyici olmaları, öğrenciler konuşurken onları ilgi ve sabırla dinlemeleri gerekir. Dinleme ve izleme öğretiminde etkinliğin sağlanabilmesi için radyo, televizyon, video, kasetçalar gibi araçlardan yararlanılmalıdır. Ayrıca öğrenciler söyleşi, konser vb. etkinliklerden ve tiyatro, film izleme imkanlarından yararlandırılmalıdır.

Okuma, dil kurallarına uyularak yazılmış iletişimleri, duyu organları yoluyla algılayıp kavramak, anlamlandırmak, yorumlamak, düşünce yürütmek ve yargıya varmaktır. Okulda öğrenme büyük ölçüde okuduğunu anlamaya bağlıdır. Öğretmenler okuma çalışmalarıyla öğrencilere hızlı, doğru ve anlayarak okuma becerisi kazandırmaya, okuma zevki vermeye ve onların kelime dağarcığını zenginleştirmeye çalışmalıdırlar. Ayrıca öğretmen öğrencilerin sesli ve sessiz okuma çalışmaları yapmalarına olanak tanımalıdır. Sesli okumada amaç; okunan yazıdaki bilgi, düşünce, görüş ve duyguların başkalarına dil ve konuşma kurallarına uyularak doğru bir biçimde aktarılmasıdır. Sesli okuma becerisini kazanmış öğrencilerle sessiz okuma çalışmalarına geçilebilir. Sessiz okuma becerisi tam anlamıyla sesli okuma becerisinden sonra kazanılır. Sessiz okuma çalışmaları sırasında öğrencilerin yazıyı parmak, kalem vb. şeylerle izlememelerine; baş gövde hareketleri yapmalarına, konuşmada görev alan organları hareket ettirmemelerine özellikle dikkat edilmelidir. Ayrıca okunacak metinlerin güncel konu ve sorunlara yönelik olarak seçmek öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini çekmesi açısından önemlidir. Okuma becerilerini geliştirebilmek için sürekli uygulama yaptırılması, okuma ya

da konuşma sırasında yapılan yanlışları hemen düzeltmek etkilidir. Okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrasında sorulacak sorularla, okunan yazının daha iyi anlaşılması sağlanmalıdır.

Anlatım başlığı altında **konuşma** ve **yazma** ele alınmıştır.

Konuşma; duygu, düşünce , bilgi ile görülen ve yaşananların sözle aktarılması, anlatılması etkinliğidir.

Öğretmen, öğrencilere konuşma beceri ve alışkanlığını kazandırmak için sınıf içinde tartışma ya da konuşma ortamı oluşturmaktadır. Ancak; konuşma ve tartışmaların konusu öğrencilerin düzeylerine göre seçilmelidir. Öğrenciler cesaretleri kırılmadığı takdirde büyük bir konuşma hevesi gösterirler. Bunun için onların başlangıçta alıştıkları şekilde konuşmalarına izin verilmelidir. Doğru ve düzgün konuşmadıkları bahanesiyle öğrencilere söz vermeyen veya onların konuşmalarına sık sık karışan bir öğretmen , öğrencilere iyi bir konuşma alışkanlığı kazandırmaz. İlk zamanlarda önemli olan, hiçbir çekingenlik duymadan duygu, düşünce ve isteklerini serbestçe anlatmalarıdır. Öğretmen öğrencilerin doğal, canlı ve etkili bir şekilde konuşmalarını sağlamak için, böyle bir konuşmayı gerektirecek durumlar ve fırsatlar yaratmalıdır. Ancak böyle bir yol izleyerek öğrencilere her şeyden önce doğru ve düzgün konuşma, anlatmak istediklerini en kısa yoldan anlatma, en açık biçimde anlatma beceri ve alışkanlığı kazandırılabilir.

Yazma; duygu, düşünce, bilgi ile görülen ve yaşananların yazıyla aktarılması, anlatılması etkinliğidir.

Yazma eğitimi, sözcüklerin doğru yazılışını öğretmeyi, dolayısıyla doğru okumaya ve söylemeye alıştırmayı, karşılaşılan yeni bir sözcüğü tanımayı, yazma kurallarını öğretmeyi, doğru yazma istek ve alışkanlığını kazandırmayı amaçlar. Sınıf içi uygulamalarda yazma becerisini geliştirmeye dönük çalışmalara yer verilmeli, özellikle her düzeyde noktalama işaretlerine ve yazım kurallarına dikkat edilmelidir. Öğrenciler bir konu hakkında konuşturulmalı daha sonra yazdırılmalıdır. Konuşma ile yazma arasındaki hız farkından doğabilecek hataları azaltmak için başlangıçta öğrencilerin yazma hızlarına uyacak şekilde ağır ağır söylemeye, kendilerinin ve arkadaşlarının yazdıklarını okuyarak eksiklerini bulmaya ve düzeltmeye çalışmaları alışkanlık hâline getirilmelidir. Ayrıca öğrencilere bitişik eğik yazı alışkanlığı kazandırılmalıdır.

Görsel Okuma ve Görsel Sunu yazılı metinlerin dışında kalan şekil, sembol, resim, grafik tablo, beden dili, ve sosyal olaylar gibi görselleri okuma, anlama ve yorumlamayı kapsamaktadır. Öğrencilerin duygu, düşünce ve bilgilerini görseller aracılığıyla başkalarına aktarması da bu alan içinde ele alınmıştır.

Dilbilgisi; öğrencilerin ana dillerini sözlü ya da yazılı olarak doğru ve etkili bir biçimde kullanmaları için bir araçtır.

Dilbilgisi öğretimi; okuma, yazma ve konuşma çalışmalarıyla paralel götürülmelidir. Dilbilgisi konuları işlenirken doğal ve canlı örnekler üzerinde durulmalıdır. Örneklerin verildiği tümceler günlük ve doğal konuşmalardan, çeşitli okuma parçalarından, öğrencilerin daha çok ilgisini çekecek konulardan seçilmelidir.

Dilbilgisi kuralları anlama ile ilişkilendirilerek ele alınmalıdır. Öğrencilerle yapılan okuma ve yazma çalışmalarında anlam açısından farklılık ortaya çıkaran durumlar dilbilgisi yönüyle değerlendirilmelidir. Dilbilgisi kuralları öğretimi yerine yeri geldikçe yanlışlıklar düzeltilmeli ve kullanım alışkanlığı verilmelidir.

GENEL AMAÇLAR

1. Okuma ve yazma becerisi geliştirir.
2. Görüp izledikleri, dinledikleri, inceledikleri, okudukları ile ilgili anlama gücü geliştirir.
3. Görüp izlediklerini, dinlediklerini, incelediklerini, okuduklarını, düşündüklerini söz, yazı ve görselleri kullanarak anlatma becerisi geliştirir.
4. Türkçe'yi doğru ve etkili kullanma becerisi geliştirir.
5. Kelime dağarcığını zenginleştirir.
6. Kendini söz ya da yazı ile ifade etmede bu derste öğrendiği kurallara uymaya özen gösterir.

ÖZEL AMAÇLAR

1. Sesleri ayırt eder.
2. Seslerden heceler oluşturur.
3. Hecelerden kelime oluşturur.
4. Kelimelerden cümle oluşturur.
5. Cümle okuma yazma çalışmaları yapar
6. Cümlelerden metin oluşturur.
7. Dinleme ve izleme becerisi geliştirir.
8. Dinlediğini ve izlediğini anlama becerisi geliştirir.
9. Okuma kurallarına uyar.
10. Okuduğu metni tam ve doğru olarak anlar.
11. Kitap okumaya istekli olur.
12. Şekil, sembol ve işaretleri tanır.
13. Görsel okuma ve görsel sunu becerisi geliştirir.
14. Konuşma kurallarına uyar.
15. Kendini ifade etmeye istekli olur.
16. Yazma kurallarına uyar.
17. Yazma ile ilgili beceriler geliştirir.
18. İmza ile ilgili özelliklere uygun imza atar.
19. Yakın çevresine ait adres bilgilerini bilir.
20. Defter ve kitaplarını düzenli kullanmaya özen gösterir.
21. Anlamalı ve kurallı tümce oluşturur.
22. Anlam özelliklerine göre tümce oluşturur.
23. Noktalama işaretlerini kullanır.
24. Yazım kurallarına uyar.

AMAÇ VE DAVRANIŞLAR (Hazırlık, 1, 2 ve 3. Yıl)

İLK OKUMA YAZMA

Amaç 1. Sesleri ayırt eder.

Davranışlar

1. Kelimelerden istenilen sesi çıkarır.
2. Çıkarılan sesi ifade eden sembolü gösterir.

Amaç 2. Seslerden heceler oluşturur.

Davranışlar

1. İki sestem anlamlı hece söyler.
2. İki sestem anlamlı hece yazar.
3. Her yeni ses ile önceki öğrendiği seslerden anlamlı hece söyler.

Amaç 3. Hecelerden kelime oluşturur.

Davranışlar

1. Heceleri anlamlı bir kelime olacak şekilde bir araya getirir.
2. Oluşturduğu kelimeyi okur.
3. Oluşturduğu kelimeyi yazar.

Amaç 4. Kelimelerden cümle oluşturur.

Davranışlar

1. Kelimeleri anlamlı bir cümle oluşturacak şekilde bir araya getirir.
2. Oluşturduğu cümleyi okur.
3. Oluşturduğu cümleyi yazar.

Amaç 5. Cümle okuma yazma çalışmaları yapar.

Davranışlar

1. Verilen cümleyi okur.
2. Görsellerden hareketle cümle yazar.
3. Söylenen cümleyi yazar.

Amaç 6. Cümlelerden metin oluşturur.

Davranışlar

1. Cümle kartlarını metin oluşturacak biçimde bir araya getirir.
2. Oluşturduğu metni okur.
3. Oluşturduğu metni yazar.
4. Metinle ilgili sorulara uygun cevabı söyler.

ANLAMA

Dinleme ve İzleme

Amaç 7. Dinleme ve izleme becerisi geliştirir.

Davranışlar

1. Konuşmalarda, konuşanın yüzüne bakar.
2. Konuşmacının sözünü kesmeden dinler.
3. Konuşmacıyı dinlediğini uygun jest, mimik ve hareketleriyle gösterir.
4. Konuşma/etkinlik boyunca dikkatini sürdürür.
5. Radyo, teyp vb. araçları başkalarını rahatsız etmeden dinler.
6. Konuşmacıya karşı gerektiğinde gülme, alkışlama vb. sözel olmayan tepkiler gösterir.

Amaç 8. Dinlediğini ve izlediğini anlama becerisi geliştirir.

Davranışlar

1. Dinlediği veya izlediği film, tiyatro, öykü vb.nin kişilerini söyler.
2. Dinlediği veya izlediği film, tiyatro, öykü vb.nin geçtiği zamanı söyler.
3. Dinlediği veya izlediği film, tiyatro, öykü vb.nin geçtiği yeri söyler.
4. Dinlediği veya izlediği film, tiyatro, öykü vb.deki olayları oluş sırasına göre anlatır.
5. Dinlediği veya izlediği film, tiyatro, öykü vb.nin ana düşüncesini söyler.
6. Dinlediği veya izlediği film, tiyatro, öykü vb.ile ilgili sorular sorar.

Okuma

Amaç 9. Okuma kurallarına uyar.

Davranışlar

1. Oturuşunu ışık sol arkadan gelecek biçimde ayarlar.
2. Dik oturur.

3. Kitapla göz arasındaki mesafeyi ayarlar.
4. Metni konuşma sesiyle okur.
5. Sesini, dinleyicilerin rahatça duyabileceği biçimde ayarlar.
6. Sözcükleri doğru ve anlaşılır biçimde okur.
7. Noktalama işaretlerine uygun duraklamalar yapar.
8. Metinde geçen kelimelerin anlamlarına uygun vurgulama yapar.
9. Satırları parmak ya da kalemle izlemeden okur.
10. Sessiz okumada konuşma organlarını hareket ettirmez.

Amaç 10. Okuduğu metni tam ve doğru olarak anlar.

Davranışlar

1. Metindeki başlıca kişileri söyler.
2. Metindeki olayın geçtiği yeri söyler.
3. Metindeki olayın geçtiği zamanı söyler.
4. Metindeki olayları oluş sırasına göre anlatır.
5. Metindeki kişileri, olayları birbiriyle karşılaştırarak benzer ve ayrı yönlerini bulur.
6. Metinde beğendiği, beğenmediği yerleri ve yönleri belirtir.
7. Metindeki hatalı anlatımları söyler.

Amaç 11. Kitap okumaya istekli olur.

Davranışlar

1. Sınıf kitaplığının oluşturulması için katkı sağlar.
2. Sınıf kitaplığından yararlanır.
3. Okuduğu kitap hakkındaki duygu ve düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşır.
4. Kitaplarını arkadaşlarıyla paylaşır.
5. Düzeyine uygun kitaplar edinir.

GÖRSEL OKUMA VE GÖRSEL SUNU

Amaç 12. Şekil, sembol ve işaretleri tanır.

Davranışlar

1. Adı söylenen şekli/sembolü/işareti gösterir.
2. Gösterilen şeklin/sembolün/işaretin adını söyler.
3. Adı söylenen şeklin/sembolün/işaretin işlevini söyler.

Amaç 13. Görsel okuma ve görsel sunu becerisi geliştirir.

Davranışlar

1. Düşündüklerini, duyduklarını, görüp yaşadıklarını anlatmada görselleri kullanır.
2. Reklamlarda verilen mesajları doğru anlar.
3. Başkalarının beden hareketlerinin anlamına uygun tepki verir.
4. Duygu, düşünce ve izlenimlerini drama, müzikli oyun vb. yollarla sunar.
5. Sunularında içeriğe uygun görselleri kullanır.

ANLATMA

Konuşma

Amaç 14. Konuşma kurallarına uyar.

Davranışlar

1. Konuşmak için söz ister.
2. Kelimeleri doğru ve anlaşılır biçimde söyler.
3. Ses tonunu, dinleyicilerin rahatça duyabileceği biçimde ayarlar.
4. Kelimelerin anlamlarına uygun vurgulamalar yapar.
5. Konuşma sırasında anlamsız sesler çıkarmaz.
6. Konuşurken gereksiz beden hareketleri yapmaz.
7. Konuşma sırasında noktalama işaretlerine uygun duraklamalar yapar.

Amaç 15. Kendini ifade etmeye istekli olur.

Davranışlar

1. Düşündüklerini, duyduklarını, görüp yaşadıklarını anlatır.
2. Düşündükleri, duydukları, görüp yaşadıklarıyla ilgili sorulan sorulara yanıt verir.
3. Düşündükleri, duydukları, görüp yaşadıklarıyla ilgili sorular sorar.
4. Belirlenen bir konu ile ilgili tartışmaya katılır.

Yazma

Amaç 16. Yazma kurallarına uyar.

Davranışlar

1. Tümceyi soldan sağa doğru yazar.
2. Yazılarını bitişik eğik yazı ile yazar.
3. Sözcükleri yazarken kelimeler arasında uygun boşluk bırakır.
4. Başlığı metni ortalayarak yazar.
5. Satırlara aynı hizadan başlar.
6. Düzgün ve okunaklı yazar.
7. Öğrendiği yazım kurallarını uygular.
8. Noktalama imlerini uygun yerde kullanır.

Amaç 17. Yazma ile ilgili beceriler geliştirir.

Davranışlar

1. Duygu, düşüncelerini anlatan mektup, kutlama kartı vb. yazar.
2. Belirlenen konuyla ilgili özet çıkarır.
3. Dinlediği, izlediği bir konuyla ilgili not alır.

Amaç 18. İmza ile ilgili özelliklere uygun imza atar.

Davranışlar

1. Bir imza karakteri bulur.
2. Bulduğu imza karakterini alıştırma yaparak geliştirir.
3. Geliştirdiği imza karakterini kutlama kartı, mektup vb. de kullanır.

Amaç 19. Yakın çevresine ait adres bilgilerini bilir.

Davranışlar

1. Ev adresini söyler.
2. Ev adresini yazar.
3. Okul adresini söyler.
4. Okul adresini yazar.
5. İş adresini söyler.
6. İş adresini yazar.

Amaç 20. Defter ve kitaplarını düzenli kullanmaya özen gösterir.

Davranışlar

1. Defter ve kitaplarını temiz tutar.
2. Defter ve kitaplarını yırtmadan, büküp katlamadan kullanır.
3. Defter ve kitaplarını gereksiz yazı ve çizgilerle kirliletmez.

DİL BİLGİSİ

Amaç 21. Anlamli ve kurallı cümle oluşturur.

Davranışlar

1. Kurallı cümle söyler.
2. Kurallı cümle yazar.

Amaç 22. Anlam özelliklerine göre cümle oluşturur.

Davranışlar

1. Birleşik kelime kullanarak cümle yazar.
2. Karşıt anlamlı kelimeleri kullanarak iki farklı cümle yazar.
3. Eş anlamlı kelimeleri kullanarak iki farklı cümle yazar.
4. Eş sesli bir kelimeyle anlamı değişik iki cümle yazar.
5. İçinde özel ad olan cümle yazar.
6. İçinde tür adı olan cümle yazar.
7. İçinde ön ad olan cümle yazar.
8. İçinde adıl olan cümle yazar.
9. İçinde eylem olan cümle yazar.

Amaç 23. Noktalama işaretlerini kullanır.

Davranışlar

1. Cümlenin sonuna nokta koyar.
2. Tarihleri yazarken gün, ay, yılı gösteren sayılar arasına nokta koyar.
3. Saat ve dakikaları gösteren sayıları birbirinden ayırmak için nokta koyar.
4. Kısaltmaların sonuna nokta koyar.
5. Sıra bildirmek için sayılardan sonra nokta koyar.
6. Üçlü gruplara ayrılarak yazılan büyük sayılarda gruplar arasına nokta koyar.
7. Cümlede birbiri ardına sıralanan eş görevli kelimelerin arasına virgül koyar.
8. Cümlede eş görevli kelimelerin arasına virgül koyar.
9. Hitap için kullanılan kelimelerden sonra virgül koyar.
10. Soru bildiren cümle ya da kelimelerin sonuna soru işareti koyar.
11. Duygu bildiren tümce ya da sözcüklerin sonuna ünlem imi koyar.
12. Satıra sığmayan kelimeleri bölerken satır sonuna kısa çizgi imi koyar.
13. Özel adlara gelen ekleri ayırmak için kesme imi koyar.
14. Yazıda konuşmaları göstermek için uzun çizgi imi koyar.
15. Cümle ya da kelimeyle ilgili açıklamanın başına ve sonuna yay ayıraç koyar.
16. Cümle içinde belirtmek istenen kelime ya da sözlerin başına ve sonuna tırnak işareti koyar.

Amaç 24. Yazım kurallarına uyar.

Davranışlar

1. Özel adların ilk harfini büyük yazar.
2. Cümlelerin ilk harfini büyük yazar.
3. Mektuplarda ve resmî yazışmalarda hitapların ilk kelimesinin ilk harfini büyük yazar.
4. Güneş, ay, dünya sözcükleri coğrafi terim olarak kullanılıyorsa ilk harfini büyük yazar.
5. Unvan, devlet, kurum, şirket adlarının kısaltılmış biçimlerini yazar.
6. Belirli bir tarih içinde geçen gün, ay adlarının ilk harfini büyük yazar.

KONULAR

İLK OKUMA YAZMA

- A.** Ses Çalışmaları
- B.** Hece Çalışmaları
- C.** Kelime Çalışmaları
- Ç.** Cümle Çalışmaları
- D.** Metin Çalışmaları

ANLAMA

A.Dinleme ve İzleme

1. Dinleme ve izleme çalışmaları

B. Okuma

1. Okuma kuralları

2. Metin çalışmaları

3. Kitap okuma

GÖRSEL OKUMA VE GÖRSEL SUNU

A. Şekil, Sembol ve İşaretler

B. Görsel Okuma ve Görsel Sunu Çalışmaları

ANLATMA

A.Konuşma

1. Konuşma kuralları

2. Kendini ifade etme

B.Yazma

1.Yazma kuralları

2. Yaşantılarındaki duygu ve düşünceler

3. İmza

4. Adres bilgileri

5. Defter ve kitap kullanımı

DİLBİLGİSİ

A. Kurallı Cümle

B. Kelimelerin Anlam Özellikleri

C. Noktalama İşaretleri

Ç. Yazım Kuralları

ÖRNEK İŞLENİŞ

Açıklama:

Öğretilecek konularla ilgili olarak hazırlanan bir çizelge ile öğrencilerin performansları önceden ölçülür. Bu ölçme sırasında konuyla ilgili olarak öğrencilere çizelgedeki sorular sorulur. Doğru cevaplar“+”, yanlış cevaplar “-“ ile gösterilir (Performansın belirlenmesi için yapılan çalışma ve buna ilişkin hazırlanan kayıt tablosu günlük plan formatının dışındadır.).

PERFORMANS KAYIT TABLOSU KESİTİ

BİLDİRİMLER	ÖLÇÜT	SORULAR	Ali	Ayşe	Can
1. Kurallı cümle söyler.	3/4	1. Kurallı cümle söyle. a) b) c) d)	+ + - -	+ - - -	+ - - -
		Sonuç	-	-	-
2. Kurallı cümle yazar.	3/4	2. Kurallı cümle yaz. a) b) c) d)	- - - -	- - - -	- - - -
		Sonuç	-	-	-

Ders Adı : Türkçe
Süre : 40 + 40 dakika
Konu Adı : Kurallı Cümle
Yöntem ve Teknikler : Anlatım, soru-cevap
Öğretim Materyalleri : Öğretim ve değerlendirme çalışma kâğıtları, ders kitabı

Amaç . Anlamli ve kurallı cümle oluşturur.

Davranışlar

1. Kurallı cümle söyler.
2. Kurallı cümle yazar.

Performans kayıt tablosu dikkate alınarak davranışlar ad belirtilerek yeniden yazılır.

- Ali, Ayşe, Can** : 1. Kurallı cümle söyler.
2. Kurallı cümle yazar.

ÖĞRENME VE ÖĞRETME ETKİNLİKLERİ

Öğretmen öğrencilere, “ Bugün sizlere cümle çalışmaları yapacağız. Şimdi ben tahtaya bir cümle yazacağım.” der ve tahtaya “ Ali okula” yazar. Öğrencilere, “ Yazdığım cümle bu haliyle size bir şey ifade ediyor mu? “ diye sorar ve cümleyle ilgili düşüncelerini sağlar. Öğrencilerden gelen cevapları dinledikten sonra “ Cümleyi anlamlı hale getirmek için boş bırakılan yeri tamamlayalım.” diyerek öğrencilerden cümleyi tamamlamalarını ister.

Öğretmen tahtada yazdığı ve öğrencilere tamamlattığı “ Ali okula **gitti.**“ cümlesindeki gitti kelimesini işaret ederek “Yüklemi sonda olan cümlelere kurallı cümle diyoruz.” der. Daha sonra Ali, Ayşe ve Can’dan bir tane kurallı cümle söylemelerini ve söyledikleri bu cümleleri tahtaya yazmalarını ister. Öğretmen öğrencilerin doğru cevaplarını pekiştirir, eğer yanlış cevap verirlerse tekrar açıklama yaparak doğru cevap vermelerini sağlar.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Örnek Ölçme Soruları

1. Aşağıdaki boş bırakılan yerleri anlamlı ve kurallı bir cümle olacak şekilde tamamla.

- Evimizi badana
- Ayşe sütünü
- Ailece sinemaya
- Babam arabasını

Değerlendirme

Öğretmen değerlendirme için hazırlanan soruları, Ali, Ayşe ve Can’a sorar, gelen doğru cevapları pekiştirir. Yanlış cevap verdiklerinde gerekli dönüt ve düzeltmeleri yapar. Öğretmen öğrencilerin ölçme sorularına verdikleri cevapları ve ders içindeki performanslarını dikkate alarak onların başarıları hakkında sonuca ulaşır.

SOSYAL HAYAT DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

AÇIKLAMALAR

Sosyal Hayat dersi öğretim programı konuları dört yılda işlenecek şekilde düzenlenmiştir.

Sosyal Hayat dersinin amacı bireyin karşılaşılabileceği sorunların çözümünde kullanabileceği bilgi, tutum ve becerilerini geliştirerek yaşadığı toplumla uyum içinde olmasını sağlamaktır.

Konuların işlenişinde diğer derslerle ilgi kurulmalı ve konular arasında paralellik sağlanmalıdır. Ancak konuların programda verilen sırada işleme zorunluluğu yoktur. Öğretmen öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda ek konu işleyebilir. Konular somuttan soyuta, basitten karmaşığa birbirinin ön koşulu olacak şekilde planlanmalı ve öğretim buna göre yapılmalıdır.

İnsan topluluk hâlinde yaşayan bir varlıktır. Toplumu oluşturan en küçük birim ise ailedir. Çocuk ilk olarak ailesiyle sonra çevresiyle iletişimde bulunur. Bu nedenle sevgi, saygı ve anlayış duyguları içinde insanlarla işbirliği yapmaları, insanların görüş ve düşüncelerine saygı göstermeleri ve insanların başarılarını takdir etmeleri gerekliliği öğrencilere kazandırılmalıdır.

Öğrencilere demokrasinin çağımızın en güzel yaşam tarzı olduğu anlatılmalı, ailede ve okulda demokratik yaşamın geliştirilmesi gerektiği bilinci kazandırılmalıdır.

Programda yer alan “Doğal Afetler” konusu işlenirken yurdumuzun deprem kuşağında yer alması nedeniyle deprem konusuna özellikle önem verilmelidir. Depremin doğal oluşunu ve korunma yollarını günlük yaşamdan örneklerle zenginleştirilmelidir.

Öğrencilerin toplumla etkileşimi, toplumu oluşturan diğer bireylerle iletişim kurması ile gerçekleşir. Bu nedenle bireyin iletişim hakkında temel bilgi ve becerilere sahip olması gerekmektedir. Bu çalışmalar sırasında gerçek ortamlarda uygulamaya yönelik etkinliklere yer verilmelidir. Günümüzde yaygın olarak kullanılan bilgisayarın basit olarak kullanımıyla ilgili temel bilgi ve beceriler öğrencilere kazandırılmalıdır. Bu çalışmalar sırasında öğrenci düzeyleri göz önünde bulundurulmalı; öğretim, öğrenci farklılıklarına göre planlanmalıdır.

Trafik ve ilk yardım konuları işlenirken öğrencilere insan yaşamının çok değerli olduğu vurgulanmalı, trafik kurallarına uymanın bir insanlık görevi olduğu bilinci kazandırılmalıdır. Özellikle yaya ve yolcu olarak uyulması gereken kurallar öğretilmelidir. Bu kuralların öğretimi gözlem yaparak ve uygulamaya yönelik olarak işlenmelidir. Uygulamalar, l boratuvar niteliğindeki yapılandırılmış ortamlardan gerçek yaşama doğru planlanmalı ve uygulanmalıdır. Trafik ile ilgili işaret ve levhalar ya da bunların modelleri temin edilerek bu yapılandırılmış eğitim ortamlarında kullanımı sağlanmalıdır. Ayrıca ilk yardım konusunda; ilk yardımın hayat kurtardığı, büyük önem taşıdığı ancak ilk yardım yapan kişilerin bu konuda eğitilmiş olmamasının olumsuz sonuçlar doğuracağı mutlaka vurgulanmalıdır.

Zihinsel öğrenme yetersizliği olan öğrencilerin bağımsız olarak yaşamlarını sürdürebilmeleri için iyi bir üretici olmanın yanında bilinçli bir tüketici olmayı öğrenmeleri gerekmektedir. Öğrencilere hesap yapma, kişisel bütçe hazırlama, parayı ekonomik kullanma ve bilinçli tüketici olabilmek için yapılması gerekenleri okul ortamında kazandırmak, onları iş yaşamına hazırlamak için bir adım olacaktır. Öğrencilerin kendi kendilerine yeterli duruma gelerek toplumla bütünleşmeleri için özellikle bu becerilerin öğretimine ağırlık verilmeli ve mümkün olduğu kadar çok uygulama fırsatı tanınarak amaçlara ulaşılmaya çalışılmalıdır.

Öğrencilerin çalışma ortamları yalnız derslikler değil aile, okul vb. topluluklar, kitaplar, müzeler, sergiler gibi yerleri de kapsar. Öğrencilere bu yerlerde incelemeler, gezi, gözlem ve ilgili kişilerle görüşmeler yaptırılmalıdır. Dersin işlenişinde çeşitli araç gereçler kullanılmalı, öğrencilerin görerek ve işiterek öğrenmelerini sağlayıcı materyallerden yararlanmalarına imkan tanınmalıdır.

GENEL AMAÇLAR

1. Aile, okul ve toplum hayatının dayandığı temel ilkeleri bilir.
2. Toplum hayatının gerektirdiği sorumluluğu yerine getirebilme alışkanlığı kazanır.
3. Çevreyi koruma ve iyileştirme bilinci kazanır.
4. İletişim hakkında öğrendiği bilgi ve becerileri günlük yaşamında uygular.
5. Trafik ile ilgili temel kurallara uyma alışkanlığı kazanır.
6. İlk yardım uygulama becerisi geliştirir.
7. Bilinçli bir tüketici olma becerisi geliştirir.

ÖZEL AMAÇLAR

1. Ailenin önemini kavrar.
2. Ailede demokratik hayatın gerçekleşmesi için yapılması gerekenleri bilir.
3. Okulun önemini kavrar.
4. Okulda demokratik hayatın gerçekleşmesi için yapılması gerekenleri bilir.
5. Okulda demokratik hayatın gereklerine uyar.
6. Toplum içinde bir arada yaşamının önemini bilir.
7. Toplum hayatın kurallarını bilir.
8. Toplum hayatını düzenleyen kuralların önemini bilir.
9. Dayanışmanın hayatımızdaki önemini kavrar.
10. Atatürkçülüğün anlamını bilir.
11. Çevre ve insan sağlığı arasındaki ilişkiyi kavrar.
12. Çevre sorunlarının çözümünde yapılması gerekenleri açıklar.
13. Doğal afetlerden korunma yollarını açıklar.
14. Yurdumuzun başlıca sosyal güvenlik kurumlarını tanıır.
15. Yurdumuzun başlıca sosyal güvenlik kurumlarının görevlerini açıklar.
16. İletişimi bilir.
17. Başkalarıyla iyi bir iletişim kurmak için yapılması gerekenleri bilir.
18. Başkalarıyla olumlu ilişkiler kurmaya özen gösterir.
19. Bilgisayar okuryazarlığı becerisi geliştirir.
20. Yayaların trafikte uyması gereken kuralları bilir.
21. Kaza durumunda yapılması gerekenleri bilir.
22. İlk yardım uygular.
23. Acil telefon numaralarını bilir.
24. Bütçe hazırlamanın önemini bilir.
25. Kişisel bütçe hazırlar.
26. Tasarruf yapmanın başlıca faydalarını bilir.
27. Parayı bilinçli olarak kullanır.
28. Tüketici haklarını bilir.
29. Bilinçli tüketici olmanın gereklerini bilir.
30. Banka işlemleri yapar.

AMAÇ VE DAVRANIŞLAR (Hazırlık, 1, 2 ve 3. Yıl)

ÜNİTE I: YAŞADIĞIMIZ YER

Amaç 1. Ailenin önemini kavrar.

Davranışlar

1. Ailenin tanımını yapar.
2. Ailenin başlıca görevlerini söyler.

Amaç 2. Ailede demokratik hayatın gerçekleşmesi için yapılması gerekenleri bilir.

Davranışlar

1. Ailede her bireyin görev ve sorumlulukları olduğunu söyler.
2. Aile bireylerinin düşüncelerini özgürce ifade edebilmeleri gerektiğini söyler.
3. Aile bireylerinin haklarına saygılı olunması gerektiğini söyler.
4. Aileyi ilgilendiren kararların ortak alınması gerektiğini söyler.
5. Aile bireylerinin birbiriyle dayanışma içinde olması gerektiğini söyler.

Amaç 3. Okulun önemini kavrar.

Davranışlar

1. Okulun tanımını yapar.
2. Okulun neler kazandırdığını söyler.

Amaç 4. Okulda demokratik hayatın gerçekleşmesi için yapılması gerekenleri bilir.**Davranışlar**

1. Sınıf kurallarına uyulması gerektiğini söyler.
2. Okul kurallarına uyulması gerektiğini söyler.
3. Başkalarının düşüncelerinin saygıyla dinlenmesi gerektiğini söyler.
4. Farklı düşüncedeki kişilere hoşgörülü olunması gerektiğini söyler.
5. Sınıfı ilgilendiren kararların ortaklaşa alınması gerektiğini söyler.

Amaç 5. Okulda demokratik hayatın gereklerine uyar.**Davranışlar**

1. Sınıf kurallarına uygun davranışlar gösterir.
2. Okul kurallarına uygun davranışlar gösterir.
3. Başkalarının düşüncelerini saygıyla dinler.
4. Farklı düşüncedeki kişilere hoşgörülü davranır.
5. Sınıfı ilgilendiren kararları ortaklaşa alır.

Amaç 6. Toplum içinde bir arada yaşamının önemini bilir.**Davranışlar**

1. Toplumu insanların oluşturduğunu söyler.
2. Her insanın toplumdaki diğer insanlara ihtiyacı olduğunu söyler.
3. Karşılıklı ihtiyaçlar nedeniyle insanların birlikte yaşadıklarını söyler.
4. İnsanların toplum içinde bir arada yaşayabilmeleri için birtakım kurallara uymaları gerektiğini söyler.
5. İnsanların toplum içinde başkalarına zarar vermedikçe özgürce yaşayabileceklerini söyler.

Amaç 7. Toplum hayatının kurallarını bilir.**Davranışlar**

1. İnsanların birbirine karşı saygılı olması gerektiğini söyler.
2. Toplumda farklı düşüncelere karşı hoşgörülü olunması gerektiğini söyler.
3. Toplum içinde başkalarının haklarına saygılı olunması gerektiğini söyler.
4. Toplumda işbirliği ve dayanışma içinde olunması gerektiğini söyler.
5. Toplumda ortak kullanılan malların korunması gerektiğini söyler.
6. Ulusal kaynakların tasarruflu kullanılması gerektiğini söyler.
7. Doğal çevrenin korunması gerektiğini söyler.

Amaç 8. Toplum hayatını düzenleyen kuralların önemini bilir.**Davranışlar**

1. Toplum yaşamını düzenleyen kuralların insanlar arasındaki dayanışmayı kuvvetlendirdiğini söyler.
2. Toplum yaşamını düzenleyen kuralların insanların topluma uyumunu kolaylaştırdığını söyler.
3. Toplum yaşamını düzenleyen kuralların toplumda düzen ve huzuru sağladığını söyler.

Amaç 9. Dayanışmanın hayatımızdaki önemini kavrar.**Davranışlar**

1. Toplumda dayanışmanın neden gerekli olduğunu açıklar.
2. Dayanışmada iş bölümünün neden gerekli olduğunu açıklar.
3. Ulusal birlik ve beraberliğin sağlanması için dayanışmanın gerekliliğini açıklar.

Amaç 10. Atatürkçülüğün anlamını bilir.

Davranışlar

1. Atatürkçülüğün, Türk ulusunun bugün ve gelecekte tam bağımsız olmasını amaçladığını söyler.
2. Atatürkçülüğün, Türk ulusunun bugün ve gelecekte huzur ve refah içinde yaşamasını amaçladığını söyler.
3. Atatürkçülüğün, devlet yönetiminde ulus egemenliğini esas aldığını söyler.
4. Atatürkçülüğün, aklın ve bilimin rehberliğinde Türk kültürünü çağdaş uygarlık düzeyi üstüne çıkarmayı amaçladığını söyler.
5. Atatürkçülüğün dayandığı esasların, Atatürk tarafından ortaya konulduğunu söyler.

Amaç 11. Çevre ve insan sağlığı arasındaki ilişkiyi kavrar.

Davranışlar

1. Çevreyi tanımlar.
2. Çevre sorunlarını söyler.
3. Çevre sorunlarının insan sağlığını olumsuz yönde etkilediğini söyler.

Amaç 12. Çevre sorunlarının çözümünde yapılması gerekenleri açıklar.

Davranışlar

1. Ormanları korumak için yapılması gerekenleri söyler.
2. Deniz, göl ve akarsuların kirletilmemesi için yapılması gerekenleri söyler.
3. Havanın kirletilmemesi için yapılması gerekenleri söyler.
4. Hayvanların yok olmaması için yapılması gerekenleri söyler.
5. Bitkilerin yok olmaması için yapılması gerekenleri söyler.
6. Toprağın korunması için yapılması gerekenleri söyler.
7. Ses kirliliğinin (gürültünün) önlenmesi için yapılması gerekenleri söyler.
8. Doğal kaynakların tasarruflu kullanılması için yapılması gerekenleri söyler.

Amaç 13. Doğal afetlerden korunma yollarını açıklar.

Davranışlar

1. Depremden korunma yollarını söyler.
2. Erozyonu önleme yollarını söyler.
3. Sel baskınlarından korunma yollarını söyler.
4. Toprak kaymasını önleme yollarını söyler.
5. Çığ düşmesinden korunma yollarını söyler.

Amaç 14. Yurdumuzun başlıca sosyal güvenlik kurumlarını tanıır.

Davranışlar

1. Sosyal Sigortalar Kurumu'nun bir sosyal güvenlik kurumu olduğunu söyler.
2. Emekli Sandığı'nın bir sosyal güvenlik kurumu olduğunu söyler.
3. Bağ-Kur'un bir sosyal güvenlik kurumu olduğunu söyler.

Amaç 15. Yurdumuzun başlıca sosyal güvenlik kurumlarının görevlerini açıklar.

Davranışlar

1. Sosyal Sigortalar Kurumu'nun başlıca görevlerini söyler.
2. Emekli Sandığı'nın başlıca görevlerini söyler.
3. Bağ-Kur'un başlıca görevlerini söyler.

ÜNİTE II: İLETİŞİM

Amaç 16. İletişimi bilir.

Davranışlar

1. Duygu, düşünce ve bilgilerin başkalarına aktarılmasına iletişim denildiğini söyler.
2. İnsanların konuşarak, araçlar kullanarak iletişimde bulunduğunu söyler.

Amaç 17. Başkalarıyla iyi bir iletişim kurmak için yapılması gerekenleri bilir.

Davranışlar

1. Başkalarına karşı güler yüzlü davranılması gerektiğini söyler.
2. Başkalarının sözünün kesilmeden dinlenilmesi gerektiğini söyler.
3. Başkalarına karşı saygılı davranılması gerektiğini söyler.
4. Konuşmalarda ses tonunun iyi ayarlanması gerektiğini söyler.
5. Duygu ve düşüncelerimizin doğru ve anlaşılır biçimde ifade edilmesi gerektiğini söyler.
6. Başkalarına karşı yardımcı olunması gerektiğini söyler.

Amaç 18. Başkalarıyla olumlu ilişkiler kurmaya özen gösterir.

Davranışlar

1. Kendi haklarını arar.
2. Başkalarının haklarını korur.
3. Başkalarına kötü söz söylemez.
4. Başkalarının düşüncelerine saygı gösterir.
5. Başkalarının sözü bitene kadar dinler.
6. Başkalarının eşyalarını kullanmak için izin ister.
7. Başkalarıyla kavga etmez.
8. Başkalarıyla alay etmez.
9. Nedenini bilmediği bir konuda başkalarını suçlamaz.

Amaç 19. Bilgisayar okuryazarlığı becerisi geliştirir.

Davranışlar

1. Bilgisayarı sistem biriminin güç düğmesine basarak açar.
2. Ekranın güç düğmesine basarak ekranı açar.
3. Bilgisayarda kullanmak istediği programı masaüstünden/başlat menüsünden seçer.
4. Seçilen program simgesine farenin sol tuşuyla iki kez tıklayarak programı açar.
5. Programı amacı doğrultusunda kullanır.
6. Programdaki çalışma bittikten sonra sağ üst köşedeki (X) düğmeye farenin sol tuşuyla bir kez tıklayarak programı kapatır.
7. Fare işaretçisini başlat düğmesine getirerek farenin sol tuşuyla bir kez tıklar.
8. Açılan pencereden "Bilgisayarı Kapat" sütununu tıklar.
9. Ekranın güç düğmesine basarak ekranı kapatır.

ÜNİTE III: TRAFİK VE İLK YARDIM

Amaç 20. Yayaların trafikte uyması gereken kuralları bilir.

Davranışlar

1. Yayaların yaya kaldırımının sağından yürümesi gerektiğini söyler.
2. Yaya kaldırımı olmayan yerlerde gidiş yönüne göre taşıt yolunun solundan yürünmesi gerektiğini söyler.
3. Karşıdan karşıya geçişlerde varsa alt ve üst geçitlerin kullanılması gerektiğini söyler.
4. Duran araçların arkasından, önünden ve aralarından yola çıkılmayacağını söyler.
5. Polis veya ışıklı trafik işaret cihazlarının bulunduğu kontrollü yaya geçitlerinden geçilmesi gerektiğini söyler.

Amaç 21. Kaza durumunda yapılması gerekenleri bilir.

Davranışlar

1. Kaza yerinde güvenlik önlemlerinin alınması gerektiğini söyler.
2. İlk yardım konusunda bilgili olan kişilerce kazazedeye ilk yardımın yapılması gerektiğini söyler.
3. İlgili birimlere kazanın haber verilmesi gerektiğini söyler.

4. Kazazedenin bir an önce sağlık kuruluşuna gönderilmesi gerektiğini söyler.

Amaç 22. İlk yardım uygular.

Davranışlar

1. Basit yaralanmalarda ilk yardım yapar.
2. Burun kanamalarında ilk yardım yapar.
3. Burkulmalarda ilk yardım yapar.
4. Arı sokmasında ilk yardım yapar.
5. Hafif yanıklarda ilk yardım yapar.

Amaç 23. Acil telefon numaralarını bilir.

Davranışlar

1. Polis imdadın telefon numarasını söyler.
2. Acil servisin telefon numarasını söyler.
3. İtfaiyenin telefon numarasını söyler.
4. Jandarmanın telefon numarasını söyler.

ÜNİTE IV: BİLİNÇLİ TÜKETİCİLİK

Amaç 24. Bütçe hazırlamanın önemini bilir.

Davranışlar

1. Gelir ve gider arasında denge kurmak amacıyla bütçe hazırlanması gerektiğini söyler.
2. Gelire göre harcama yapıldığında sıkıntı yaşanmayacağını söyler.

Amaç 25. Kişisel bütçe hazırlar.

Davranışlar

1. Belirlenen süre içinde eline geçen geliri yazar.
2. Belirlenen süre içinde harcamalarını yazar.
3. Gelirini ve harcamalarını karşılaştırır.

Amaç 26. Tasarruf yapmanın başlıca faydalarını bilir.

Davranışlar

1. Tasarruf yaparak istek ve ihtiyaçlarını karşılayacağını söyler.
2. Tasarruf yaparak bütçeye katkıda bulunabileceğini söyler.

Amaç 27. Parayı bilinçli olarak kullanır.

Davranışlar

1. Hazırladığı bütçeye uygun harcamalar yapar.
2. Geliri giderinden fazla ise tasarruf yapar.

Amaç 28. Tüketici haklarını bilir.

Davranışlar

1. Satın alınan mal veya hizmetin kusurlu olduğunda satan kişi /kuruluşa başvurma hakkı olduğunu söyler.
2. Satın alınan mal veya hizmet kusurlu olduğunda tüketici haklarını koruyan kuruluşlara başvurma hakkı olduğunu söyler.
3. Satın alınan mal veya hizmette ,ortaya çıkabilecek zarardan dolayı tazminat hakkı olduğunu söyler.

Amaç 29. Bilinçli tüketici olmanın gereklerini bilir.

Davranışlar

1. Yiyecek maddelerinin üretim ve son kullanma tarihlerinin kontrol edilerek alınması gerektiğini söyler.
2. Taze ve sağlam yiyeceklerin satın alınması gerektiğini söyler.

3. Alınacak hizmetlerin nitelikli ve güvenilir olması gerektiğini söyler.
4. Alınacak dayanıklı tüketim mallarının nitelikli ve garanti kapsamında olmasına dikkat edilmesi gerektiğini söyler.
5. Satın alınan mal ve hizmet karşılığında fiş/fatura alınması gerektiğini söyler.
6. Satın alınan mal ve hizmet kusurlu çıktığında hakkımızı aramamız gerektiğini söyler.

Amaç 30. Banka işlemleri yapar.

Davranışlar

1. Bankada hesap açtırır.
2. Otomatik vezne makinesinden para çeker.
3. Otomatik vezne makinesine para yatırır.
4. Hesap cüzdanı ile para çeker.
5. Hesap cüzdanı ile para yatırır.
6. Bankaya fatura yatırır.
7. Havale gönderir.

KONULAR

ÜNİTE I: YAŞADIĞIMIZ YER

- A. Ailenin Önemi
- B. Ailede Demokratik Hayat
- C. Okulun Önemi
- Ç. Okulda Demokratik Hayat
- D. Toplumsal Hayatı Sürdürmede Üzerimize Düşen Görevler
- E. Toplumsal Hayatı Düzenleyen Kurallar
- F. Dayanışma
- G. Atatürkçü Düşünce Sistemi
- Ğ. Çevre ve İnsan
- H. Doğal Afetlerden Korunma Yolları
- I. Sosyal Güvenlik Kurumları

ÜNİTE II: İLETİŞİM

- A. İletişimin Anlamı
- B. Başkalarıyla İyi İletişim Kurma
- C. Bilgisayar Okuryazarlığı Yazarlığı

ÜNİTE III: TRAFİK VE İLK YARDIM

- A. Yayaların Trafikte Uyması Gereken Kurallar
- B. Kaza Durumunda Yapılması Gerekenler
- C. İlk Yardım Uygulamaları
- Ç. Acil Telefonlar

ÜNİTE IV: BİLİNÇLİ TÜKETİCİLİK

- A. Bütçe Hazırlama
- B. Tasarruf Yapmanın Faydaları
- C. Para İdaresi
- Ç. Tüketicilik ve Tüketici Hakları

D. Banka İşlemleri

ÖRNEK İŞLENİŞ

Açıklama:

Öğretilecek konularla ilgili olarak hazırlanan bir çizelge ile öğrencilerin performansları önceden ölçülür. Bu ölçme sırasında konuyla ilgili olarak öğrencilere çizelgedeki sorular sorulur. Doğru cevaplar “+”, yanlış cevaplar“-“ ile gösterilir(Performansın belirlenmesi için yapılan çalışma ve buna ilişkin hazırlanan kayıt tablosu günlük plan formatının dışındadır.).

PERFORMANS KAYIT TABLOSU

BİLDİRİMLER	ÖLÇÜT	SORULAR	Ali	Elif	Gül
1. Kaza durumunda;	$\frac{3}{4}$	1. Kaza durumunda yapılması gerekenler nelerdir?			
a) Kaza yerinde güvenlik önlemlerinin alınması gerektiğini,		a) Kaza yerinde kazanın büyümemesi için güvenlik önlemlerinin alınması	-	+	-
b) İlk yardım konusunda bilgili olan kişilerce kazazedeye ilk yardım yapılması gerektiğini,		b) İlk yardım konusunda bilgili olan kişilerce kazazedeye ilk yardım yapılması	+	+	-
c) İlgili birimlere kazanın haber verilmesi gerektiğini,		c) İlgili birimlere kazanın haber verilmesi	-	-	-
ç) Kazazedenin bir an önce sağlık kuruluşuna gönderilmesi gerektiğini söyler.		ç) Kazazedenin bir an önce sağlık kuruluşuna gönderilmesi	-	-	-
		Sonuç	-	-	-

Ders Adı : Sosyal Hayat
Ünite Adı : Trafik ve İlk Yardım
Konu Adı : Kaza Durumunda Yapılması Gerekenler
Süre : 40 dakika
Yöntem ve Teknikler : Anlatım, soru-cevap
Öğretim Materyalleri : Kaza durumunda yapılması gerekenleri anlatan film

Amaç. Kaza durumunda yapılması gerekenleri bilir.

Davranışlar

1. Kaza yerinde güvenlik önlemlerinin alınması gerektiğini söyler.
2. İlk yardım konusunda bilgili olan kişilerce kazazedeye ilk yardım yapılması gerektiğini söyler.
3. İlgili birimlere kazanın haber verilmesi gerektiğini söyler.
4. Kazazedenin bir an önce sağlık kuruluşuna gönderilmesi gerektiğini söyler.

Performans kayıt tablosu dikkate alınarak davranışlar ad belirtilerek yeniden yazılır.

- Ali, Elif, Gül :** 1. Kaza yerinde güvenlik önlemlerinin alınması gerektiğini söyler.
2. İlk yardım konusunda bilgili olan kişilerce kazazedeye ilk yardım yapılması gerektiğini söyler.
3. İlgili birimlere kazanın haber verilmesi gerektiğini söyler.
4. Kazazedenin biran önce sağlık kuruluşuna gönderilmesi gerektiğini söyler.

ÖĞRENME VE ÖĞRETME ETKİNLİKLERİ

Öğretmen öğrencilere, “Bugün sizlere kaza durumunda yapılması gerekenleri anlatacağım.” diyerek derse giriş yapar.

Öğretmen öğrencilere, “Ne tür kazalarla karşılaşabiliriz? “ sorusunu yöneltmek derse katılımlarını sağlar. Öğrencileri dinleyerek uygun cevapları pekiştirir, uygun olmayanları düzeltir ve öğrencilere, “Evde, okulda veya yolda bir kazayla karşılaşabiliriz.” der. Sonra öğrencilere, “Şimdi sizlere trafik kazasıyla ilgili bir film izleteceğim. Bu filmde kaza durumunda yapılması gerekenler neler? Hep birlikte göreceğiz. Filmi dikkatle izlemenizi istiyorum, izledikten sonra film ile ilgili konuşacağız.” der. Öğretmen öğrencilerle birlikte filmi izlemeye başlar. Film izlenirken kaza sonrası güvenlik önlemlerinin alınmasına dikkat çekerek filmi durdurur. Öğrencilere, “Kaza yerinde kazanın büyümemesi için güvenlik önlemlerinin alınması gereklidir.” der ve her türlü kaza sonrası güvenlik önlemlerinin alınmasının önemini vurgular. Öğretmen öğrencilere, “Kaza durumunda öncelikli olarak ne yapılması gerekiyor?” diyerek soru yöneltir. Öğrencilerin, “Kaza yerinde güvenlik önlemlerinin alınması” doğru cevabını pekiştirir, yanlış cevap alırsa düzelterek doğru cevap vermelerini sağlar.

Öğretmen öğrencilerle film izlemeye devam eder. Kazazedeye ilk yardım yapılan bölüm izlendikten sonra öğretmen filmi durdurur ve öğrencilere, “İlk yardım konusunda bilgili olan kişilerce kazazedeye ilk yardım yapılmalıdır.” der. Sonra öğrencilere, “Kaza durumunda yapılması gereken şeylerden birisi neymiş?” diyerek soru yöneltir. Öğretmen öğrencilerin doğru cevap vermelerini sağladıktan sonra, “Buraya kadar kaza durumunda yapılması gerekenlerden birincisinin kaza yerinde kazanın büyümemesi için güvenlik önlemlerinin alınması, ikincisinin ise ilk yardım konusunda bilgili olan kişilerce kazazedeye ilk yardım yapılması olduğunu öğrendik. Şimdi filmimizi izlemeye devam edelim.” diyerek anlatılanları toparlar. Sonra öğretmen, “İlgili birimlere kazanın haber verilmesi” ve “Kazazedenin biran önce sağlık kuruluşuna götürülmesi” davranışlarını da aynı biçimde işler, öğrencilerin doğru cevap vermelerini sağlayarak dersin işlenişini tamamlar.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Örnek Ölçme Sorusu

1. Kaza durumunda yapılması gerekenler nelerdir?

Değerlendirme

Öğretmen değerlendirme için hazırlanan soruyu Ali, Elif ve Gül’e sorar, gelen doğru cevapları pekiştirir. Yanlış cevap verildiğinde gerekli dönüt ve düzeltmeleri yapar. Öğretmen öğrencilerin ölçme sorularına verdikleri cevapları ve ders içindeki performanslarını dikkate alarak onların başarıları hakkında sonuca ulaşır.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLÂK BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

AÇIKLAMALAR

Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi dersi öğretim programı konuları dört yılda işlenecek şekilde düzenlenmiştir.

Bu dersin işlenişinde, laiklik ilkesi daima göz önünde bulundurulmalıdır. Din, vicdan, düşünce ve ifade özgürlüğüne önem veren bir yaklaşım benimsenmelidir. Öğrencilere, çeşitli inanç ve düşüncelerin bir farklılık değil bir zenginlik olduğu düşüncesi kazandırılmalıdır. Bu ders konuları işlenirken Atatürk İlkeleri ile bağdaştırılacaktır.

Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi dersinde öğrencilerin toplumsallaşmaları, iyi birer vatandaş olarak yetişmeleri, ilerideki iş ve meslek yaşamında olumlu ahlâkî davranışlar göstermeleri amaç edinilmelidir.

Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi dersinde sevgi, saygı, hoşgörü duyguları içinde çalışmanın, öğrenmenin bir ibadet olduğu bilinci kazandırılmalıdır. Konuların işlenişinde inanç ve davranış bütünlüğünün önemi üzerinde durulmalıdır.

Öğrencilerin günlük yaşamları göz önünde bulundurularak, konular ve örnekler seviyelerine uygun olarak işlenmeli ve açıklanmalıdır. Tanımların ezberletilmesinden olabildiğince kaçınılmalıdır.

Bu dersin işlenişinde yeri geldikçe ders konuları ile, öğrencilerin diğer derslerde kazandıkları bilgiler arasında bağlantı kurulmalıdır. Yine konuların özelliğine göre tv, vcd vb. araçlardan yararlanılmalı, okulun ve çevrenin özellikleri de dikkate alınarak sosyal, güncel olaylara göre kaynak kişiler sınıfa davet edilmeli, yakın çevreye geziler düzenlenmelidir.

GENEL AMAÇLAR

1. Din ve İslâm dinine ilişkin temel kavramları tanır.
2. İslâm'ın; iman, ibadet ve ahlâk esaslarını tanır.
3. Din ve ahlâk hakkında doğru bilgi ve tutumlar kazanır.
4. Başkalarının inançlarına, düşüncelerine ve haklarına saygı gösterir.
5. İslâm dini ve ahlâkının; temiz, sağlıklı, dürüst, düzenli ve yardımsever bir toplum oluşturmayı amaçladığının farkında olur.

ÖZEL AMAÇLAR

1. İslâmiyetin anlamını bilir.
2. İslâm dininin özelliklerini bilir.
3. İslâm dininin şartlarının farkında olur.
4. İmanın temel esaslarını bilir.
5. Güzel ahlâkın öğütlediği davranışları göstermeye istekli olur.
6. İslâm dininde temizliğin önemini bilir.
7. İbadetin anlamını bilir.
8. İslâm dininde başlıca ibadetleri bilir.
9. Namazın anlamını bilir.
10. Orucun anlamını bilir.
11. Zekâtın anlamını bilir.

12. Haccın anlamını bilir.
13. İbadet yerlerini bilir.
14. Dinî bayramlar ve kutsal günleri bilir.
15. Peygamber kavramının anlamını bilir.
16. Kutsal kitapların gönderildiği peygamberleri tanır.
17. Hz. Muhammed'in örnek niteliklerini fark eder.
18. Günümüzde yaşayan büyük dinleri tanır.
19. Diğer din, örf ve âdetlere hoşgörü göstermek gerektiğini fark eder.
20. Lâiklik ilkesini kavrar.
21. Atatürk'ün İslâm dini hakkındaki görüşlerini kavrar.

AMAÇ VE DAVRANIŞLAR (Hazırlık, 1, 2 ve 3. Yıl)

ÜNİTE I: İSLÂM DİNİ VE GÜZEL AHLÂK

Amaç 1. İslâmiyetin anlamını bilir.

Davranışlar

1. Dinimizin adının İslâm olduğunu söyler.
2. Hz. Muhammed'in yaydığı dinin İslâm olduğunu söyler.
3. İslâm dinine inanan ve kabul edenlere Müslüman denildiğini söyler.

Amaç 2. İslâm dininin özelliklerini bilir.

Davranışlar

1. İslâm dininin evrensel bir din olduğunu söyler.
2. Allah katında herkesin eşit olduğunu söyler.
3. İslâmiyette zorlama olmadığını söyler.
4. İslâmiyetin kolaylık dini olduğunu, kimseye gücünün üzerinde bir yük yüklediğini söyler.
5. İslâmiyetin akla önem verdiğini söyler.
6. İslâmiyetin ilme önem verdiğini söyler.
7. İslâmiyetin temizliğe önem verdiğini söyler.

Amaç 3. İslâm dininin şartlarının farkında olur.

Davranışlar

1. Kelime-i şahadet getirmenin İslâmın birinci şartı olduğunu söyler.
2. Namaz kılmanın İslâmın şartlarından olduğunu söyler.
3. Oruç tutmanın İslâmın şartlarından olduğunu söyler.
4. Zekât vermenin İslâmın şartlarından olduğunu söyler.
5. Hacca gitmenin İslâmın şartlarından olduğunu söyler.
6. Kelime-i şahadet getiri.

Amaç 4. İmanın temel esaslarını bilir.

Davranışlar

1. Allah'ın varlığına ve birliğine inanmanın imanın esaslarından biri olduğunu söyler.
2. Meleklerle inanmanın imanın esaslarından biri olduğunu söyler.
3. Kitaplara inanmanın imanın esaslarından biri olduğunu söyler.
4. Peygamberlere inanmanın imanın esaslarından biri olduğunu söyler.
5. Ahiret gününe inanmanın imanın esaslarından biri olduğunu söyler.
6. Kadere inanmanın imanın esaslarından biri olduğunu söyler.

Amaç 5. Güzel ahlâkın öğütlediği davranışları göstermeye istekli olur..

Davranışlar

1. Davranışlarda ve konuşmalarda doğru olur.

2. Başkalarına yardım eder.
3. Büyüklerine karşı saygılı davranır.
4. Küçüklerini sever.
5. Çevresini temiz tutar.
6. Başkalarına karşı sabırlı ve hoşgörülü davranır.
7. Başkalarının inanç ve düşüncelerine saygılı olur.
8. Çalışkanlığı bir hayat tarzı olarak benimser.

Amaç 6. İslâm dininde temizliğin önemini bilir.

Davranışlar

1. İslâmın temizlik üzerine kurulduğunu söyler.
2. İslâmda beden, çevre, giysi temizliğinin maddî temizlik olduğunu söyler.
3. İslâmda güzel ahlâkın manevî temizlik olduğunu söyler.

ÜNİTE II. İSLÂM DİNİNDE İBADET

Amaç 7. İbadetin anlamını bilir.

Davranışlar

1. Allah'ın yapılmasını istediği davranışları yerine getirmenin ibadet olduğunu söyler.
2. Allah'ın yapılmasını istemediği davranışlardan kaçınılmasının ibadet olduğunu söyler.

Amaç 8. İslâm dininde başlıca ibadetleri bilir.

Davranışlar

1. Namaz kılmanın ibadet olduğunu söyler.
2. Oruç tutmanın ibadet olduğunu söyler.
3. Zekât vermenin ibadet olduğunu söyler.
4. Hacca gitmenin ibadet olduğunu söyler.

Amaç 9. Namazın anlamını bilir.

Davranışlar

1. Namazın Allah'a yakarış, yakınlaşma ve dua anlamına geldiğini söyler.
2. Namazın Müslümanların günde beş vakit Allah'a yaptıkları ibadet olduğunu söyler.

Amaç 10. Orucun anlamını bilir.

Davranışlar

1. Orucun Allah'a ibadet amacıyla yeme, içme gibi birçok şeyden belli bir süre kendini alıkoyma anlamına geldiğini söyler.
2. Orucun Ramazan ayı süresince tutulduğunu söyler.

Amaç 11. Zekâtın anlamını bilir.

Davranışlar

1. Zekâtın gelir düzeyi iyi olan kişilerce her yıl mal ve paralarının kırkta birini dağıtılması anlamına geldiğini söyler.
2. Zekâtın yoksullara, düşkünlere vb. kişilere verileceğini söyler.

Amaç 12. Haccın anlamını bilir.

Davranışlar

1. Haccın Müslümanlar tarafından İslâmiyetin doğup geliştiği kutsal yerlerin ziyaret edilmesi anlamına geldiğini söyler.
2. Haccın gelir düzeyi iyi olan kişilerce hem bedenen hem de malla yapıldığını söyler.

Amaç 13. İbadet yerlerini bilir.

Davranışlar

1. Temiz olan her yerde ibadet yapılabileceğini söyler.
2. Cami ve mescitlerin toplu olarak ibadet yapılan yerler olduğunu söyler.

Amaç 14. Dinî bayramlar ve kutsal günleri bilir.

Davranışlar

1. Ramazan bayramının dinî bayramlardan biri olduğunu söyler.
2. Kurban bayramının dinî bayramlardan biri olduğunu söyler.
3. Cuma gününün kutsal günlerden biri olduğunu söyler.
4. Kandil gecesinin kutsal gecelerden biri olduğunu söyler.
5. Mirac kandilinin kutsal gecelerden biri olduğunu söyler.
6. Berat kandilinin kutsal gecelerden biri olduğunu söyler.
7. Kadir gecesinin kutsal gecelerden biri olduğunu söyler.

ÜNİTE III: PEYGAMBERLERİ TANIYALIM

Amaç 15. Peygamber kavramının anlamını bilir.

Davranışlar

1. Peygamberlerin, Allah'ın emirlerini insanlara bildiren kişiler olduğunu söyler.
2. Peygamberlerin, Allah tarafından seçildiğini söyler.

Amaç 16. Kutsal kitapların gönderildiği peygamberleri tanır.

Davranışlar

1. Tevrat'ın, Hz. Musa'ya gönderildiğini söyler.
2. Zebur'un, Hz. Davut'a gönderildiğini söyler.
3. İncil'in, Hz. İsa'ya gönderildiğini söyler.
4. Kur'anikerim'in, Hz. Muhammed'e gönderildiğini söyler.

Amaç 17. Hz. Muhammed'in örnek niteliklerini fark eder.

Davranışlar

1. Hz. Muhammed'in dürüst ve güvenilir bir insan olduğunu söyler.
2. Hz. Muhammed'in çalışkan bir insan olduğunu söyler.
3. Hz. Muhammed'in yardımlaşmayı seven bir insan olduğunu söyler.
4. Hz. Muhammed'in doğayı ve canlıları seven bir insan olduğunu söyler.
5. Hz. Muhammed'in insanlara değer veren ve onları seven bir insan olduğunu söyler.
6. Hz. Muhammed'in merhametli ve hoşgörülü bir insan olduğunu söyler.
7. Hz. Muhammed'in başkalarının haklarına saygılı bir insan olduğunu söyler.
8. Hz. Muhammed'in temizliğe önem veren bir insan olduğunu söyler.
9. Hz. Muhammed'in cesur ve doğru sözlü bir insan olduğunu söyler.

ÜNİTE IV: DİNLERİ TANIYALIM.

Amaç 18. Günümüzde yaşayan büyük dinleri tanır.

Davranışlar

1. Yahudiliğin (Museviliğin) büyük dinlerden biri olduğunu söyler.
2. Hristiyanlığın büyük dinlerden biri olduğunu söyler.
3. İslâmiyetin büyük dinlerden biri olduğunu söyler.
4. Budizmin büyük dinlerden biri olduğunu söyler.
5. Hinduizmin büyük dinlerden biri olduğunu söyler.

Amaç 19. Diğer din, örf ve âdetlere hoşgörü göstermek gerektiğini fark eder.

Davranışlar

1. İnsanların din ve inanç özgürlüğüne sahip olduğunu söyler.
2. Diğer din, örf ve âdetlere hoşgörü göstermek gerektiğini söyler.

3. Din ve vicdan özgürlüğünün barışı sağladığını söyler.

Amaç 20. Lâiklik ilkesini kavrar.

Davranışlar

1. Lâikliğin, din ve devlet işlerinin ayrı yürütülmesi olduğunu söyler.
2. Lâikliğin, bütün vatandaşların din ve vicdan özgürlüğünü güvenceye aldığını söyler.
3. Lâikliğin, dinî inanç ve duyguların sömürülmesine izin vermediğini söyler.

Amaç 21. Atatürk'ün İslâm dini hakkındaki görüşlerini kavrar.

Davranışlar

1. Atatürk'ün İslâm dini hakkındaki görüşlerini açıklar.
2. Atatürk'ün İslâm dini hakkındaki görüşlerini belirten sözlerine örnek verir.

KONULAR

ÜNİTE I: İSLÂM DİNİ VE GÜZEL AHLÂK

- A. İslâmiyetin Anlamı
- B. İslâm Dininin Özellikleri
- C. İslâmın Şartları
- Ç. İmanın Temel Esasları
- D. Dinimizin Öğütlediği Güzel Ahlâk
- E. Dinimizde Temizlik

ÜNİTE II: İSLÂM DİNİNDE İBADET

- A. İbadetin Anlamı
- B. Başlıca İbadet Türleri
- C. Namazın Anlamı
- Ç. Orucun Anlamı
- D. Zekâtın Anlamı
- E. Haccın Anlamı
- F. İbadet Yerleri
- G. Dinî Bayramlar ve Kutsal Günler

ÜNİTE III: PEYGAMBERLERİ TANIYALIM

- A. Peygamber Kime Denir?
- B. Kutsal Kitapların Gönderildiği Peygamberler
- C. Hz. Muhammed'in Örnek Nitelikleri

ÜNİTE IV: DİNLERİ TANIYALIM

- A. Dinimizde Yaşayan Büyük Dinler
- B. Diğer Din, Örf ve Âdetlere Hoşgörü
- C. Lâiklik ilkesi
- Ç. Atatürk'ün İslâm Dini Hakkındaki Görüşleri

ÖRNEK İŞLENİŞ

Açıklama :

Öğretilecek konularla ilgili olarak hazırlanan bir çizelge ile öğrencilerin performansları önceden ölçülür. Bu ölçme sırasında konuyla ilgili olarak öğrencilere çizelgedeki sorular sorulur. Doğru cevaplar “+”, yanlış cevaplar “-” işaretiyle gösterilir (Performansın belirlenmesi için yapılan çalışma ve buna ilişkin hazırlanan kayıt tablosu günlük plan formatının dışındadır.).

PERFORMANS KAYIT TABLOSU

BİLDİRİMLER	ÖLÇÜT	SORULAR	Ahmet	Eda	Özgür
1. İslâm dininde başlıca ibadetlerin; a) Namaz kılmak b) Oruç tutmak c) Zekât vermek ç) Hacca gitmek olduğunu söyler.	% 100	1. İslâm dininde başlıca ibadetler nelerdir? a) Namaz kılmak b) Oruç tutmak c) Zekât vermek ç) Hacca gitmek	+ + - +	+ - - +	+ + - -
		Sonuç	-	-	-

Ders Adı : Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi
Ünite Adı : İslâm Dininde İbadet
Konu adı : Başlıca İbadet Türleri
Süre : 40 dakika
Yöntem ve Teknikler: Anlatım, soru-cevap
Öğretim Materyalleri: Resim kartları, ders kitabı

Amaç . İslâm dininde başlıca ibadetleri bilir.

Davranışlar

1. Namaz kılmanın ibadet olduğunu söyler.
2. Oruç tutmanın ibadet olduğunu söyler.
3. Zekât vermenin ibadet olduğunu söyler.
4. Hacca gitmenin ibadet olduğunu söyler.

Performans kayıt tablosu dikkate alınarak davranışlar ad belirtilerek yeniden yazılır.

Eda : Oruç tutmanın bir ibadet olduğunu söyler.
Ahmet, Özgür,Eda: Zekât vermenin bir ibadet olduğunu söyler.
Özgür : Hacca gitmenin bir ibadet olduğunu söyler.

ÖĞRENME VE ÖĞRETME ETKİNLİKLERİ

Öğretmen öğrencilere, “Önceki derslerde ibadetin ne anlama geldiğini öğrenmiştik. Bugünkü dersimizde de İslâm dinindeki başlıca ibadetleri öğreneceğiz.” diyerek derse giriş yapar.

Öğretmen ibadetin Allah’ın yapılmasını istediği davranışlar olduğunu ve İslâm dininde namaz kılmanın, oruç tutmanın, zekât vermenin, hacca gitmenin başlıca ibadetler olduğunu söyler. Sonra bu dört ibadet ile ilgili resim kartlarını öğrencilere dağıtır ve incelemeleri için süre tanır. Öğretmen resim kartlarını öğrencilere inceledikten sonra “namaz kılan” insanların resmini eline alarak öğrencilere “Buradaki insanlar ne yapıyorlar?” sorusunu yöneltir. Öğrencilerden gelen namaz kılıyorlar doğru cevabını pekiştirir. Öğretmen, “Evet çocuklar namaz kılmak İslâm dininde başlıca ibadetlerden birisidir.” der ve “İslâm dininde başlıca ibadetlerden birisi nedir?” diye sorar. Öğrencilerden gelen “namaz kılmak” doğru cevabını pekiştirir ve tahtaya yazar. Öğretmen namaz kılmak davranışı ile yapmış olduğu etkinliği sırasıyla; oruç tutmak, zekât vermek, hacca gitmek davranışlarının öğretiminde tekrar eder ve öğrencilerden doğru cevapları alana kadar etkinlikleri sürdürür.

Öğretmen tahtayı işaret ederek; namaz kılmanın, oruç tutmanın, zekât vermenin, hacca gitmenin İslâm dininde başlıca ibadetler olduğunu söyler. Öğrencilere de İslâm dinindeki başlıca ibadetlerin neler olduğunu tekrarlatır, öğrencilerin doğru cevaplarını pekiştirir ve öğretimi tamamlar.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Örnek ölçme sorusu

1. İslâm dininde başlıca ibadetler nelerdir?

Değerlendirme

Öğretmen değerlendirme için hazırlanan soruyu öğrencilere sorar ve gelen doğru cevapları pekiştirir. Yanlış cevap verdiklerinde gerekli dönüt ve düzeltmeleri yapar. Öğretmen ölçme sonuçlarını kayıt eder ve öğrencilerin ders içindeki performanslarını da göz önünde bulundurarak başarıları hakkında sonuca ulaşır.

MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

AÇIKLAMALAR

Müzik dersi öğretim programı konuları, hazırlık sınıfında olan ve işe yerleştirilemeyen 1, 2 ve 3. sınıf öğrencileriyle işlenecek şekilde düzenlenmiştir.

Müzik, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin eğitiminde kullanılan, tüm gelişim alanlarını destekleyen en etkili ve önemli disiplinlerden biridir. Müzik, engelli öğrencilerle iletişim kurmada yararlanılabilecek çok etkili bir tekniktir. İletişimde dinleme ve dikkatini yoğunlaştırabilme becerilerinin gelişimi büyük önem taşımaktadır. Bu becerilerin gelişiminde ritmik etkinliklerin çok önemli bir rolü vardır. Eğitim sayesinde öğrenciler ritm tutabilirler, işittikleri sesin ritmine uygun vuruş yapabilirler ya da vücut hareketleriyle işittikleri sesi yorumlayabilirler.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin yaşamlarında müziğin önemli bir yeri vardır. Müzik eğitiminde bireysel ayrılıklara yer verilmeli ve her çocuğun yeteneği seviyesinde gelişmesine uygun imkânlar sağlanmalıdır.

Müzik eğitiminde kullanılan birçok yöntem bulunmaktadır. Bu yöntemlerden bazıları; Rakamlamalı, harflemeli, renkleme, grafiklemeli, merdivenlemeli, farklı nota biçimlemeli, orff müzik öğretim yöntemleridir. Özellikle orff yöntemi bu bireylerin müzik eğitiminde etkili bir yöntemdir. Orff yöntemi müziksel temel oluşturmaya ilişkin davranışları, duyulan müzikleri ve alınan belirli müziksel etkileri ritmik biçimli bedensel devinimlerle ifade ederek öğretme yoludur. Ritm, ezgi ve devinim eğitiminin birlikteliğine dayanır (Örneğin ritmik konuşmalar, ritmik el çarpmalar, doğaçlama devinimler vb.).

Müziğin yalnız ders içinde kalması doğru değildir. Müzik diğer derslerle bütünlüğü sağlayacak biçimde verilmelidir. Müzik dersi ile diğer dersler arasında devamlı ilişki kurulmalıdır.

Müzik; işitme, görme, dokunma ve hareket duygularıyla ses organlarını toplu olarak çalıştıran bir etkinliktir. Buna göre çocuğun bütün duyu organlarını toptan çalıştıran bir yöntem izlenmelidir. Müzik eğitimi bir bütün olarak kabul edilmeli, dersler bu bütünlüğe uyacak şekilde yürütülmelidir. Müzik parçalarının öğretimi, kulak eğitimi, müzik dinleme gibi etkinliklerin birbirleriyle kaynaşmış olmaları ve birbirlerine bağlanmaları sağlanmalıdır.

Çocuklar, ana dillerini nasıl konuşarak sonra da okuyup yazarak öğreniyorlarsa, müziği de tıpkı bunun gibi öğrenmelidirler. Bunun için müzik eğitimine şarkılarla başlanmalı, bunlar önce hiçbir kuramsal bilgiye başvurulmaksızın kulaktan öğretilmelidir. Şarkı söylemede yeterince beceriyi kazandıktan sonra öğretilen parçalarla ilgili ve kullanılabilir olmak şartıyla, çok basit kuramsal bilgiler (porte, sol anahtarı, nota, ritm vb.) de verilmelidir. Şarkı ve türküler önce toplu olarak söylenmeli, bireysel şarkı söylemeler sonraya bırakılmalıdır.

Öğretmen müzik çalışmaları yaparken bu çalışmanın süresini öğrencilerin ilgi ve dikkatlerine göre ayarlamalıdır. Dersin işlenişinde öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun etkinlikler belirlemelidir. Bu etkinlikler arasında ritm, ses çalışmaları, şarkı söyleme, dans ve oyunlar, müzikli öykü ve drama ile kavramların müzikle öğretimi yer almalıdır.

Müzik dersinde öğretilen şarkılar seçilirken;

- Şarkılarda kullanılan dilin yalın ve anlaşılır olmasına,
- Şarkıların öğretiminde basitten karmaşığa doğru bir yol izlenmesine,
- Öğrenci düzeyine,
- Şarkıların kültürel değerleri yansıtmasına ve eğitici niteliğinin yüksek olmasına,
- Öğrencilerin söyleyebileceği ses sınırına uygun şarkıların seçilmesine dikkat edilmelidir.

Müzik dersi, müzik yapmadaki davranışların yanı sıra müzik dinleme alışkanlıklarının da verilmesini sağlamalıdır. Öğrencilere radyo, teyp, vcd, televizyon gibi müzik araçlarının nerede ve nasıl kullanılacağı öğretilmelidir. Bu suretle öğrenciler boş zamanlarında bu araçlardan yararlanarak müzik kültür ve becerilerini geliştirecekler, uygun biçimde eğlenme ve dinlenme imkânları bulacaklardır. Ayrıca derslerde halk ozanı, yorumcu gibi kişilerle öğrencileri karşılaştıracak olanaklar yaratılmalı, müziğin doğru seslerde dinlenmesine imkan sağlanmalıdır. Öğrenciler, okulda ve çevrede yapılan müzik etkinliklerine, konserlere götürülerek hem söyleyici hem de dinleyici olarak bu etkinliklere katılmaları sağlanmalı, bu yolla sosyalleşmelerine yardımcı olunmalıdır.

Yetenekli öğrencilere, yetenekleri doğrultusunda çalgı çalma, şarkı söyleme vb. becerilerde farklı eğitim verilmesi sağlanmalıdır.

GENEL AMAÇLAR

1. Sesini doğru ve etkili kullanır.
2. Duyularını müzik yoluyla ifade etme becerisi kazanır.
3. Müziğin ritmik boyutundan yararlanarak ritmik hareketlerini yönlendirir.
4. Müzik dağarcığını çalarak ve söyleyerek geliştirir.
5. Müzikle ilgili etkinliklere katılmaktan zevk alır.

ÖZEL AMAÇLAR

1. Gürültüyle müzik seslerini birbirinden ayırt eder.
2. Sesini doğru kullanır.
3. Şarkı seslendirir.
4. Gurupla şarkı seslendirir.
5. Birlikte şarkı söylemeye istekli olur.
6. Bildiği ezgileri doğru seslendirir.
7. Müzik ve çevre sağlığı ilişkilerinin farkında olur.
8. Belirli gün, hafta ve ders konularına ilişkin şarkıları tanır.
9. Müziğimizdeki türleri tanır.
10. Dağarcığındaki müzikleri türlerine göre ayırt eder.
11. Müziğimizdeki türlerden bildiği örnekleri seslendirir.
12. Çevresindeki çalgıları kullanım özelliklerine göre tanır.
13. Çalgıları seslerine göre tanır.
14. Ses ve çalgı kullanarak müzik yapar.
15. Şarkı, şiir ve tekerlemelerin temel hız basamaklarını ayırt eder.
16. Dağarcığındaki şarkı, şiir ve tekerlemeleri hız basamaklarına uygun değerlendirir.
17. Ritm tutar.
18. Müzikli oyunlarla ilgili beceriler geliştirir.
19. Müzikli oyunlara katılmaya istekli olur.
20. İstiklâl Marşının anlamını bilir.
21. İstiklâl Marşı'nı doğru söyler.
22. Bayrak töreninde yapılması gerekenleri bilir.
23. Bayrak törenine katılır.
24. Atatürk ile ilgili düzeyine uygun şarkılar seslendirir.
25. Atatürk ile ilgili müzik etkinliklerine katılmaktan zevk alır.

AMAÇ VE DAVRANIŞLAR (Hazırlık, 1, 2 ve 3. Yıl)

ÜNİTE I: SES

Amaç 1. Gürültüyle müzik seslerini birbirinden ayırt eder.

Davranışlar

1. Duyduğu seslerin gürültü olup olmadığını söyler.
2. Duyduğu seslerin müzik sesi olup olmadığını söyler.

Amaç 2. Sesini doğru kullanır.

Davranışlar

1. Sesini kullanırken düzgün duruş alır.
2. Sesini kullanırken ağzını gerektiği kadar açar.
3. Sesini kullanırken doğru nefes alıp verir.

Amaç 3. Şarkı seslendirir.

Davranışlar

1. Şarkıyı dinler.
2. Şarkının sözlerini söyler.
3. Şarkının sözlerini ezgiye uygun olarak söyler.

Amaç 4. Gurupla şarkı seslendirir.

Davranışlar

1. Şarkıya birlikte başlar.

2. Şarkının sözlerini grupla aynı anda söyler.
3. Duraklamalarda grupla birlikte hareket eder.
4. Nefes alıp vermede grupla birlikte hareket eder.
5. Şarkıyı birlikte bitirir.

Amaç 5. Birlikte şarkı söylemeye istekli olur.

Davranışlar

1. Birlikte düzenli şarkı söylemekten sevinç duyar.
2. Söylenen şarkıya isteyerek katılır.

Amaç 6. Bildiği ezgileri doğru seslendirir.

Davranışlar

1. Doğru nefes alarak söyler.
2. Ritme uygun söyler.
3. Ses aralıklarını doğru söyler.

Amaç 7. Müzik ve çevre sağlığı ilişkilerinin farkında olur.

Davranışlar

1. Gürültünün çevre sağlığına olan etkisini söyler.
2. Çevreyi rahatsız etmeden müzik yapma ve dinlemenin gerektiğini söyler.

ÜNİTE II: MÜZİĞİMİZDE TÜR

Amaç 8. Belirli gün, hafta ve ders konularına ilişkin şarkıları tanır.

Davranışlar

1. Belirtilen şarkının hangi gün, hafta ve ders konusuna ilişkin olduğunu söyler.
2. Belirtilen gün, hafta ve ders konusuna ilişkin öğrendiği şarkıların adlarını söyler.

Amaç 9. Müziğimizdeki türleri tanır.

Davranışlar

1. Türk halk müziğinin bir müzik türü olduğunu söyler.
2. Türk sanat müziğinin bir müzik türü olduğunu söyler.
3. Popüler müziğin bir müzik türü olduğunu söyler.
4. Marşların bir müzik türü olduğunu söyler.
5. Klâsik müziğin bir müzik türü olduğunu söyler.

Amaç 10. Dağarcığındaki müzikleri türlerine göre ayırt eder.

Davranışlar

1. Bildiği müziklerden şarkıların adlarını söyler.
2. Bildiği müziklerden türkülerin adlarını söyler.
3. Bildiği müziklerden marşların adlarını söyler.

Amaç 11. Müziğimizdeki türlerden bildiği örnekleri seslendirir.

Davranışlar

1. Türk halk müziğinden örnekler söyler.
2. Türk sanat müziğinden örnekler söyler.
3. Popüler müzikten örnekler söyler.
4. Okul eğitim müziğinden örnekler söyler.

ÜNİTE III: ÇALGILARIMIZ

Amaç 12. Çevresindeki çalgıları kullanım özelliklerine göre tanır.

Davranışlar

1. Belli başlı vurularak çalınan çalgıların adlarını söyler.
2. Belli başlı üflenerek çalınan çalgıların adlarını söyler.
3. Belli başlı dokunarak çalınan çalgıların adlarını söyler.
4. Belli başlı sürtülerek çalınan çalgıların adlarını söyler.

Amaç 13. Çalgıları seslerine göre tanır.

Davranışlar

1. Sesi dinletilen çalgıyı gösterir.
2. Sesi dinletilen çalgının adını söyler.

Amaç 14. Ses ve çalgı kullanarak müzik yapar.

Davranışlar

1. Öğrendiği şarkıları söyler.
2. Öğrendiği şarkıları çalar.
3. Öğrendiği şarkıları çalıp söyler.

ÜNİTE IV: HIZ VE RİTM

Amaç 15. Şarkı, şiir ve tekerlemelerin temel hız basamaklarını ayırt eder.

Davranışlar

1. Dinletilen şarkıların hız basamağını (çabuk, yavaş, orta hız) söyler.
2. Dinletilen şiirin hız basamağını (çabuk, yavaş, orta hız) söyler.
3. Dinletilen tekerleme, sayışmanın hız basamağını (çabuk, yavaş, orta hız) söyler.

Amaç 16. Dağarcığındaki şarkı, şiir ve tekerlemeleri hız basamaklarına uygun değerlendirir.

Davranışlar

1. Dağarcığındaki şarkıları belirtilen hız basamağında söyler.
2. Dağarcığındaki şiirleri belirtilen hız basamağında söyler.
3. Dağarcığındaki şiirleri belirtilen hız basamağında söyler.

Amaç 17. Ritm tutar.

Davranışlar

1. Dinlediği müziğe uygun olarak vücudunu hareket ettirir.
2. Dinlediği müziğin ritmine uygun eliyle vuruşlar yapar.
3. Dinlediği müziğin ritmine uygun ayağıyla vuruşlar yapar.
4. Dinlediği müziğin ritmine uygun eliyle ve ayağıyla vuruşlar yapar.
5. Dinlediği müziğin ritmine uygun ritm aletiyle vuruşlar yapar.

ÜNİTE V: MÜZİKLİ OYUNLAR VE DANSLAR

Amaç 18. Müzikli oyunlarla ilgili beceriler geliştirir.

Davranışlar

1. Oyunun hareketlerini sözsüz ve müziksiz olarak yapar.
2. Oyunun hareketlerini sözlerine ve müziğine uygun yapar.
3. Oyunun hareketlerini sözlerine ve müziğine uygun olarak grupla birlikte yapar.

Amaç 19. Müzikli oyunlara katılmaya istekli olur.

Davranışlar

1. Oyunlarda isteyerek görev alır.
2. Oyunun kurallarına uyar.
3. Oyundaki rolünü yerine getirir.

ÜNİTE VI: İSTİKLÂL MARŞI VE ATATÜRK

Amaç 20. İstiklâl Marşının anlamını bilir.

Davranışlar

1. İstiklâl marşının Türk ulusunun bağımsızlık marşı olduğunu söyler.
2. Okullarda bayrak töreninde İstiklâl Marşı'nın okunduğunu söyler.

Amaç 21. İstiklâl Marşı'nı doğru söyler.

Davranışlar

1. İstiklâl Marşı'nın sözlerini doğru söyler.
2. İstiklâl Marşı'nın sözlerini ezgisine uygun söyler.

Amaç 22. Bayrak töreninde yapılması gerekenleri bilir.

Davranışlar

1. Bayrak töreninde sıraya girilmesi gerektiğini söyler.
2. Bayrak töreninde "hazır ol" durumuna geçilmesi gerektiğini söyler.
3. Bayrak töreninde İstiklâl Marşı'na eşlik edilmesi gerektiğini söyler.

Amaç 23. Bayrak törenine katılır.

Davranışlar

1. Sıraya girer.
2. "Hazır ol" durumuna geçer.
3. İstiklâl Marşı'na eşlik eder.

Amaç 24. Atatürk ile ilgili düzeyine uygun şarkılar seslendirir.

Davranışlar

1. Atatürk ile ilgili düzeyine uygun şarkıların sözlerini anlamlarına uygun söyler.
2. Atatürk ile ilgili düzeyine uygun şarkıların sözlerini ezgisine uygun söyler.

Amaç 25. Atatürk ile ilgili müzik etkinliklerine katılmaktan zevk alır.

Davranışlar

1. Atatürk ile ilgili düzenlenen müzik etkinliklerinde isteyerek görev alır.
2. Atatürk ile ilgili görev aldığı müzik etkinliklerinin gerektirdiği çalışmaları yapar.

KONULAR

ÜNİTE I: SES

- A. Gürültü ve Müziksel Sesler
- B. Sesi Doğru Kullanma
- C. Şarkı Söyleyim
- Ç. Müzik ve Çevre Sağlığı İlişkisi

ÜNİTE II: MÜZİĞİMİZDE TÜR

- A. Belirli Gün ve Haftalarda Söylediğimiz Şarkılar
- B. Yurdumuzdaki Belli Başlı Müzik Türleri

ÜNİTE III: ÇALGILARIMIZ

- A. Kullanış Özelliklerine Göre Çalgılar
- B. Çalgıların Çıkardıkları Sesler
- C. Ses ve Çalgıyla Müzik

ÜNİTE IV: HIZ VE RİTM

- A. Şarkı, Şiir ve Tekerlemelerin Hız Basamakları
- B. Ritm

ÜNİTE V: MÜZİKLİ OYUNLAR VE DANSLAR

- A. Müzikli Oyunlarla ilgili Beceriler
- B. Müzikli Oyunlara Katılma

ÜNİTE VI: İSTİKLÂL MARŞI VE ATATÜRK

- A. İstiklâl Marşı'mız
- B. Atatürk ve Müzik

ÖRNEK İŞLENİŞ

Açıklama :

Öğretilecek konularla ilgili olarak hazırlanan bir çizelge ile öğrencilerin performansları önceden ölçülür. Bu ölçme sırasında konuyla ilgili olarak öğrencilere çizelgedeki sorular sorulur. Doğru cevaplar "+", yanlış cevaplar "-" işaretiyle gösterilir (Performansın belirlenmesi için yapılan çalışma ve buna ilişkin hazırlanan kayıt tablosu günlük plan formatının dışındadır.).

PERFORMANS KAYIT TABLOSU KESİTİ

BİLDİRİMLER	ÖLÇÜT	SORULAR	Veli	Aysel	Tunç
1. Vurularak çalınan çalgıların adlarını söyler.	$\frac{3}{4}$	1 Vurularak çalınan çalgılar nelerdir? a) Davul b) Tef c) Darbuka ç) Çelik üçgen	+ - + +	+ + + -	+ - - -
2. Üflenerek çalınan çalgıların adlarını söyler.	$\frac{3}{4}$	1 Üflenerek çalınan çalgılar nelerdir? a) Flüt b) Mızık c) Zurna ç) Trompet	+ + - -	+ + + -	+ - - -
		Sonuç	-	+	-

Ders Adı : Müzik
Ünite Adı : Çalgılarımız
Konu adı : Kullanış Özelliklerine Göre Çalgılar
Süre : 40+40 dakika
Yöntem ve Teknikler: Anlatım, soru-yanıt
Öğretim Materyalleri: Vurmalı Çalgılar (Davul, Tef, Darbuka, Çelik üçgen)
Üflelemeli Çalgılar (Flüt, Mızıka, Zurna, Trompet)

Amaç. Çevresindeki çalgıları kullanım özelliklerine göre tanır.

Davranışlar

1. Belli başlı vurularak çalınan çalgıların adlarını söyler.
2. Belli başlı üflenerek çalınan çalgıların adlarını söyler.

Performans kayıt tablosu dikkate alınarak, davranışlar ad belirtilerek yeniden yazılır.

- Veli, Tunç:** 1. Vurularak çalınan çalgıların adlarını söyler.
2. Üflenerek çalınan çalgıların adlarını söyler.

ÖĞRENME VE ÖĞRETME ETKİNLİKLERİ

Öğretmen ders öncesi öğretimde kullanacağı çalgıları hazırlar ve kısa bir süre öğrencilerin çalgıları incelemelerine izin verir. Sonra öğrencilere, “Bu dersimizde çalgıları kullanım özelliklerine göre tanıyacağız.” diyerek derse giriş yapar.

Öğretmen öğretimde kullanacağı vurmalı ve üflelemeli çalgıları ayırarak iki grup oluşturur. Ardından vurmalı çalgılardan; davul, tef, darbuka, çelik üçgeni göstererek bu çalgıların vurmalı çalgılar olduğunu söyler. Sonra öğretmen vurmalı çalgıların çıkardıkları sesleri öğrencilerin duymaları amacıyla teker teker çalgıları vurarak çalar. Ardından öğretmen performansı “+” olan Aysel’i yanına çağırarak, vurmalı çalgılara teker teker vurarak ses çıkartmasını ister. Aysel çalgıları çaldıktan sonra öğretmen vurmalı çalgıların adlarını söylemesini ister. Öğretmen Aysel’in doğru cevaplarını pekiştirir. Sonra Aysel’le yaptığı çalışmayı sırasıyla Veli ve Tunç ile de yapar. Veli ve Tunç’un doğru cevaplarını pekiştirir. Eğer yanlış cevap verirlirse öğretmen sunuyu tekrar eder.

Öğretmen vurmalı çalgılarla yapmış olduğu etkinliği üflelemeli çalgılarla da yapar. Öğrencilerden gelen doğru cevapları pekiştirir, eğer yanlış cevaplar gelirse tekrar sunu yapar. Öğretmen doğru cevaplar aldıktan sonra değerlendirmeye geçer.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Örnek Ölçme Soruları

1. Vurularak çalınan çalgıların adları nelerdir?
2. Üflenerek çalınan çalgıların adları nelerdir?

Değerlendirme

Öğretmen değerlendirme için hazırlanan soruları, Veli, Aysel ve Tunç’a sorar, gelen doğru cevapları pekiştirir. Yanlış cevap verildiğinde gerekli dönüt ve düzeltmeleri yapar. Öğretmen, öğrencilerin ölçme sorularına verdikleri cevapları ve ders içindeki performanslarını dikkate alarak onların başarıları hakkında sonuca ulaşır.

RESİM İŞ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

AÇIKLAMALAR

Resim İş dersi öğretim programı konuları hazırlık sınıfında olan ve işe yerleştirilemeyen 1, 2 ve 3. sınıf öğrencileriyle işlenecek şekilde düzenlenmiştir.

Resim İş dersinin amacı; bireyin yaratıcılığını, iş birliği duygusunu, resimle ilgili becerilerini geliştirmek ve kendini ifade etmesini sağlamaktır. Bireylerin yaratıcı güçlerinin ortaya çıkarılması ve estetik eğitiminin uygulama alanı olması nedeniyle Resim İş dersi büyük önem taşır.

Öğrenciler bu derste algılama, düşünme ve bedensel eylemlerinin de katıldığı süreç içerisinde kendilerini ifade ederler. Yapılan çalışmalar öğrencilerin kendileri ve çevreleriyle ilgili duygularını, düşüncelerini dışa vurmalarına ve yaşadıkları dünyayı algılama biçimlerini anlatmalarına hizmet eder. Bu derste öğrencilerle sağlıklı iletişim kurulup iyi gözlem yapılırsa onların düşünceleri, ilgileri, aile yaşamları ve resimlerinin anlamı hakkında pek çok bilginin ip uçlarına ulaşılabilir.

Öğretmen yapacağı çalışmaları planlarken her öğrencinin yaratıcı olduğunu unutmamalı ve bireysel gelişim basamaklarını dikkate almalıdır. Dersler öğrenciler için ilginç hale getirilmelidir. Öğretmen çalışmalara başlamadan önce öğrencilerin dikkatini yoğunlaştırmalarını sağlayıcı bir dille konuyu anlatmalı, oyunlaştırarak yaşatmalıdır. Seçilen konular mümkün olduğu kadar öğrencilerin ilgisine, hayal gücüne ve gelişim özelliklerine uygun olmalıdır. Ayrıca öğretmen, öğrencilerin çevrelerinde gelişen olayların güncelliğinden de yararlanmalıdır.

Öğretmen farklı araç gereç kullanımı ve değişik tekniklerin uygulanışı hakkında öğrencileri bilgilendirmeli, örneklendirmeli ve uygulamalar yaptırarak öğrencilerin el becerilerini geliştirici çalışmalar ve ortamlar hazırlamalıdır. Öğrenciler kendilerini rahat ve özgür hissettikleri ortamlarda daha yaratıcı ve üretken olurlar. Çalışma ortamlarında öğrencinin çizgi, şekil, renk vb. kavramları kavramasına yönelik uyarıcı materyaller kullanılmalı ve ortam düzenleme çalışmalarında öğrencilere becerilerini geliştirici yönde etkinlikler yapmaları için olanak sağlanmalıdır. Ayrıca sergi salonlarına, atölyelere geziler düzenlenmeli, sanatçılar ve sanat eserleri ile ilgili tanıtımlar yapılmalıdır.

Öğrencilerin yaptığı çalışmalar değerlendirilirken kırıncı, eleştirici ve otoriter tutumdan kaçınılmalıdır. Unutulmamalıdır ki her çocuk aynı seviyede gelişim gösteremez. Bundan dolayı her çocuğun gelişimi takip edilerek kendi içinde değerlendirilmesi yapılmalıdır. Ayrıca öğrencilerin yaptığı çalışmaların sergilenmesine önem verilmelidir. Her çocuk yapmış olduğu çalışmayı sergilenmiş görmekten gurur duyar.

GENEL AMAÇLAR

1. Resim İş dersi ile temel iş alışkanlıkları kazanır.
2. Başkaları ile iş birliği içinde plânlı çalışma alışkanlığı kazanır.
3. Çevre ile ilgili gözlemlerini, duygu ve düşüncelerini resim iş çalışmalarıyla anlatma becerisi kazanır.
4. Sanatsal yaratıcılığını geliştirir.
5. Çevresindeki sanat eserlerini ve doğal güzellikleri tanıyarak bunları koruma bilinci geliştirir.

ÖZEL AMAÇLAR

1. Resim İş dersinde kullanılan araç gereçleri tanıır.
2. Resim İş dersindeki çalışmalara hazırlık yapar.
3. Araç gereçlerin kullanımına özen gösterir.

4. Çalışmalarında temiz ve düzenli olmaya özen gösterir.
5. Çizgisel çalışmalar yapar.
6. Dokuları kullanarak çalışmalar yapar.
7. Renkleri bilir.
8. Pastel boya ile çalışmalar yapar.
9. Sulu boya ile çalışmalar yapar.
10. Guaş boya ile çalışmalar yapar.
11. Hayal gücünü zenginleştirici resim çalışmaları yapar.
12. Grup çalışmalarından zevk alır.
13. Kolay baskı tekniklerini tanır.
14. Çalışmalarda baskı tekniklerini kullanır.
15. Sınıf ve okul sergileriyle yarışmalara ilgi duyar.
16. Çevresindeki atölyeleri, sanat galerilerini, sergi salonlarını ve müzeleri tanır.
17. Sanat eserlerine ilgi duyar.

AMAÇ VE DAVRANIŞLAR (Hazırlık, 1, 2, ve 3. Yıl)

ÜNİTE I: RESİM İŞ DERSİNDE KULLANILAN ARAÇ GEREÇLER

Amaç 1. Resim iş dersinde kullanılan araç gereçleri tanır.

Davranışlar

1. Adı söylenen araç gereci gösterir.
2. Gösterilen araç gerecin adını söyler.

Amaç 2. Resim iş dersindeki çalışmalara hazırlık yapar.

Davranışlar

1. Yapacağı çalışmaya uygun giyinir.
2. Yapacağı çalışmaya uygun araç gereci seçer.
3. Yapacağı çalışmayla ilgili malzemeyi hazırlar.
4. Yapacağı çalışma için gerekli ortamı hazırlar.

Amaç 3. Araç gereçlerin kullanımına özen gösterir.

Davranışlar

1. Malzemeleri ekonomik kullanır.
2. Araç gereçlerin temizlik ve bakımını yapar.

Amaç 4. Çalışmalarında temiz ve düzenli olmaya özen gösterir.

Davranışlar

1. Çalışma bittikten sonra araç gereçleri yerine koyar.
2. Çalışma yaptığı ortamı temizler.
3. Çalışma bittikten sonra elini, yüzünü yıkar.

ÜNİTE II: ÇİZGİSEL ÇALIŞMALAR

Amaç 5. Çizgisel çalışmalar yapar.

Davranışlar

1. Kalın uçlu gereçlerle koyu çizgiler çizer.
2. İnce uçlu gereçlerle açık çizgiler çizer.
3. Kalın uçlu gereçlerle koyu nokta elde eder.
4. İnce uçlu gereçlerle açık nokta elde eder.

Amaç 6. Dokuları kullanarak çalışmalar yapar.

Davranışlar

1. izgileri kullanarak doku oluşturur.
2. Noktaları kullanarak doku oluşturur.
3. Dokuları kullanarak resim yapar.

ÜNİTE III: RENKLİ ÇALIŞMALAR

Amaç 7. Renkleri bilir.

Davranışlar

1. Ana renkleri söyler.
2. Ara renkleri söyler.
3. Bir rengin açık, orta ve koyu değerlerinin olduğunu söyler.
4. Renklerin karıştırılarak eşitlendirilebileceğini söyler.

Amaç 8. Pastel boya ile çalışmalar yapar.

Davranışlar

1. Yapacağı alışma ile ilgili renkleri seçer.
2. Düşündüğü konuyu yüzeye aktarır.
3. alışmasında pastel boyanın tekniğini kullanır.

Amaç 9. Sulu boya ile çalışmalar yapar.

Davranışlar

1. Yapacağı alışma ile ilgili renkleri seçer.
2. Düşündüğü konuyu yüzeye aktarır.
3. alışmasında sulu boyanın tekniğini kullanır.

Amaç 10. Guaş boya ile çalışmalar yapar.

Davranışlar

1. Yapacağı alışma ile ilgili renkleri seçer.
2. Düşündüğü konuyu yüzeye aktarır.
3. alışmasında guaş boyanın tekniğini kullanır.

Amaç 11. Hayal gücünü zenginleştirici resim çalışmaları yapar.

Davranışlar

1. Düzeyine uygun masal, öykü vb. okuma parçasını dinler.
2. Dinlediği konuyu tasarlayarak çizer.
3. izdiği resmi boyama malzemeleri ile boyar.

Amaç 12. Grup çalışmalarından zevk alır.

Davranışlar

1. Grup çalışmalarına gönüllü katılır.
2. Grup çalışmalarında kurallara uyar.
3. Grup çalışmalarında iş bölümü yapar.
4. Üstlendiği işi zamanında ve istenilen nitelikte yapar.
5. Grup çalışmalarında sevgi ve saygıyı ön plânda tutar.

ÜNİTE IV: BASKI TEKNİKLERİ

Amaç 13. Kolay baskı tekniklerini tanır.

Davranışlar

1. Kolay baskı çeşitlerini söyler.
2. Kolay baskı yöntemlerini söyler.

Amaç 14. Çalışmalarda baskı tekniklerini kullanır.

Davranışlar

1. Kullanacağı baskı malzemesini hazırlar.

2. Tek bir baskı tekniğini kullanarak kompozisyon oluşturur.
3. Değişik baskı tekniklerini kullanarak kompozisyon oluşturur.

ÜNİTE V: SANAT ESERLERİ

Amaç 15. Sınıf ve okul sergileriyle yarışmalara ilgi duyar.

Davranışlar

1. Yaptığı resimlerle sınıf ve okul sergilerine isteyerek katılır.
2. Yaptığı resimlerle yarışmalara isteyerek katılır.
3. Sergi düzenlemeleri için grup çalışmalarında isteyerek görev alır.

Amaç 16. Çevresindeki atölyeleri, sanat galerilerini, sergi salonlarını ve müzeleri tanır.

Davranışlar

1. Yakın çevresindeki atölyelerin, sanat galerilerinin, müzelerin sanat çalışmalarının yapıldığı ve sergilendiği yerler olduğunu söyler.
2. Yakın çevresinde sanat çalışmalarının yapıldığı ve sergilendiği yerlerin adlarını söyler.

Amaç 17. Sanat eserlerine ilgi duyar.

Davranışlar

1. Görüp tanıdığı sanat eserlerini arkadaşlarına önerir.
2. Sanat eserlerini görmek için düzenlenen gezilere katılır.
3. Tarihi eserlerin, müzelerin, anıtların, doğal ve kültürel varlıkların korunması için çaba gösterir.

KONULAR

ÜNİTE I: RESİM İŞ DERSİNDE KULLANILAN ARAÇ GEREÇLER

- A. Araç Gereçler
- B. Çalışmalara Hazırlık
- C. Araç Gereçlerin Kullanımı
- Ç. Temiz ve Düzenli Olma

ÜNİTE II: ÇİZGİSEL ÇALIŞMALAR

- A. Açık ve Koyu Çizgiler
- B. Açık ve Koyu Noktalar
- C. Dokularla Çalışmalar

ÜNİTE III: RENKLİ ÇALIŞMALAR

- A. Renkler
- B. Pastel Boya Çalışmaları
- C. Sulu Boya Çalışmaları
- Ç. Guaş Boya Çalışmaları
- D. Hayal Gücünü Zenginleştirici Çalışmalar
- E. Grup Çalışmaları

ÜNİTE IV: BASKI TEKNİKLERİ

- A. Kolay Baskı Teknikleri
- B. Baskı Teknikleri ile Çalışmalar

ÜNİTE V: SANAT ESERLERİ

- A. Sınıf ve Okul Sergileri
- B. Atölye, Sanat Galerisi, Sergi Salonları ve Müzeler
- C. Sanat Eserleri

ÖRNEK İŞLENİŞ

Ders Adı : Resim İş
Ünite Adı : Renkli Çalışmalar
Konu Adı : Hayal Gücünü Zenginleştirici Çalışmalar
Süre : 40+40 dakika
Yöntem ve Teknikler: Anlatım, soru-cevap
Öğretim Materyalleri : “Özge Köyde” isimli öykü, resim kâğıtları, boya kalemleri

Amaç. Hayal gücünü zenginleştirici resim çalışmaları yapar.

Davranışlar

1. Düzeyine uygun masal, öykü vb. okuma parçasını dinler.
2. Dinlediği konuyu tasarlayarak çizer.
3. Çizdiği resmi boyama malzemeleri ile boyar.

Bu derste öğretimi yapılacak amacın özelliğinden dolayı performans belirleme çalışması yapılmaz.

ÖĞRENME VE ÖĞRETME ETKİNLİKLERİ

Öğretmen öğrencilere, “ Bugün sizlere bir öykü anlatacağım. Hepiniz dikkatlice beni dinleyin. Sonra sizlere resim kâğıtları ve boya kalemleri vereceğim. Sizler de öyküde anlatılanlardan anladıklarınızı tasarlayıp çizerek boyayacaksınız.” diyerek derse giriş yapar.

ÖZGE KÖYDE

. Dedesinin telefonda sürekli anlattığı kır at bahçede koşturuyordu. Özge tüyleri ıslıl ıslıl parlayan, uzun yelesi ve heybetli ata hayranlıkla bakakaldı. Gerçekten de çok güzel bir attı. Dedesi Özge'nin elinden tutarak atın yanına götürdü. Özge atın tüylerini okşadı “Yumuşacıkmiş dedeciğim. “ dedi. Atın yanından uzaklaşırlarken Özge bahçenin güzelliğini fark etti. Bahçede çeşit çeşit meyve ağaçları, renk renk güller, karanfiller, menekşeler vardı. Daha önce böylesine güzel bir bahçe görmedim diye düşündü. Rengarenk kelebekler çiçeklerin üzerinde adeta dans ediyorlardı. Cıvıvlar anne tavuğun peşinden koşturuyorlardı. Ördekler bahçedeki küçük havuzun içinde bir o tarafa bir bu tarafa yüzüyorlardı. Kuşların cıvıltıları kulağa çok hoş geliyordu. Özge bütün gün koşturup oynadı. Yatma vakti geldiğinde çok yorgundu.

Özge yaz tatilinde anne ve babasıyla dedesinin yaşadığı köye gitti. Dedesi onları evin bahçesinde karşıladı.

Tatil bitip eve döndüklerinde Özge'nin arkadaşlarına anlatacak o kadar çok anısı vardı ki bu onu çok mutlu etti. Özge anne ve babasına onu köye götürdükleri için teşekkür etti.

Öğretmen öyküyü anlattıktan sonra, “Beni dikkatle dinlediniz. Şimdi sizlere öyküyle ilgili bazı sorular soracağım.” diyerek aşağıdaki soruları yöneltir.

1. Özge yaz tatilini geçirmek için nereye gitti?
2. Özge'yi ve ailesini köyde kim karşıladı?
3. Özge'nin dedesinin atı nasıldı?

4. Özge bahçede başka hangi hayvanları gördü?
5. Özge bahçede hangi çiçekleri gördü?

Öğretmen öğrencilerden gelen doğru cevapları pekiştirir. Soruları ile onları yönlendirerek öyküde anlattıklarını hayal etmelerini sağlar. Daha sonra öğrencilere serbest çalışmalar için süre tanır. Öğrenciler tasarladıklarını kâğıtlara aktarırken öğretmen de ilgisi dağılan öğrencilere yine öyküyle ilgili sorular sorarak çalışmaya özendirir. Çalışmalar için ayrılan süre bittiğinde çalışmalar toplanarak değerlendirmeye hazır hâle getirilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğretmen öğrencilerle birlikte belirli sayıda çalışma seçer. Çalışmalar yan yana sıralanır.

Örnek ölçme soruları

1. Hangi çalışmalarda yüzey yeterince doldurulmuş ?
2. Resimlerde kimler kır atı çizmiş ?
3. Resimlerde kimler daha çok hayvan çizmiş ?
4. Resimlerde kimler daha çok çiçek çizmiş ?
5. Resimlerde kimler ortak renkler kullanmış ?

Değerlendirme

Ölçme soruları ile çalışmalar değerlendirilir. Panoya asılacak resimler seçilir.

BEDEN EĞİTİMİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

AÇIKLAMALAR

Beden eğitimi dersi öğretim programı konuları hazırlık sınıfında olan ve işe yerleştirilemeyen 1, 2 ve 3. sınıf öğrencileriyle işlenecek şekilde düzenlenmiştir.

Beden Eğitimi dersiyle, bireylerin motor becerilerinin gelişimi yanında sosyal yeterliliklerinin ve olumlu benlik gelişimlerinin sağlanması amaç edinilmiştir. Bu ders engelli bireylerin etkinliklere katılarak hareket etmekten zevk almalarına, eğlenme ve başarıya ihtiyaçlarının karşılanmasına imkân sağlamaktadır.

Zihinsel öğrenme yetersizliği olan çocuklar beden gelişimleri yönünden diğer çocuklardan fazla bir farklılık göstermezken motor becerileri yönünden belirgin bir farklılık gösterirler. Bunun nedeni engelleri, fizyolojik yapıları ile çevrelerinde gerekli hareket ve egzersiz ortamı yakalayamamış olmalarıdır. Bu nedenle okullardaki Beden Eğitimi dersi zihinsel öğrenme yetersizliği olan öğrenciler için daha önemlidir.

Beden Eğitimi dersine başlamadan önce öğrencilerin aileleri ile iletişim kurulmalı, öğrenciler genel bir sağlık kontrolünden geçirilerek spor yapmalarının sakıncalı olup olmadığı saptanmalıdır. Sağlık kontrolünde, fiziksel aktivite ve egzersiz yönünden dikkat çeken hususlar tespit edildikten sonra bir fizyoterapistle iş birliğine gidilerek nasıl bir çalışma yapılacağı planlanmalıdır.

Hareketlerin vücudu aşırı zorladığı durumlarda sakatlanmalar meydana gelebilir. Bunu ortadan kaldırmak için derse ısınma hareketleri ile başlanmalıdır. Isınma hareketleri dersin konusuna uygun olarak genel ve özel ısınma hareketlerini kapsamalıdır. Dersin işlenişinde öğrencinin bireysel özellikleri dikkate alınmalı ve sakatlanma riskini ortadan kaldıracak hareketler seçilerek basitten zora doğru giden ve tüm vücut kaslarını çalıştıran bir yol izlenmelidir.

Beden eğitimi çalışmalarının , mümkün olduğunca bire bir yaptırılması ve çalışmaların sözel anlatımla birlikte model olunarak sürdürülmesi sağlanmalıdır. Becerilerin öğretilmesi sırasında verilen yönergelerin basit, açık ve anlaşılır olmasına dikkat edilmeli gerekiyorsa yönergeler anlamlı hale gelene kadar sık sık tekrar edilmelidir. Aynı şekilde öğrenciler becerileri bağımsız yapabilir duruma gelinceye kadar bu becerilerin tekrarlatılmasına önem verilmelidir.

Beden Eğitimi dersi çeşitli araç gereçlerle desteklenerek işlenmelidir. Öğrencilerin, ders sırasında bu araç gereçlerin kullanımına özen göstermeleri sağlanarak, bunların bir alışkanlık olarak yerleşmesine dikkat edilmelidir. Ayrıca bu araç gereçlerin kullanımından doğacak tehlikeler öğrencilere açıklanmalı ve alınacak önlemlerle çalışmalarda güvenlik sağlanmalıdır. Bunun yanında hareket yaptırılırken ritim araçlarından yararlanılmalı müzik eşliğinde, düdükle ya da sayarak tempo tutturulmalı ve böylece öğrencilerin zevk alacağı bir ortam yaratılmalıdır.

Halk dansları çalışmalarında basit figürlü olanlar tercih edilmeli, figürler işlem basamaklarına ayrılarak öğretilmelidir.

Basketbol, voleybol, futbol ve hentbol gibi teknik çalışmalar mutlaka kendi sahasında, bire bir ya da öğrencilerin özelliklerine göre oluşturulmuş gruplarla yapılmalıdır.

Beden Eğitimi dersinde öğrencilerin yetenekleri tespit edilerek özel olimpiyatlara, bölgesel yarışlara katılmaları sağlanmalıdır. Bu yarışmalara katılmaları toplumla kaynaşmaları ve kendilerine güvenmeleri açısından önemlidir.

Beden Eğitimi dersindeki etkinliklerde öğrencilerin hareketlerini yapmasını aksatmayacak eşofman, şort ve bunlar gibi rahat giysiler kullanmalarına özen gösterilmeli ve hareketleri bu tür giysilerle yapma alışkanlığı kazandırılmaya çalışılmalıdır. Ayrıca bu derste kullanılan giysilerin temiz ve düzenli olmasına, ders sonrasında bu giysilerin bir sonraki kullanıma hazır hâle getirilmesine yönelik alışkanlıklar kazandırılmalıdır. Ders sonunda öğrencilerin terli vücutları ile kalmamaları, gerekli temizliklerini yaptıktan sonra giyinmeleri ve bu davranışları alışkanlık hâline getirmeleri sağlanmalıdır. Beden Eğitimi derslerinin sonunda öğrencilerin yeterince dinlenmesi için vakit ayrılmasına dikkat edilmelidir.

GENEL AMAÇLAR

- 1. İyi duruş alışkanlığını kazanır.**
- 2. Sporla ilgili temel bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar kazanır.**
- 3. İş birliği içinde çalışma, birlikte davranma alışkanlığı kazanır.**
- 4. Sosyal gelişimini sağlayan tavır ve alışkanlıklar kazanır.**
- 5. Vücut sistemlerini güçlendirir ve geliştirir.**
- 6. Sınır, kas ve eklem koordinasyonunu geliştirir.**
- 7. Sporun sağlığa yararlarını kavrayarak boş zamanlarını sportif faaliyetler ile değerlendirmeye istekli olur.**

ÖZEL AMAÇLAR

1. Duruşlarla ilgili beceriler geliştirir.
2. Çeşitli şekillerde dönüş yapar.
3. Çeşitli şekillerde sıralanmalar yapar.
4. Çeşitli şekillerde diziliş yapar.
5. Çeşitli şekillerde yürüyüş yapar.
6. Çeşitli şekillerde koşular yapar.
7. Çeşitli şekillerde atlayış yapar.
8. Çeşitli şekillerde atış yapar.
9. Koşularla ilgili koordinasyonunu geliştirir.
10. Minderde hareketler yapar.
11. “Jimnastik sırası”nda çeşitli hareketler yapar.
12. İp ile hareketler yapar.
13. Çemberle hareketler yapar.
14. Basketbol ile ilgili teknikleri uygular.
15. Voleybol ile ilgili teknikleri uygular.
16. Hentbol ile ilgili teknikleri uygular.
17. Futbol ile ilgili teknikleri uygular.
18. Masa tenisi oyunu ile ilgili teknikleri uygular.
19. Sportif oyunlar oynama becerisi geliştirir.
20. Oyunlarda dostça oynamaya özen gösterir.
21. Halk dansları oynama becerisi geliştirir.
22. Spor malzemelerini düzenli kullanır.
23. Spor yaparken sakatlanma ve yaralanmalarda öncelikle yapılması gerekenleri bilir.
24. Sağlığını korur.

AMAÇLAR VE DAVRANIŞLAR (Hazırlık, 1, 2 ve 3. Yıl)

ÜNİTE I: DÜZEN ALIŞTIRMALARI

Amaç 1. Duruşlarla ilgili beceriler geliştirir.

Davranışlar

1. Açık bacak ayakta duruş yapar.
2. Kapalı bacak ayakta duruş yapar.
3. Çömelik duruş yapar.
4. Dört ayak duruşu yapar.
5. Diz üstü duruş yapar.
6. Diz üstü oturuş yapar.
7. Bank duruşu yapar.
8. Cephe duruşu yapar.
9. Uzun oturuş yapar.
10. Çakı duruşu yapar.

Amaç 2. Çeşitli şekillerde dönüş yapar.

Davranışlar

1. Dururken belirtilen yöne döner.
2. Yerinde sayarken belirtilen yöne döner.
3. Yürürken belirtilen yöne döner.
4. Koşarken belirtilen yöne döner.

Amaç 3.Çeşitli şekillerde sıralanmalar yapar.

Davranışlar

1. Geniş kolda sıraya geçer.
2. Geniş kolda sayı sayar.
3. Derin kolda sıraya geçer.
4. Derin kolda sayı sayar.

Amaç 4.Çeşitli şekillerde diziliş yapar.**Davranışlar**

1. Daire şeklinde dizilir.
2. Dikdörtgen şeklinde dizilir.

Amaç 5.Çeşitli şekillerde yürüyüş yapar.**Davranışlar**

1. Yerinde sayar.
2. Uygun adım yürür.

Amaç 6.Çeşitli şekillerde koşular yapar.**Davranışlar**

1. Temposuz koşar.
2. Verilen ritme uygun koşar.

ÜNİTE II: ATLETİZM**Amaç 7. Çeşitli şekillerde atlayış yapar.****Davranışlar**

1. Durarak uzun atlar.
2. Uzun atlar.

Amaç 8. Çeşitli şekillerde atış yapar.**Davranışlar**

1. Çift el ile sağlık topu atar.
2. Tek el ile sağlık topu atar.
3. Gülle atar.

Amaç 9. Koşularla ilgili koordinasyonunu geliştirir.**Davranışlar**

1. Uzun süreli koşular yapar.
2. Kısa süreli koşular yapar.
3. Engelli koşular yapar.

ÜNİTE III: JİMNASTİK**Amaç 10. Minderde hareketler yapar.****Davranışlar**

1. Açık bacak öne yuvarlanır.
2. Kapalı bacak öne yuvarlanır.
3. Açık bacak geriye yuvarlanır.
4. Kapalı bacak geriye yuvarlanır.
5. Amut hareketi yapar.
6. Çember hareketi yapar.

Amaç 11. “Jimnastik sırası”nda çeşitli hareketler yapar.**Davranışlar**

1. “Jimnastik sırası”nda öne doğru yürür.
2. “Jimnastik sırası”nda geriye doğru yürür.

3. "Jimnastik sırası"nda araçla yürür.
4. "Jimnastik sırası"nda tavşan geçişi yapar.
5. "Jimnastik sırası"nda makas geçişi yapar.

Amaç 12. İp ile hareketler yapar.

Davranışlar

1. İpi baş üstünde sallar.
2. İpi yanda sallar.
3. İpi çapraz sallar.
4. İp ile verilen ritme uygun hareketler yapar.
5. İp ile müzik eşliğinde kompozisyon yapar.

Amaç 13. Çemberle hareketler yapar.

Davranışlar

1. Çemberi belde çevirir.
2. Çemberi ayakta çevirir.
3. Çemberi kolda çevirir.
4. Çemberle verilen ritme uygun hareketler yapar.
5. Çemberle müzik eşliğinde kompozisyon yapar.

ÜNİTE IV: SPORİF OYUNLAR

Amaç 14. Basketbol ile ilgili teknikleri uygular.

Davranışlar

1. Sağ elle top sürer.
2. Sol elle top sürer.
3. El değiştirerek top sürer.
4. Göğüs pası atar.
5. Yerden pas atar.
6. Baş üstü pas atar.
7. Uzun pas atar.
8. Durarak şut atar.
9. Sıçrayarak şut atar.
10. Turnike atar.
11. Bireysel savunma yapar.

Amaç 15. Voleybol ile ilgili teknikleri uygular.

Davranışlar

1. Altan servis atar.
2. Smaç servis atar.
3. Parmak pası verir.
4. Manşet pası verir.
5. Smaç vuruşu yapar.
6. Blok yapar.

Amaç 16. Hentbol ile ilgili teknikleri uygular.

Davranışlar

1. Bilek pası verir.
2. Piston pası verir.
3. Temel pas verir.
4. Sıçrayarak pas verir.
5. Sağ elle top sürer.
6. Sol elle top sürer.
7. El değiştirerek top sürer.
8. Alçak temel atış yapar.

9. Kalça hizasından atış yapar.
10. Yüksek temel atış yapar.
11. Sıçrayarak atış yapar.
12. Düşerek atış yapar.
13. 7 m atışı yapar.
14. Hızlı hücum yapar.
15. Bireysel savunma yapar.

Amaç 17. Futbol ile ilgili teknikleri uygular.

Davranışlar

1. Sağ ayakla top sürer.
2. Sol ayakla top sürer.
3. Ayak değiştirerek top sürer.
4. Kısa pas atar.
5. Uzun pas atar.
6. Kafa ile pas atar.
7. Plase vuruş yapar.
8. Kısa mesafeden atış yapar.
9. Uzun mesafeden atış yapar.
10. Penaltı atışı yapar.

Amaç 18. Masa tenisi ile ilgili teknikleri uygular.

Davranışlar

1. Elin düzü öne gelecek şekilde vuruş yapar.
2. Elin tersi öne gelecek şekilde vuruş yapar.
3. Servis atar.

Amaç 19. Sportif oyunlar oynama becerisi geliştirir.

Davranışlar

1. Takım oyununa uygun giyinir.
2. Takım oyununa uygun oyun düzeni alır.
3. Takım oyunun kurallarına uygun hareketler yapar.

Amaç 20. Oyunlarda dostça oynamaya özen gösterir.

Davranışlar

1. Oyun kurallarına uymada istekli olur.
2. Oyun kurallarına uymayanları uyarır.
3. Oyun oynarken arkadaşlarına zarar verecek davranışlardan kaçınır.
4. Oyun veya yarışmalarda kazanan kişi veya takımı alkışlar.

ÜNİTE V: HALK DANSLARI

Amaç 21. Halk dansları oynama becerisi geliştirir.

Davranışlar

1. Oyuna uygun giyinir.
2. Oyuna uygun oyun düzeni alır.
3. Oyunun ezgisine/oyunun sözlerine ve ezgisine uygun figürleri yapar.

ÜNİTE VI: SPOR VE SAĞLIK

Amaç 22. Spor malzemelerini düzenli kullanır.

Davranışlar

1. Spor kıyafetini uygun çanta içinde taşır.
2. Spor kıyafetini belirlenen yerde ve zamanında giyer.

3. Ders bitiminde kıyafetini katlayarak çantasının içine koyar.
4. Spor kıyafetini düzenli olarak temizler.
5. Spor malzemelerine zarar vermekten kaçınır.
6. Spor malzemelerini kullandıktan sonra yerine koyar.

Amaç 23. Spor yaparken sakatlanma ve yaralanmalarda öncelikle yapılması gerekenleri bilir.

Davranışlar

1. Darbe alan ve burkulan bölge hareket ettirilmeden buz konulması gerektiğini söyler.
2. Burun kanamalarında burun kanatlarının parmaklarla sıkılarak başın öne eğilerek beklenilmesi gerektiğini söyler.
3. Ağır burkulma ve darbelerde yaralanan bölgenin karton tahta gibi sert maddeler ile sarılıp bir doktora gidilmesi gerektiğini söyler.
4. Basit yaralanmalarda temiz bir bezle kanayan bölgeye bastırılması gerektiğini söyler.

Amaç 24. Sağlığını korur.

Davranışlar

1. Vücudu ısıtmadan ağır hareketler yapmaz.
2. Yemeklerden sonra ağır ve zorlayıcı hareketler yapmaz.
3. Hasta olduğu zaman yorucu ve ağır hareketler yapmaz.
4. Spor çalışmalarının bitiminde üzerini değiştirir.

KONULAR

ÜNİTE I: DÜZEN ALIŞTIRMALARI

- A. Duruşlar
- B. Dönüşler
- C. Sıralanmalar
- Ç. Dizilişler
- D. Yürüyüşler
- E. Koşular

ÜNİTE II: ATLETİZM

- A. Atlamalar
- B. Atmalar
- C. Koşularla İlgili Koordinasyon

ÜNİTE III: JİMNASTİK

- A. Minderde Hareketler
- B. "Jimmastik Sırası"nda Hareketler
- C. İp ile Hareketler
- Ç. Çember ile Hareketler

ÜNİTE IV: SPORTİF OYUNLAR

- A. Basketbol
- B. Voleybol
- C. Hentbol
- Ç. Futbol
- D. Masa Tenisi

E. Dostça Oyun Oynama

ÜNİTE V: HALK DANSLARI

Halk Dansları Oynama

ÜNİTE VI: SPOR VE SAĞLIK

A. Spor Malzemelerinin Kullanımı

B. Sakatlanma ve Yaralanmalarda Öncelikle Yapılması Gerekenler

C. Sağlığımızı Koruyalım

ÖRNEK İŞLENİŞ

Açıklama:

Öğretilecek konularla ilgili olarak hazırlanan bir çizelge ile öğrencilerin performansları önceden ölçülür. Bu ölçme sırasında konu ile ilgili olarak öğrencilere yönergeler verilir. Bu yönergelerin bağımsız gerçekleştirilmesi "B", sözel ipucu verildiğinde gerçekleştirilmesi "Sİ", model olarak gerçekleştirilmesi "MO" ve fiziksel yardımla gerçekleştirilmesi "FY" gösterilir (Performansın belirlenmesi için yapılan çalışma ve buna ilişkin hazırlanan kayıt tablosu günlük plân dışındadır.).

PERFORMANS KAYIT TABLOSU KESİTİ

BİLDİRİMLER	YÖNERGELER	ÖLÇÜT	Berna	Cenk	Ali	Deniz
Parmak pası verir.	Parmak pası ver.	% 100				
a) Ayaklarını omuz genişliğinde yanlara doğru açar.	a) Ayaklarını omuz genişliğinde yanlara doğru aç.		Sİ	Sİ	Sİ	Sİ
b) Sağ ayağıyla öne doğru bir adım atar.	b) Sağ ayağıyla öne doğru bir adım at.		Sİ	Sİ	Sİ	Sİ
c) Kollarını başının üzerine doğru kaldırır.	c) Kollarını başının üzerine doğru kaldır.		Sİ	Sİ	Sİ	Sİ
ç) Kollarını dirseklerinden bükür.	ç) Kollarını dirseklerinden bük.		Sİ	Sİ	Sİ	Sİ
d) Parmaklarını gergin olmayacak şekilde açık hâle getirir.	d) Parmaklarını gergin olmayacak şekilde açık hâle getir.		Sİ	Sİ	MO	MO
e) Topa parmak uçlarıyla vurur.	e) Topa parmak uçlarıyla vur.		Sİ	Sİ	MO	MO

Ders Adı : Beden Eğitimi
Ünite Adı : Halk Dansları ve Sportif Oyunlar
Konu Adı : Voleybol
Süre : 40 +40 dakika
Yöntem ve Teknikler : Tüm Beceri
Öğretim Materyalleri : Top

Amaç. Voleybol ile ilgili teknikleri uygular.

Davranışlar

1. Parmak pası verir.

Öğretmen öğrencilerin parmak pası vermeye ön koşul oluşturan topu yukarı atıp tutma; omuz, el ve parmak hareketlerinin dizlerden yaylanarak yapılması vb. davranışları kazanmış olmalarına dikkat etmelidir.

Öğrencilerin önceden belirlenmiş performansları dikkate alınarak derse kazanılması gereken davranışlar isim belirtilerek yeniden yazılır. Bu becerinin öğretimi sürecinde kullanılan ipuçları sistemli bir şekilde geri çekilerek öğrencilerin beceriyi bağımsız yapabilmeleri sağlanmalıdır.

Berna, Cenk: 1. Sİ verildiğinde ayaklarını omuz genişliğinde yanlara doğru açar.
2. Sİ verildiğinde sağ ayağıyla öne doğru bir adım atar.
3. Sİ verildiğinde kollarını başının üzerine doğru kaldırır.

4. Sİ verildiğinde kollarını dirseklerinden бүker.
5. Sİ verildiğinde topa parmak uçlarıyla vurur.
6. Sİ verildiğinde parmaklarını gergin olmayacak şekilde açık hâle getirir.

Ali, Deniz: 1. Sİ verildiğinde ayaklarını omuz genişliğinde yanlara doğru açar.
2. Sİ verildiğinde sağ ayağıyla öne doğru bir adım atar.
3. Sİ verildiğinde kollarını başının üzerine doğru kaldırır.
4. Sİ verildiğinde kollarını dirseklerinden бүker.
5. MO' da topa parmak uçlarıyla vurur.
6. MO' da parmaklarını gergin olmayacak şekilde açık hâle getirir.

ÖĞRENME VE ÖĞRETME ETKİNLİKLERİ

Öğretmen öğrencilerle bahçeye çıkar. Öğrencilerin yüzleri kendine bakacak şekilde yan yana sıra olmalarını sağlar. Öğretmen derse selâmlama ve yoklama ile başlayarak rahat ve hazır ol hareketleri yaptırır. Daha sonra öğrencilerin yüzleri içe dönük olacak şekilde halka oluşturmalarını söyler. Öğrencilere ısınma hareketleri ve hafif tempoda koşu yaptırır.

Öğretmen derse katılıp yönergelere uyan öğrencileri pekiştirerek dağınık düzende yüzleri kendine dönük olarak sıralanmalarını söyler. Öğrencilere, “Bugün sizlerle parmak pası vermeyi öğreneceğiz.” der. Öğretmen öğrencilere, “Ayaklarınızı omuz genişliğinde yanlara doğru açın.” diyerek sözel ipucu verir. Öğrenciler ayaklarını omuz genişliğinde yanlara doğru açtıklarında bu davranışı pekiştirir. Öğretmen daha sonra öğrencilerin sözel ipucu yaptıkları 2,3 ve 4. basamakları yapmalarını sağlayabilmek için sırayla sözel ipucu verir. Olumlu davranışları pekiştirir. Öğrencilerden Berna ve Cenk'e, “Parmaklarınızı gergin olmayacak şekilde açık hâle getirin.” sözel ipucu verir. Berna ve Cenk bu davranışı yaptıklarında pekiştirir. Sonra Ali ve Deniz'in yanına giderek, “Şimdi bana bakın.” diyerek hareketi nasıl yapmaları gerektiğini sözel olarak açıklayıp yapar. Öğretmen model olduktan sonra Ali ve Deniz'e, “Hadi bakalım siz de parmaklarınızı gergin olmayacak şekilde açık hâle getirin.” der. Öğrencilerin olumlu davranışları pekiştirir. Öğretmen voleybol topunu alarak Berna'nın yanına gider. Öğrencilere, “Çocuklar şimdi hepimiz Berna'yı izleyin. Berna sana topu attığımda topa parmak uçlarımla vur.” diyerek topu Berna'ya atar. Berna topa parmak uçlarıyla vurduğunda bu davranışını pekiştirir. Öğretmen aynı çalışmayı Cenk ile de yaptıktan sonra onun olumlu davranışını pekiştirir.

Öğretmen öğrencilere, “ Şimdi Cenk bana pas verecek, ben de parmak uçlarımla topa vuracağım. “ diyerek Ali ve Deniz'e model olur. Sonra sırasıyla Ali ve Deniz'e pas vererek parmak uçlarımla topa vurmalarını sağlar. Öğrencilerin olumlu davranışlarını pekiştirir.

Öğretmen Berna ile Deniz'i, Ali ile Cenk'i karşılıklı eşleştirerek parmak pası çalışmalarına devam eder. Gerekğinde yardımda bulunarak öğrencilerin doğru tepki vermelerini sağlar.

Değerlendirme

Öğretmen öğrencilerin öğretim sonunda becerinin her bir basamağını bağımsız ya da hangi ip uçlarıyla yapabildiklerini kaydeder. Öğrenciler beceriyi bağımsız olarak yapana kadar diğer derslerde de çalışmaya devam eder.

İŞ EĞİTİMİ VE MESLEK AHLÂKI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

AÇIKLAMALAR

İş Eğitimi ve Meslek Ahlâkı dersi öğretim programı dört yılda işlenecek şekilde hazırlanmıştır.

İş Eğitimi ve Meslek Ahlâkı dersiyle öğrencilere, işin yaşamımızdaki önemini kavratmak, yeteneklerine uygun mesleği/işi seçebilmelerine yardımcı olmak, iş yerinde olumlu ilişkiler kurmalarını sağlamak ve iş ahlâkı kazandırmak amaç edinilmiştir.

Bu ders ile öğrencileri birer usta gibi yetiştirmek değil bilgi ve yeteneklerini geliştirerek onları hayata hazırlamak esas alınmıştır. Bunun için öğrencilerin seviyelerine uygun olarak atölyelerde iş öncesinde, iş sırasında ve iş sonrasında yapacağı davranışlar kazandırılmaya çalışılmalıdır.

İş Eğitimi ve Meslek Ahlâkı dersinde, öğrencilere meslekler tanıtılırken ve atölyeler oluşturulurken çevre imkânları dikkate alınmalıdır. Öğretmen öğrencilere iş/meslek seçiminde yardımcı olacak bilgi ve becerileri kazandırmaya çalışırken çevredeki iş alanlarını tanımaları için imkân sağlamalıdır. Öğrencilerin iş seçiminde dikkat etmesi gereken en önemli nokta ilgi ve yeteneklerine uygun seçim yapabilmeleridir. Bu nedenle öğrencilere ilgi ve yetenekleri fark ettirilerek seçilecek işin bütün yönleri ve iş yerinde uyulması gereken kuralların anlatılması önemlidir. İş Eğitimi dersinde öğrencilere işte çalışmanın sorumluluğunu kazandırmak ve iş yeri kurallarına uymalarını sağlamak için okuldaki atölyeler bir iş yeri gibi düşünülmelidir. Programda yer alan “iş yeri kuralları” amacı hazırlık sınıfından itibaren kazandırılmaya çalışılmalı ve iş yerlerine yerleştirildiklerinde de bu davranışları genellemelerine yardımcı olunmalıdır.

Çevremizdeki işlerin çeşitli oluşu ve her işin kendine özgü özelliklerinin olması nedeniyle her iş için ayrı bir atölye kurulmasının güçlükleri göz önüne alınarak iş yapmayla ilgili geçerli olan temel bilgi, beceri ve alışkanlıklar kazandırılmaya çalışılmalıdır. Öğrencilere iş öncesinde çalışılacak atölyeler ve bu atölyelerdeki araç gereçler tanıtılmalı, bunların doğru kullanımları öğretilmelidir. Öğrencilere temiz, düzenli, planlı iş yapabilme beceri ve alışkanlığının kazandırılması önemlidir. Öğrencilerin çalışmalarını tamandıktan sonra araç gereçlerin bakımını ve temizliğini yapmaları, araç gereçleri yerlerine koymaları, zaman ve malzeme bakımından ekonomik olmaları, işlerini temiz ve düzenli yapmaları ilerideki iş yaşamlarının temeli olacağından üzerinde titizlikle durulması önemlidir.

İş Eğitimi ve Meslek Ahlâkı dersinde yapılacak çalışmalarda öğrencilerin genel performansları ve fiziksel durumları göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrencilere seviyelerinin üstünde bilgiler vermek yerine iş yaşamına uyum sağlayabilecekleri davranışlar kazandırılmalıdır. Ayrıca öğrenciler yapamadıkları işlerde kendilerine güvenlerini kaybedeceklerinden seçilen iş belli aşamalara ayrılarak plânlanmalı ve bu planlanan aşamalara göre yapılmalıdır.

Öğretmenler atölyelerde alınması gereken güvenlik tedbirlerini alarak herhangi bir kazaya meydan vermemelidir. Bunun için atölyelerde tezgâh ve araç gereçlerle ilgili kullanma uyarıları yazarak uygun gördüğü yerlere yapıştırılmalıdır. Öğrenci kıyafetlerinin iş güvenliğini bozacak şekilde olmamasına dikkat edilmeli, iş önlükleri giydirilmelidir. Ayrıca öğretmenler atölyelerin diğer derslerin uygulamasının yapıldığı bir ortam hâline getirilmesine özen gösterilmelidir.

Her insan gibi zihinsel engelli bireylerde başarılı olma, kendine güven duyma, başkaları tarafından onaylanma ve beğenilme güdülerinin doyurulmasının çok önemli olduğu unutulmamalıdır. Buna yönelik olarak öğrencilerin bu derste yaptıkları çalışmalar sergilenmeli ve çalışma sonunda ürettikleri işleri koruma alışkanlığı kazandırılmalıdır.

GENEL AMAÇLAR

1. İş hayatını ve meslekleri tanır.
2. Planlı çalışma ve zamanını iyi kullanma alışkanlığı kazanır.
3. Araç gereçleri uygun ve ekonomik kullanma becerisi kazanır.
4. Edindiği bilgi ve becerileri iş yaşamında kullanma becerisi kazanır.
5. Kendi yeteneklerine uygun mesleği seçebilme becerisi kazanır.
6. Yeteneklerini keşfederek en verimli şekilde kullanır.
7. İş yerinde sevgi, saygı ve iş ahlâkı duygusu geliştirir.

ÖZEL AMAÇLAR

1. İşin hayatımızdaki önemini bilir.
2. Çalışmanın ve üretici olmanın yararlarını bilir.
3. İş ahlâkının gerektirdiği davranışları bilir.
4. Çalışacağı iş alanları ile ilgili meslekleri tanır.
5. İlgi ve yeteneklerinin farkında olur.
6. İş yerini tanır.
7. İş yeri kurallarını bilir.
8. İş yerine gidiş dönüşlerde yapılması gerekenleri bilir.
9. Ücretin anlamını bilir.
10. İş yerinde olumlu ilişkiler kurar.
11. Çalışmalarda kullanılacak araç gereçleri tanır.
12. İşe hazırlık yapar.
13. İş yeri kurallarına uyar.
14. Çalışırken güvenlik tedbirlerini uygular.
15. Planlı iş yapma becerisi geliştirir.
16. Araç ve gereçlerin kullanımına özen gösterir.
17. Grup çalışması yapmaya istekli olur.
18. Temiz ve düzenli olmaya özen gösterir.
19. Üretici olmanın hazzını duyar.
20. İş ararken yapılması gerekenleri bilir.
21. İş başvurusuyla ilgili yapılması gerekenleri bilir.
22. İş görüşmesiyle ilgili yapılması gerekenleri bilir.

AMAÇ VE DAVRANIŞLAR

(Hazırlık 1, 2 ve 3. Yıl)

I. İŞ HAYATINA HAZIRLIK

Amaç 1. İşin hayatımızdaki önemini bilir.

Davranışlar

1. Geçimini sağlamak için işin gerekli olduğunu söyler.
2. Toplumla üretici bir birey olarak katılmak için işin gerekli olduğunu söyler.

Amaç 2. Çalışmanın ve üretici olmanın yararlarını fark eder.

Davranışlar

1. Çalışmanın ve üretici olmanın insanları maddî ve manevî yönden mutlu ettiğini söyler.
2. Çalışmanın ve üretici olmanın toplumu geliştirdiğini söyler.
3. Çalışmanın ve üretici olmanın insanlar arasındaki iletişimi geliştirdiğini söyler.
4. Çalışkan ve üretici olmak için çaba gösterir.

Amaç 3. İş ahlâkının gerektirdiği davranışların farkında olur.

Davranışlar

1. İş yeri kurallarına uyulmasının iş ahlâkının gerektirdiği davranışlardan biri olduğunu söyler.
2. Dürüst ve güvenilir olmanın iş ahlâkının gerektirdiği davranışlardan biri olduğunu söyler.
3. Verilen bir işin zamanında yapılmasının iş ahlâkının gerektirdiği davranışlardan biri olduğunu söyler.
4. İş ahlâkının gerektirdiği davranışları sergiler

Amaç 4. Çalışacağı iş alanları ile ilgili meslekleri tanır.

Davranışlar

1. İş alanları ile ilgili mesleklerin adlarını söyler.
2. Belirtilen meslek sahibinin yaptığı işi söyler.

Amaç 5. İlgî ve yeteneklerinin farkında olur.

Davranışlar

1. İlgî ve yeteneklerinin neler olduğunu söyler.
2. İşle ilgili, ilgi ve yeteneklere uygun seçimler yapılması gerektiğini söyler.
3. İşle ilgili yeterliliklere uygun seçimler yapılması gerektiğini söyler.

Amaç 6. İş yerini tanır.

Davranışlar

1. İş yerinin adresini söyler.
2. İş yerinin telefonunu söyler.
3. İş yerinin bölümlerini söyler.
4. İş yerinde bölümlerde çalışan kişilerin adlarını söyler.
5. İş yerinde bölümlerde çalışan kişilerin unvanlarını söyler.

Amaç 7. İş yeri kurallarını bilir.

Davranışlar

1. İşe uygun giyinilmesi gerektiğini söyler.
2. İş yerinde güvenlik tedbirlerinin alınması gerektiğini söyler.

3. İş yerinde belirtilen çalışma saatlerine uyulması gerektiğini söyler.
4. İş yaparken yazılı ve sözlü talimatlara uyulması gerektiğini söyler.
5. Mazeret durumunda iş yerine gidilemeyeceğinin ilgili kişiye bildirilmesi gerektiğini söyler.
6. İş yerinde karşılaşılan sorunların ilgili kişiye bildirilmesi gerektiğini söyler.

Amaç 8. İş yerine gidiş dönüşlerde yapılması gerekenleri bilir.

Davranışlar

1. İş yerine gidiş dönüş için uygun toplu taşıma aracının kullanılması gerektiğini söyler.
2. Toplu taşıma araçlarında kurallara uygun davranılması gerektiğini söyler.
3. Binilecek toplu taşıma aracının geliş gidiş saatlerinin öğrenilmesi gerektiğini söyler.
4. Binilecek toplu taşıma aracının güzergâhının öğrenilmesi gerektiğini söyler.
5. Gidiş dönüşlerde uygun durakların seçilmesi gerektiğini söyler.
6. İş yerine gidiş dönüşlerde trafik kurallarına uyulması gerektiğini söyler.

Amaç 9. Ücretin anlamını bilir.

Davranışlar

1. Sürekli yapılan iş karşılığında işveren tarafından belli bir ücret ödeneceğini söyler.
2. Ücretlerin aylık/haftalık/günlük ödenebileceğini söyler.

Amaç 10. İş yerinde olumlu ilişkiler kurar.

Davranışlar

1. İş yerinde sorumlu kişilerin talimatlarına uyar.
2. Arkadaşları ile yardımlaşır.
3. İş birliği içinde çalışır.
4. Kavga etmez.
5. Kötü söz söylemez.
6. Başkalarının eşyasını kullanmak için izin ister.

II. İŞ ÖNCESİ

Amaç 11. Çalışmalarda kullanılacak araç gereçleri tanır.

Davranışlar

1. Adı söylenen araç gereci gösterir.
2. Gösterilen araç gerecin adını söyler.
3. Adı söylenen araç gerecin işlevini söyler.

Amaç 12. İşe hazırlık yapar.

Davranışlar

1. İşe uygun giyinir.
2. Yapacağı işe uygun araç gereçleri hazırlar.
3. İş öncesi güvenlik tedbirlerini alır.
4. Yapacağı işi planlar.

III. İŞ SIRASI

Amaç 13. İş yeri kurallarına uyar.

Davranışlar

1. İşe uygun giyinir.
2. İş yerinde, belirlenen çalışma saatlerine uygun davranır.
3. İş yaparken yazılı ve sözlü talimatlara uygun davranır.
4. Mazeret durumunda iş yerine gidemeyeceğini ilgili kişiye bildirir.
5. İş yerinde karşılaştığı sorunları ilgili kişiye bildirir.

Amaç 14. Çalışırken güvenlik tedbirlerini uygular.

Davranışlar

1. İş öncesinde güvenlik tedbirlerini alır.
2. İş sırasında güvenlik tedbirlerini alır.
3. İş sonrasında güvenlik tedbirlerini alır.

Amaç 15. Planlı iş yapma becerisi geliştirir.

Davranışlar

1. İşi işlem basamaklarına uygun olarak yapar.
2. Verilen işi zamanında bitirir.
3. İşi niteliğine uygun yapar.

Amaç 16. Araç ve gereçlerin kullanımına özen gösterir.

Davranışlar

1. Araç gereçleri amacına uygun kullanır.
2. Gereçleri ekonomik kullanır.
3. Araç gereçlerin temizlik ve bakımını yapar.

Amaç 17. Grup çalışması yapmaya istekli olur.

Davranışlar

1. Grup çalışmasındaki kurallara uyar.
2. Grup çalışmasında kendi üzerine düşen görevi yapar.
3. Çalışmalarında araç gereci paylaşır.

IV. İŞ SONRASI

Amaç 18. Temiz ve düzenli olmaya özen gösterir.

Davranışlar

1. Çalışma bittikten sonra araç gereçleri yerine koyar.
2. Artık malzemeleri sonraki çalışmalarda kullanmak üzere muhafaza eder.
3. Çalışma yaptığı ortamı temizler.
4. Çalışma bittikten sonra vücut temizliği yapar.

Amaç 19. Üretici olmanın hazzını duyar.

Davranışlar

1. Yapılan çalışmaları korur.
2. Yaptığı çalışmaları sergiler.
3. Yaptığı işten ekonomik kazanç sağlar.

V. İŞ HAYATINA KATILMA

Amaç 20. İş ararken yapılması gerekenleri bilir.

Davranışlar

1. Hangi işlerde çalışılabileceğinin belirlenmesi gerektiğini söyler.
2. İş ilânlarının takip edilerek uygun olanlarının seçilmesi gerektiğini söyler.
3. Yakın çevresindeki iş imkânlarının araştırılması gerektiğini söyler.
4. İş bulmayla ilgili kurum ve kuruluşlara başvurulması gerektiğini söyler.

Amaç 21. İş başvurusuyla ilgili yapılması gerekenleri bilir.

Davranışlar

1. Başvuru için gerekli belgelerin götürülmesi gerektiğini söyler.
2. Başvuru ile ilgili belgelerin doldurulması gerektiğini söyler.

Amaç 22. İş görüşmesiyle ilgili yapılması gerekenleri bilir.

Davranışlar

1. İş görüşmesine giderken temiz giyinilmesi gerektiğini söyler.
2. İş görüşmesi sırasında sorulan sorulara yanıt verilmesi gerektiğini söyler.
3. Çalışma şartları ile ilgili bilgi alınması gerektiğini söyler.

KONULAR

I. İŞ HAYATINA HAZIRLIK

A. İş Bilgisi

- B. Çalışmanın ve Üretici Olmanın Yararları
- C. İş Ahlâkının Gerektirdiği Davranışlar
- Ç. İş Alanlarıyla İlgili Meslekler
- D. İlgi ve Yeteneklerinin Farkında Olma
- E. İş Yeri ve Kuralları
- F. Olumlu İlişkiler Kurma
- G. İş Yerine Gidiş Dönüş
- Ğ. Ücret Bilgisi

II. İŞ ÖNCESİ

A. Araç Gereçler

- B. İşe Hazırlık

III. İŞ SIRASI

A. İş Yeri Kuralları

- B. Güvenlik Tedbirleri
- C. Planlı Çalışma
- Ç. Araç ve Gereçleri
- D. Grup Çalışması

IV. İŞ SONRASI

A. Temiz ve Düzenli Olma

- B. Yaptığı İşten Haz Alma

V. İŞ HAYATINA KATILMA

A. İş Ararken Yapılması Gerekenler

- B. İş Başvurusu
- C. İş Görüşmesi

ÖRNEK İŞLENİŞ

Açıklama:

Öğretilecek konularla ilgili olarak hazırlanan bir çizelge ile öğrencilerin performansları önceden ölçülür. Bu ölçme sırasında konuyla ilgili olarak öğrencilere çizelgedeki sorular sorulur. Doğru cevaplar “+”, yanlış cevaplar “-” ile gösterilir (Performansın belirlenmesi için yapılan çalışma ve buna ilişkin hazırlanan kayıt tablosu günlük plan formatının dışındadır.).

PERFORMANS KAYIT TABLOSU

BİLDİRİMLER	ÖLÇÜT	SORULAR	Elif	Gizem	Emre
1. İş başvurusuyla ilgili;	% 100	1. İş başvurusuyla ilgili yapılması gerekenler nelerdir?			
a) Başvuru için gerekli belgelerin götürülmesi gerektiğini,		a) Başvuru için gerekli belgelerin götürülmesi	-	+	-
b) Başvuru ile ilgili belgelerin doldurulması gerektiğini söyler.		b) Başvuru ile ilgili belgelerin doldurulması	-	-	-
		Sonuç	-	-	-

Ders Adı	: İş Eğitimi ve Meslek Ahlakı
Konu Adı	: İş Başvurusu
Süre	: 40 dakika
Yöntem ve Teknikler	: Anlatım, soru-cevap
Öğretim Materyalleri	: Kimlik fotokopisi, ikametgâh kâğıdı, vesikalık fotoğraf, çeşitli iş başvurusu form örnekleri

Amaç. İş başvurusuyla ilgili yapılması gerekenleri bilir.

Davranışlar

1. Başvuru için gerekli belgelerin götürülmesi gerektiğini söyler.
2. Başvuru ile ilgili belgelerin doldurulması gerektiğini söyler.

Performans kayıt tablosu dikkate alınarak, davranışlar ad belirtilerek yeniden yazılır.

Elif, Gizem, Emre : 1. Başvuru için gerekli belgelerin götürülmesi gerektiğini söyler.
2. Başvuru ile ilgili belgelerin doldurulması gerektiğini söyler.

ÖĞRENME VE ÖĞRETME ETKİNLİKLERİ

Öğretmen öğrencilere, “Bugün sizlere iş başvurusuyla ilgili yapılması gerekenleri anlatacağım.” diyerek derse giriş yapar.

Öğretmen öğrencilere, “İş başvurusu yapabilmek için iş yeri bizden bazı belgeler ister. İş başvurusuna giderken bu belgeleri götürmeliyiz. Birazdan sizlere bu belgelerden bazı örnekler göstereceğim.” der. Öğretmen; kimlik fotokopisini, ikametgâh kâğıdını, vesikalık fotoğrafı öğrencilere

gösterir ve bu belgeleri incelemelerine fırsat tanır. Sonra öğretmen iş başvurusuna giderken gerekli belgelerin götürülmesi gerektiğini tekrar vurgular ve öğrencilerden Gizem'e, "İş başvurusu için ne yapılması gerekiyormuş?" diyerek soru yöneltir. Gizem doğru cevap verdiğinde bu cevabı pekiştirir, yanlış cevap verirse doğru cevap vermesini sağlar. Öğretmen daha sonra Elif ve Emre'ye de aynı soruyu yöneltir ve onların da doğru cevap vermelerini sağlar. Öğretmen tahtaya iş başvurusu için yapılması gerekenleri yazıp altına başvuru için gerekli belgelerin götürülmesi gerektiğini yazar.

Öğretmen, amacın diğer davranışı da kazandırmak için getirdiği iş başvurusu form örneklerini öğrencilere dağıtır ve incelemelerini ister. Öğrenciler formları inceledikten sonra onlara başvuru ile ilgili belgelerin doldurulması gerektiğini söyler. Öğrencilere, "İş başvurusu için ne yapılması gerekiyormuş?" sorusunu yöneltir ve başvuru için gerekli belgelerin doldurulması gerektiği doğru cevabını aldıktan sonra tahtaya bu davranışı da yazar. Öğretmen iş başvurusu için gerekli belgelerin götürülmesi ve başvuruyla ilgili belgelerin doldurulması gerektiğini tekrar vurgulayarak dersin işlenişini tamamlar.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Örnek Ölçme Sorusu

1. İş başvurusuyla ilgili yapılması gerekenler nelerdir?

Değerlendirme

Öğretmen değerlendirme için hazırlanan soruyu Elif, Gizem ve Emre'ye sorar, gelen doğru cevapları pekiştirir. Yanlış cevap verildiğinde gerekli dönüt ve düzeltmeleri yapar. Öğretmen öğrencilerin ölçme sorusuna verdikleri cevapları ve ders içindeki performanslarını dikkate alarak onların başarıları hakkında sonuca ulaşır.

İŞ EĞİTİMİ ATÖLYELERİ

1. UYGULAMALI TARIM

- A. Fidan Yetiştiriciliği
- B. Sebze Yetiştiriciliği
- C. Meyve Yetiştiriciliği
- D.Süs Bitkileri Yetiştiriciliği**
- E. Çim Alanları ve Yer Örtücüler

2. HAYVANCILIK VE BAKIMI

- A. Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği
- B. Arıcılık

3. HİZMET ELEMANLARI

- A. Yiyecek Hazırlama ve Pişirme
- B. Paket Yiyecek Servisi
- C. Yiyecek İçecek Servisi
- Ç. Bulaşıkçı
- D. Komi
- E. Ev, Büro, Kurum Temizlik Elemanı
- F. Çamaşırhane Elemanı**
- G. Oto yıkama Elemanı
- H. Kuaför Yardımcı Elemanı
- I. Danışma ve Bagaj Hizmetleri Elemanı
- İ. Vestiyer Görevlisi
- J. Taşıma Yükleme Boşaltma Elemanı
- K. Kapıcılık

- L. Kalite Kontrol Elemanı
- M. Tasnifleme, Ayırma Elemanı

4. EL SANATLARI

- A. Ebru
- B. Batık
- C. Vitray
- Ç. Cam ve Porselen Süsleme
- D. Çiçek Yapımı
- E. Deri Aksesuarları Yapımı
- F. Ev Aksesuarları Yapımı
- G. Bitki Örücülüğü
- H. Şiş Örücülüğü
- I. Tığ Örücülüğü
- İ. Makrame
- J. Trikotaj
- K. Halı Dokuma
- L. Kilim Dokuma
- M. Seramik

5. FASON İŞLER ÜRETİMİ

- A. Montaj İşleri
- B. Konfeksiyon İşleri
- C. Diğer İşler

6. AĞAÇ İŞLERİ

- A. Boyama
- B. Zımparalama
- C. Kesme
- Ç. Yapıştırma
- D. Yakma
- E. Oyma
- F. İnşa İşleri

7. METAL İŞLERİ

- A. Dövme
- B. Bükme
- C. Çökertme
- Ç. Kaynak
- D. Markalama
- E. Kesme
- F. Egeleme
- G. Delme
- H. İnşa İşleri

8. MATBAA

- A. Cilt işleri
- B. Serigraficilik
- C. Kalıpcılık
- Ç. Montajcılık